מעריב
כ"ד בחשון, תשמ"ו 8.11.85

דיוקן: יו"ר של שבת

חקלאות: הכניסו לו עז

טיול סופשבוע למושבה הגרמנית בחיפה

בשער: צפוף בפאבים של תל־אביב

ארדן חדש בדיזנגוף סנטר

***עד 30% הנחה לרגל הפתיחה**

המבצע בתוקף עד 7.12.85

כן, ארדן חדש נכנס למקום שתיהני לקנות בו. את יכולה לקבל הנחה גדולה לרגל הפתיחה, ולצאת עם כל הריהוט שאת אוהבת במחירי הפתעה. כדאי מאוד.

תמצאי כאן פינות אוכל יפהפיות, מערכות ישיבה מעודנות, מזנונים וחדרי שינה מקסימים. הכנסי עכשיו, קחי עוד ארדן, ומהרי להתחדש.

★ את ההנחה תקבלי באולם התצוגה החדש וגם ברשת החנויות הארצית שלנו.

רואים שיש לך טעם טוב

ארדן ת"א - דיזנגוף סנטר, טל. 03-200975 הכניסה משער 2 או 4 מרח' דיזנגוף ומשער 6 ברח' המלך ג'ורג'
מרכז ארדן: מסעלי הארגז - פתוח בשבת מ: 10:00 - 14:00 - כבוש בית דגון (ליד צריפין) טל. 08-229666, 08-232696
ארדן ירושלים - שלומציון המלכה 18, טל. 02-227683
ארדן ב"ש - רח' העצמאות 54 פינת הרצל טל. 057-78589
ארדן חיפה - רח' שלמה בן־יוסף, צומת הצ'ק פוסט טל. 04-729216

"אחרי 10 שנים הגיע הזמן להחליף את המזרון הישן לפרדייז חדש"

מודעה זו פונה למאות אלפי איש ואשה במדינה הישנים על מזרון מהדור הישן במשך 10 שנים או יותר. אחרי 10 שנים, שהם 3,650 לילות, שהן 29,200 שעות שינה, כל מזרון מתחיל להתעייף. הקפיצים מתחילים לשקוע, נכנעים למשקל הגוף במקום לתמוך בו. מה הפלא שאתה לא מרגיש בריא כמו פעם? הגיע הזמן להחליף. לשינה טובה אין מחיר. אתה צריך "פרדייז חדש"

מגיע לך ...
הדור החדש במזרוני קפיצים

מזרון "פרדייז חדש" מכיל חידושים ושכלולים שלא היו קיימים במזרונים שיוצרו לפני 10 שנים.
עד שהגיע "פרדייז חדש", היו מזרוני הקפיצים בנויים לפי נוסחה קבועה: מערכת קפיצים מלמטה - ושכבות ריפוד מלמעלה. ב"פרדייז חדש" ישנו מרכיב נוסף - שכבת תמיכה הנקראת "הלב האנטומי".
היא נמצאת בין מערכת הקפיצים מלמטה לבין שכבות הריפוד והבידוד מלמעלה. הלב האנטומי הקשיח נועד לתת לגופך בדיוק את הקושי הנכון לכל אורך המזרון; הקושי הנכון לכתפיים, הקושי הנכון לגב ולמותניים, הקושי הנכון לרגליים. "פרדייז חדש" דואג לכל חלק מחלקי גופך. כך אתה מקבל את השילוב המושלם:
מלמעלה - מצע גמיש התורם לנוחותך.
באמצע - לב אנטומי קשיח השומר על בריאותך.
מלמטה - מערכת קפיצי פלדה משובחת הבולמת זעזועים ומעניקה יציבות לכל המזרון. (זהו סדר השכבות משני צידי המזרון, לא רק מצד אחד).
מה הפלא ש"פרדייז חדש" הוא המזרון הנמכר ביותר בישראל?

חיים ארוכים יותר ל"פרדייז חדש" - 12 שנות אחריות

ללב האנטומי יש יתרון נוסף: הוא מונע שקיעת המזרון גם לאחר שימוש ממושך. זאת הסיבה שאנו יכולים לתת לך עליו 12 שנות אחריות.

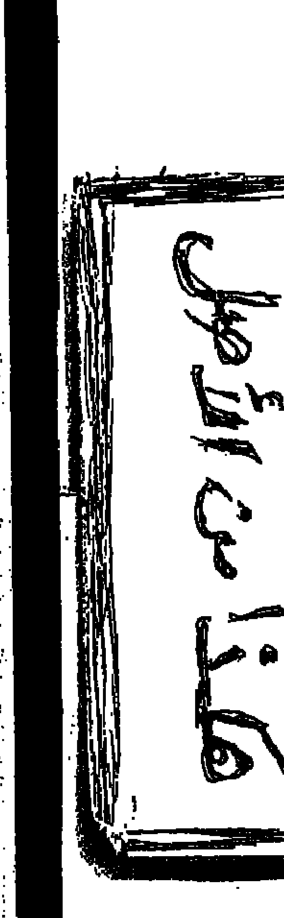
פרדייז חדש
המזרון מס' 1 בישראל

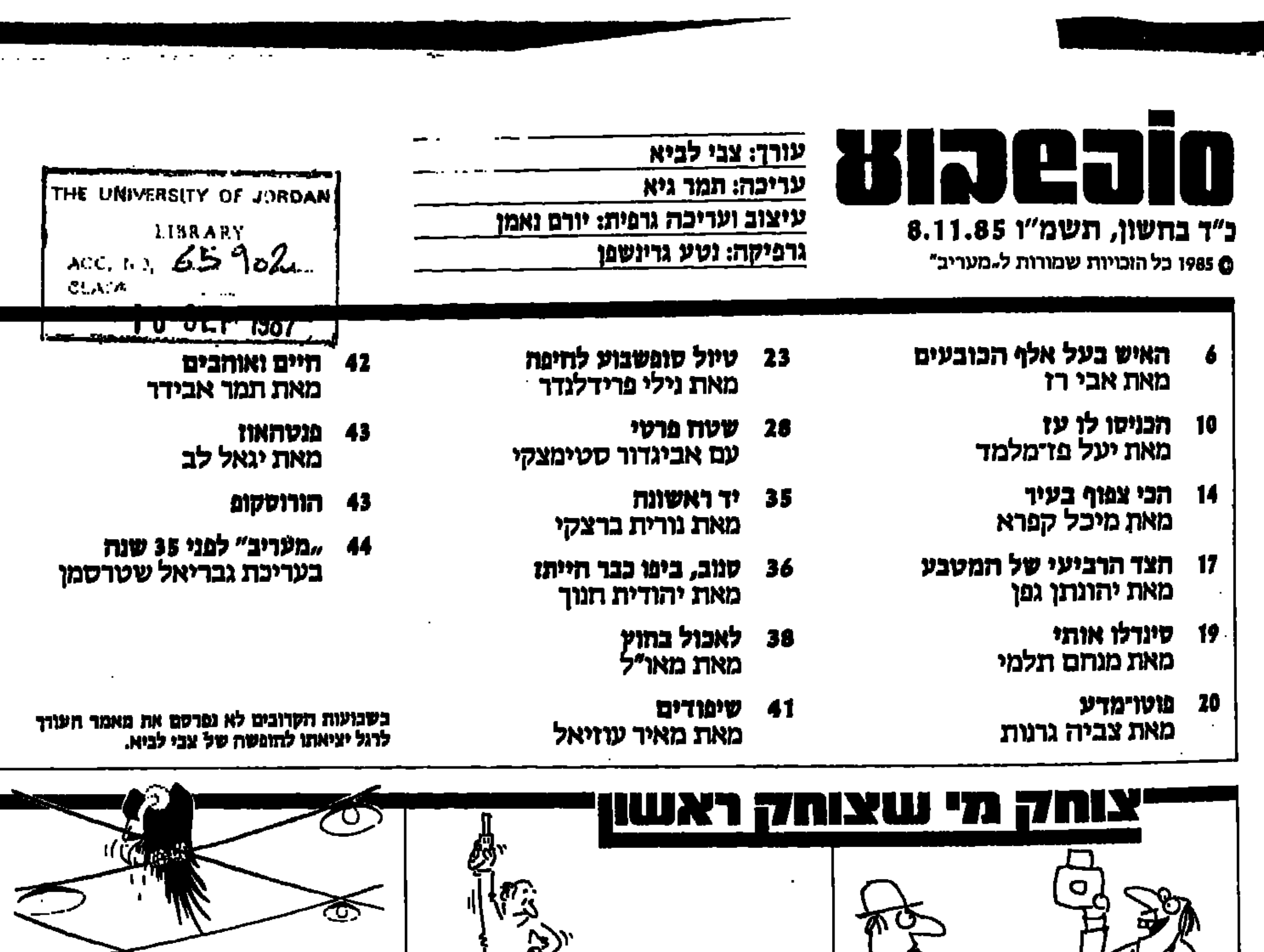
מבצע החלפת מזרונים

עד 30.11

קח 90,000 ש'

תמורת המזרון הישן כשתקנה פרדייז חדש. אנו ניקח את המזרון הישן מביתך כשנביא אליך את החדש.





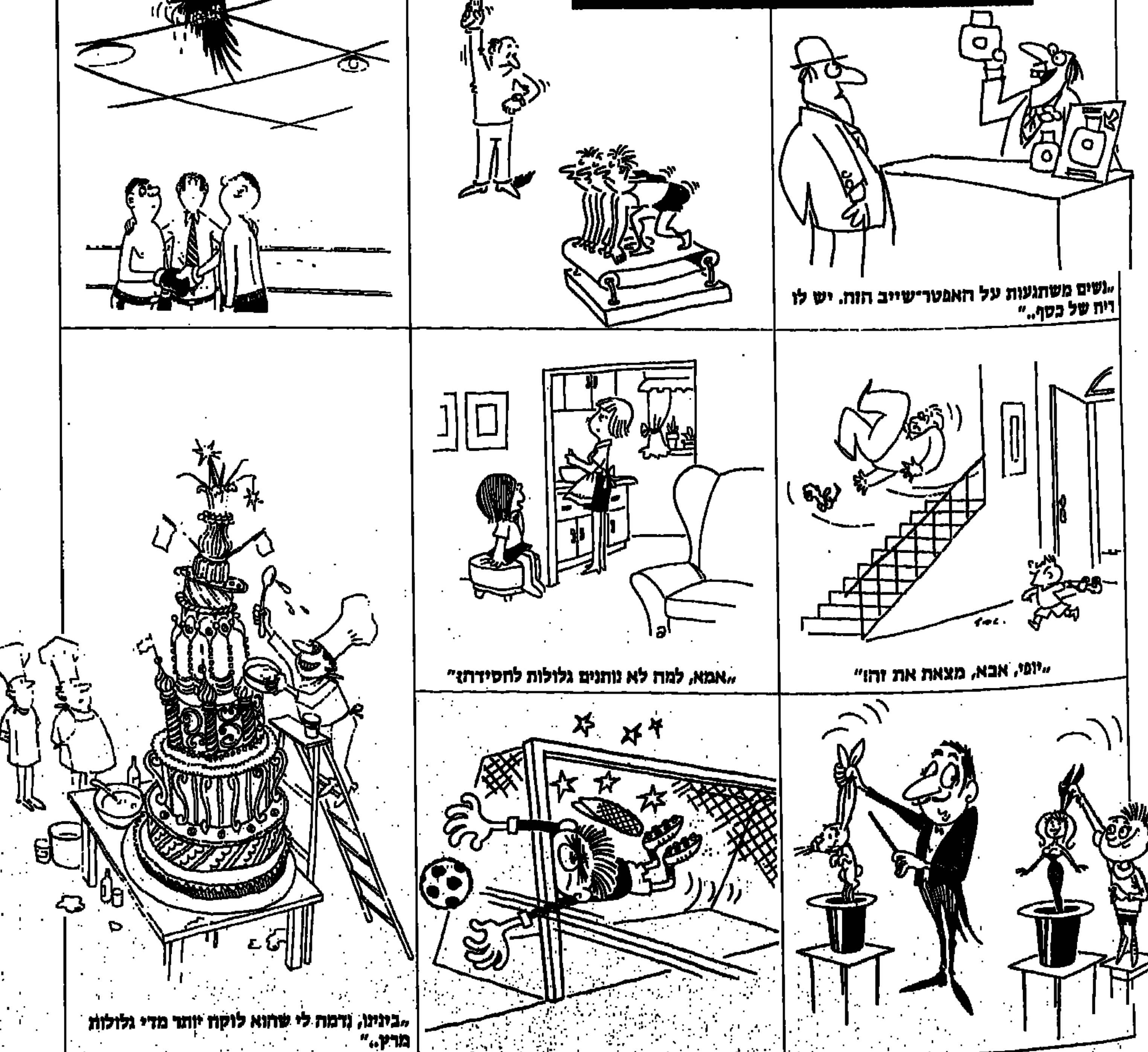
סופשבוע

כ"ד בחשון, תשמ"ו 8.11.85

עורך: צבי לביא
עריכה: תמר גיא
עיצוב ועריכה גרפית: יורם נאמן
גרפיקה: נטע גרינשפן

בשבועות הקרובים לא נפרסם את מאמר העורך לרגל יציאתו לחופשה של צבי לביא.

צוחק מי שצוחק ראשון



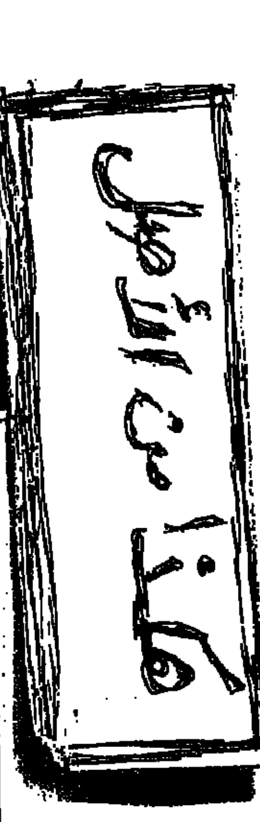
"נשים משתגעות על האפטר־שייב הזה. יש לו ריח של כסף."

"יופי, אבא, מצאת את זהו"

"אמא, למה לא נותנים גלולות לחסידה?"

"בינינו, נדמה לי שהוא לוקח יותר מדי גלולות מריץ."





יו"ר של שבת

מאת אבי רז
צילומים: ראובן קסטרו

לדוד אדמון, פירסומאי, יש השפעה גדולה על תרבות־הפנאי שלנו, באמצעות כהונתו הרמה ברשות־השידור. לכהונה הרמה הגיע בזכות עסקנותו השקדנית במיפלגה הליברלית. העסקנות הזאת מוזנת היטב בקשר עם שר־האוצר מודעי, שאדמון הוא יועצו־לתיקשורת.



דוד אדמון ליד פינת תעודות־היוקרה במשרדו: „אני לכשעצמי חושב שאנחנו עם שאיננו מפרגן בכלל"

האיש בעל אלף הכובעים

האימפריה העיסקית המסועפת של אדמון אינה סובלת מפעלתנותו הציבורית הענפה, ולעזאזל עם מראית־עין המדיפה ניחוח לא נעים במקצת של ניגודי אינטרסים צורמניים.

ביום שני שעבר, כמו בכל יום שני לפני־הצהרים, חבש דוד אדמון את מיגבעת המישנה ליושב־ראש רשות־השידור. לאדמון יש, אגב, הרבה כיסויי־ראש: כובע של פירסומאי וכובע של איש־עסקים וכובע של יועץ־תיקשורת וכובע של פוליטיקאי וצילינדר של מיליונר ואפילו הילה של מתנדב – וגם כתר־מישנה מרשות־השידור. ובכן, ביום שני בשבוע שעבר, חבש אדמון את מיצנפת רשות־השידור, התם את קולוו המהודרת שלו ונסע לירושלים, לישיבת הוועד־המנהל.

כבר שנה וחצי שדוד אדמון מייצג את המיפלגה הליברלית בוועד־המנהל, וגולת־הכותרת של פעילותו זו, לפי שעה, היא מחיקתו של „השבוע יומן אירועים" מלוח מישדרי הטלוויזיה בלילות־שבת, כיוון שמצא כי מגזין־החדשות הזה „עושה שחור־על־הנשמה לעם־ישראל".

גם בישיבת הוועד־המנהל בשבוע שעבר הוכיח אדמון דאגה כנה לעם־ישראל ומשום כך תבע לדעת, בשם „עשרות מאזינים שהתקשרו לאולפן", מדוע בשבת, במהדורת־החדשות של תשע בבוקר, לא שודרה בקול־ישראל תוצאתו של מישחק הכדורגל בין נבחרות ישראל וניו־זילנד, שהסתיים כשעתיים לפני־כן.

„מה אני אשם", השיב מנהל קול־ישראל, גדעון לב־ארי, "שהתעוררת בשבת בשעה שמונה־וחצי, ולכן החמצת את מהדורות־החדשות של שבע ושמונה שבהן שודרה התוצאה, ולא היתה לך הסבלנות להמתין ליומן־השבוע בשעה עשר אשר כלל דיווח מפורט על המישחק, ושעליו הודענו מראש. ידוע לי", גילה לב־ארי, שצילצלת לחדר־החדשות; אבל זה עוד לא אומר שלאולפן התקשרו עשרות מאזינים".

אדמון עבר לעניין אחר וחמור לאין־ערוך: מדוע משדרת הטלוויזיה גסויות כגון המלה „זונה", כפי שעשתה בליל־שבת בתוכנית „סיבה למסיבה", כאשר דובר בשיר „אנקש" (מלים: ברטולד ברכט; תרגום: נתן אלתרמן).

אף־על־פי שמשתתפי הישיבה אינם זוכרים זאת, טוען עכשיו אדמון כי לא הזונה אנקש הטרידה אותו, אלא זונה אחרת: הביטוי „אמך זונה", שנכלל, לדבריו, בפיליטון כלשהו בשלהי אותה „סיבה למסיבה" בטלוויזיה. „זו תוכנית שבה צופים מאות־אלפי ילדים", הסביר אדמון, „ולכן) לא נכון להשתמש, ולחזור ולהשתמש, בביטוי הזה, זה לא חינוכי".

בעיצומה של אותה ישיבה מאלפת של הוועד־המנהל, הוזעק אדמון לטלפון דחוף. על הקו היתה מזכירתו של שמואל פלטו־שרון, יהיד וקליינט־לשעבר (של אדמון במיגבעת הפירסומאי). היא בישרה לאדמון על מעצר הבוס הצדיק שלה במילנו, וביקשה סיוע. אדמון סייע, כמובן כעבור רבע־שעה שודרה הידיעה ברדיו.

אלמלא דאג מי שדאג לפירסומה של ההתרחשות הזאת בעיתון „חדשות", היה עם־ישראל שרוי עדיין בחשכת הבערות, מבלי דעת שהסקופ הוא של אדמון (בכומתת ריפורטר זריז).

משום־מה, לא דאג איש להביא לידיעת הציבור גם את חוויותיו הקשות של דוד אדמון משידורי הטלוויזיה בליל־שבת („זונה"/„אמך זונה") והרדיו בשבת (התבוסה בניו־זילנד שלא שודרה בתשע). אבל אפשר בהחלט להתנחם בידיעה שאדמון עוקב בתשומת־לב אחר המתרחש, בעיקר כאשר דוממים מקלטי הרדיו והטלוויזיה אצל היושב־ראש הדתי של הרשות: „אני יושב־ראש (רשות השידור) בשבתות", פירט המישנה ליושב־ראש, „ואני חייב להעיר הערות. לפי דעתי, מתפקידי היושב־ראש לבקר את אשר קורה ברשות בשבת".

את זאת אמר לי אדמון בשבת שעברה, ואני השתתפתי בצערו על ששיחתנו גורמת לו להחמיץ את שידור „צוות לעניין". „אל תדאג מוקלטו" הרגיע אותי היושב־ראש־של־שבת. „אני רואה הכל בשבת: קניתי וידאו וקניתי קלטות, כי אני הרי אחראי על כך בשבת; איש לא משלם לי בשביל זה, אבל אני עושה את זה בשימחה".

קרבנות־השבת שמקריב אדמון התל־אביבי במסירות נוגעת־ללב למען הכהונה הממלכתית מטריחים אותו בשבתות, לפעמים, עד בית הטלוויזיה בירושלים. כמו, למשל, בערב־שבת לפני חודשיים. דוד אדמון שוטט אז בחדר־החדשות, שאל, בחן ושוחח, ואחר־כך פנה לאחד האולפנים, שבו העתיקו למענו (מקסטה מיקצועית לקסטה ביתית) קטע נבחר ממבט־ספורט: ההימנון, או תרועת־הניצחון, של קבוצת מכבי־חיפה.

כנראה שרק בזכות צירוף־מיקרים נדיר התנוסס על חולצותיהם של הכדורגלנים המזמרים שמה של חברת־המכוניות וולוו, שדוד אדמון (לא אדמון המישנה־ליושב־ראש: אדמון איש־הפירסום) הוא הפירסומאי שלה.

השירות הזה, שנעשה למען אדמון בידי טכנאים תאבי שעות־נוספות בליל־שבת, היה עולה לך ולי מאתיים דולר. „לא קיבלתי שום חשבון על שום קסטה", הכחיש אדמון והתקומם לרעיון התשלום תמורת ההקלטה (שנועדה ליצרנים השוודים של הרכב המיניסטריאלי הישראלי). „אני לא ראיתי בזה טעם לפגם, אם יש בזה טעם לפגם, אני מצטער".

אדמון אפוף הצער, אגב, הוא גם יושב־ראש ועדת הכספים של רשות־השידור ולוחם ללא־לאות בביזבוזים.

סֶלְף־מֵייד־מֶן

בגלל נטייתו של דוד אדמון להזעה, הפסיד אותו ענף המתכת. הזיעה והשומן שמייצרות ידיו פסלו את אדמון כפועל מבלטנות, מלאכה המחייבת דיוק רב, וכך נמנע ממנו מללכת בדרכי אביו. האם הרוויחו ענף הפירסום, עולם העסקים והעסקנות הציבורית, זו שאלה נפרדת.

הוא נולד לפני ארבעים־ושמונה שנים למשפחת רוט, שומרת־המיצוות, בשכונת־פלורנטין שבדרום תל־אביב. למד בבית־הספר היסודי־דתי תחכמוני ושנתיים בתיכון הדתי מוריה. אחר־כך המשיך בבית־הספר המיקצועי מקס פיין ועשה בגרות אקסטרנית.

בגיל חמש־עשרה השיל את הברט שבו נהגו חניכי בני־עקיבא לכסות את פדחותיהם עד להמצאת הכיפה־הסרוגה, והתפקר. בצבא שירת בחיל־הקשר והשתחרר בדרגת רב־טוראי („אבל הייתי מדריך").

את חייו העצמאיים התחיל בשיוט על אופניים כרוכש־מודעות למען העיתון „חדשות הספורט". זמן קצר היה אף כתב־ספורט, ולבסוף עבר לנהל את מחלקת המודעות של העיתון. הפירסום תפס אותו; הוא פתח משרד עם שני לקוחות, ובעשרים־וחמש שנה בנה אימפריית פירסום מסועפת המבוססת על קשרים משובחים, אישיים ופוליטיים, ועל ברדנות מוגבלת מאוד.

הוא שותף, בין השאר, בחברה ששמה „טווס", בעלת הזיכיון לפירסום על־ידי שלטים במיגרשי־ספורט. כבכיר ברשות־השידור, הוא לגמרי לא יצטער על ריבוי שידורים ישירים ממיגרשי־הספורט.

היום הוא יכול להרשות לעצמו גם הרפתקאות כושלות לטובת הנוסטלגיה והסנטימנטים. למשל, שותפות ב„חדשות הספורט", כור־מחצבתו הפירסומאי, ו„יומן השבוע", שבועונו העלוב והכושל של הליכוד, ביתו הפוליטי.

פה־ושם, אפשר למצוא בעסקיו חריגות מפירסום. לדוגמה, שתי חנויות שנרכשו בדיזנגוף־סנטר, ומושכרות. או שותפות בחנות הרהיטים „ורדו". מ„ורדו", אגב, מגיעה לו משכורת חודשית כדמי־ניהול; הזאיל ומצב הקופה היה כזה שלא שולמה לו המשכורת, בא יום אחד ולקח במקום משכורת כורסת־טלוויזיה.

אדמון אוהב כבוד וחובב של החיים הטובים, יש לו ידידים ומכרים רבים. גם בצלאל מזרחי, גם פלטו־שרון, גם הגנרל גנדי. אם צריך, הוא עוזר להם בעצה טובה בתחום מומחיותו.

דוד אדמון נשוי בשנית, ורעייתו הצעירה הרה. מאשתו הראשונה יש לו שלושה ילדים.

(המשך בעמוד הבא)

(המשך מהעמוד הקודם)

באוגוסט שמונים־ושלוש כבר היה אדמון יושב־ראש ועדת הכספים. באותו חודש נשלח מרשות־השידור חשבון על־סך 550 אלף שקל (כעשרת־אלפים דולר) על תשדירי־שירות שפיארו את תל־אביב; דוד אדמון, הפירסומאי, פרע את החשבון כעבור ארבעה חודשים שטופי אינפלציה (ארבע־מאות אחוז) ושילם, למעשה, כחמשת־אלפים דולר. הגיזבר של רשות־השידור לא התפעל מהתרגיל, אבל קיבל הוראה – בעל־פה – מהמישנה־למנכ"ל דאז, נחמן רון (מפא"יניק־לשעבר שהיה לליכודניק, וכיום ראש מועצת אריאל) לעכב את דרישת הריבית על המיגור. רון ואדמון היו מיודדים. רק אחרי שלושה חודשים, שבהם התעקש הגיזבר, נשלחה סוף־סוף הדרישה ל־335 אלף שקל ריבית.

יושב־ראש ועדת הכספים של רשות־השידור, בחובשו את קסדת הפירסומאי, ניאות לשלם לרשות־השידור רק 73 אלף שקל. את השאר (282 אלף שקל של ראשית שמונים־וארבע) – לא שילם.

מה ההסבר? נורא פשוט: „לא עסקתי בנושא הספציפי הזה", תירץ אדמון. „הסתבר לי בדיעבד שמדובר בעבודה שהזמינה חברת 'אשכול' בשביל משרד־התיירות ועיריית תל־אביב. החשבונית היתה אמורה מלכתחילה להגיע לתשלום על־ידי עיריית תל־אביב, ובסופו של דבר הגיעה לחברת 'אשכול' – בסוגריים: לאחר ש(החברה) נסגרה – שפירסום־אדמון היה אחראי לתשלומים שלה. מנהל־הכספים שעסק בעניין שילם את הכסף, אמנם באיחור. בהתחשב בכך שגם הכספים שנגבו כתוצאה מכך שהחשבון לא הגיע לידיים הנכונות לצורך תשלום, ונעשה הסדר של פשרה בין מנהל־הכספים של המשרד לבין הגורם שעסק בזה ברשות־השידור, ש(לפיו) שולמה תוספת ריבית לתקופה שהחשבון הגיע לחברת 'אשכול'".

זה ההסבר, מלה־במלה. גם לפי ההסבר הזה, שיש ברשות־השידור מי שיחלקו עליו, מתמצתת הפרשיה הקטנה את סיפורו של דוד אדמון מרובה הכובעים: בעל תפקיד בכיר ברשות־השידור שהוא גם לקוח של רשות־השידור; עסקן פוליטי שעסקיו הפירסומאיים, גם ברשות־השידור, אינם סובלים מקשריו המיפלגתיים: אותה חברת "אשכול", למשל, שהיתה בבעלות התאחדות המלונות ופירסום־אדמון, ניהלה ללא מיכרז מסעי־פירסום של אזורי תיירות – במימון משותף, ושווה, של התאחדות המלונות ומשרד־התיירות; שר־התיירות היה אז, ועודנו, הליברל – כאדמון – אברהם שריר (אדמון: „עם שריר ומשפחתו יש לי יחסים חבריים"). ואפשר להוסיף גם את עיריית תל־אביב, שבסיפור הזה שודרו תשדיריה בחצי־חינם: ראש־העירייה הוא צ'יץ' הליברל, שהכריז מלחמת־קודש לביעור משרדים מלב תל־אביב, בעוד אדמון מנהל את קונסרן הפירסום שלו ממשרדו שברחוב החשמונאים, בליבו של לב תל־אביב, ללא חשש לפינוי בעתיד הנראה לעין; אדמון היה פעם, בהתנדבות, יועצו של צ'יץ' לענייני התנדבות, ולפני שנתיים העמיד לרשות צ'יץ', בתשלום, את שירותי חברת „אדר", שבה היה שותף עם אורי סלע (כותב־נאומים של ראש־העירייה) לטובת מערכת־הבחירות לעירייה; באותה מערכת־בחירות היה אדמון, הפירסומאי ואיש רשות־השידור, גם חבר ועדת המינויים של מועמדי הליברלים למועצת העירייה; הוא הרי גם יושב־ראש ההנהלה של המפלגה בתל־אביב.



אדמון: „אני איש שכל הזמן מנסה ליזום דברים"

> "כאשר התברר שיש ניגודי אינטרסים בין תפקידי כיועץ־התיקשורת לשר־האוצר לבין תפקידי ברשות־השידור, בוטל המינוי שלי כיועץ. מאז אני יועץ לא־רישמי"

אפשר להמשיך ולהפליג בעיסוקים, בעסקים ובפעילויות; ככל שממשיכים, מתברר שעיסוק נוגע בעיסוק, עסק נפגש עם עסק, פעילות משיקה לפעילות ויד רוחצת יד. ועוד לא הזכרנו את שר־האוצר מודעי, שאדמון היה יועצו הרישמי לענייני תיקשורת (תמורת דולר בשנה) ועכשיו הוא יועצו הלא־רישמי לענייני תיקשורת (בחינם); איש־עסקים, כאדמון, איננו ניזק במיוחד מקירבה למוקדי־ההחלטות באוצר, ולעזאזל עם מראית־עין המריפה ניחוח לא נעים במקצת של ניגודי אינטרסים כה צורמניים.

דוד אדמון, אין צורך לומר, חושב אחרת. „לפני כניסתי לוועד־המנהל", אמר, „התייעצתי עם משרד היועץ־המשפטי לממשלה ונאמר לי כי אם לא אעסוק ברשות השידור בנושאים הספציפיים הקשורים למיקצועי (אין בעייה); לכן אני לא חבר בוועדות תשדירי־שירות ותשדירי־חסות. כאשר מוניתי בידי שר־האוצר ליועצו לענייני תיקשורת, בנובמבר אשתקד, פניתי למשרד היועץ המשפטי והתברר שיש ניגודי אינטרסים בין תפקיד יועץ־התיקשורת לבין תפקידי ברשות־השידור; בהסכמה עם השר, בוטל המינוי שלי כיועץ, בסביבות ינואר–פברואר.

„מאז אני יועץ לא־רישמי, בנושאים הקשורים בתיקשורת, כאשר השר מבקש להתייעץ איתי".

מה שדולר אחד שנחסך לאוצר המדינה יכול לעשות; ניגוד האינטרסים נמוג.

רק משונה קצת שבחודש מאי השנה, שלושה־ארבעה חודשים לאחר ששינה סטטוס מיועץ רישמי ליועץ לא־רישמי, לא זכר דוד אדמון לספר על כך לענת טל־שיר שריאיינה אותו ל„העיר". מעניין מה קרה בינתיים לזיכרונו שכה התרענן לטובת „מעריב".

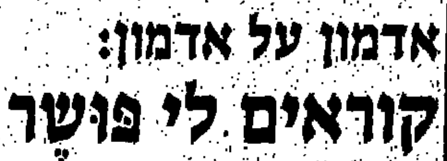
יצחק מודעי היה, בטרם פצח בקריירה המיניסטריאלית שלו, מנכ"ל רבלון, והפירסומאי ששירת אותו אז היה מי־אם־לא דוד אדמון. כעבור שנים, לתיפארת מדינת־ישראל ולקראת מלאת לה שלושים שנה, מינה יושב־ראש ועדת השרים לטקסים וסמלים (נכון. מודעי) את ידידו הפירסומאי (בוודאי. אדמון) למנהל האירועים והחגיגות של שנת השלושים. מבקר־המדינה לא התמוגג במיוחד מן המינוי הזה ומאופי העסקתו של אדמון (כחצי שנה ללא חוזה), והביע את רעתו על כך בדו"ח השנתי מיספר עשרים־ותשעה. אז מה.

במיקרה, כמובן, נמנה אדמון עם נאמניו של מודעי ואנשי סיעתו בליברלים. לא שזה הפריע לפירסום־אדמון לזכות בשנת שמונים־ואחת, ללא מיכרז, בנתח מתקציב הפירסום של חברת „שיכון ופיתוח" הממשלתית, שבראשה עמד אז דן תיכון (ליברל, בלי ספק, אבל לא מאנשי מודעי). בדיוק כשם שלא הפריע לו בראשית השנה לקבל הלוואה של מאות אלפי דולרים מקרן תל־אביב לפיתוח, שביכרה את פירסום־אדמון על פני בנק־הפועלים, נגיד.

בקיצור, גם אם כל הליברלים הללו מתכסחים זה עם זה ומוכנים לטרוף איש את רעהו (רעהוז), לאדמון אין בעיות: הוא איש־של־מודעי, חבר של שריר, מיודד עם צ'יץ', ביחסים טובים עם תיכון. „אני בסדר עם כולם במיפלגה", הוא מצהיר, „אין לי אוייבים".

הצרה היא רק, שגם מעריצים רבים אין לו במיפלגה. כשניסה אשתקד להיבחר למקום ריאלי ברשימה לכנסת, קיבל שלושים־ושישה קולות; אפילו אלי קולס, שנדחק לאחרון המקומות הריאליים ברשימה, קיבל חמישים קולות יותר. לא עזרו לאדמון הדובר־בשכר

(המשך בעמוד 31)



אדמון על אדמון: קוראים לי פושר

אני לא חושב שאני אושיות ציבורית שצריך לכתוב עליה. אילו הייתי הולך לפוליטיקה, אולי היה מקום לזה. אבל כרגע אני מנהל עסק פרטי. אז למה אני מתראיין? כיוון שאינני יכול להתחמק מהעובדה שחלק גדול מזמני בשנים האחרונות מוקדש לענייני ציבור.

אני מגדיר את עצמי כיזם. אני איש שכל הזמן מנסה ליזום דברים. יש כאלה שקוראים לי פושר; דוחף הרבה רעיונות. לכן תקעתי יתד בענף הפירסום מקדמא־דנא, והצלחתי. אני איש יצירה ויוזמה. אני חייב להגדיר את עצמי כאיש קריאטיבי בענף הפירסום. יש לי יצירתיות מסויימת ואני רואה בזה את הצד החזק שלי.

אני אוהב את העיסוק הציבורי מגיל ילדות. הייתי פעיל בעשרות פעילויות ציבוריות, חוץ מאשר המיפלגה. והחיידק הזה נמצא אצלי, וימשיך עוד הרבה שנים. הרבה מאוד אכזבות היו לי בעניין הזה, ואין ספק שזה מפריע לי בעסקי, ובעיקר בתחום הפוליטי; בגלל שאני מזוהה עם הליכוד, לא פונים אלי ולא עובדים איתי גורמים עיסקיים שזהותם הפוליטית קשורה למערך או להסתדרות.

על העסקים שלי אני לא מוכן לדבר. במה אני שווה? אני לא מוכן להעריך את עצמי; אם אתן מיספר גבוה מדי, זה יישמע יהירות; ואם אתן מיספר נמוך מדי, זה יפגע בי בעסקים. אני תסיך של פשרות. הלכתי למעט מאוד משפטים בימי חיי. אני חושב שאי־אפשר לספור אותם על יד אחת. עם כל הכבוד למלה הכתובה בעיתונות, אני חושב שלהשקיע במשפטים (על לשון־הרע), למרות הסיכון הרב שאתה לוקח על עצמך בזה שאתה יודע שתדמיתך נפגעת – עדיף לא להסתבך במשפטים מסוג זה וצריך לדעת לחיות עם זה. אני מעדיף בהרבה מיקרים לחתוך עניין ולעבור דף.

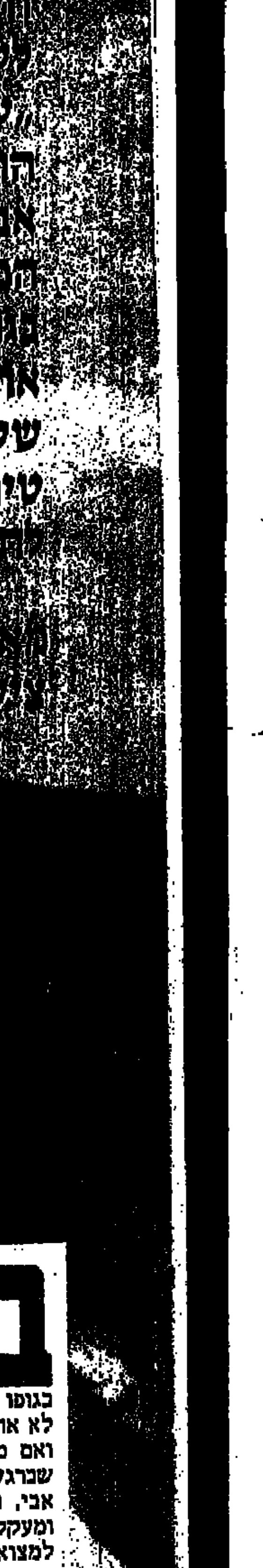
הכניסו לו עז

אבי ואסתי יענקלביץ:
שבתי שאני יודע הכל
בעצם לא ידעתי דבר"

"אין עסתי לדבר"

אבי יענקלביץ, עשר שנים בחקלאות באילניה, הפסיק להביא אוכל הביתה. היום הוא ואשתו עובדים מחוץ למשק. "עשינו המון שטויות" – הוא מודה, אבל כשרצו אבי וחבריו לתקן את המעוות הם נתקלו בגלגל שיצר ארגון הקניות. סיפור של שלומיאליות, טיפוסית כנראה לחקלאות מודל 85.

מאת יעל מזי־מלמד
צילומים: דנה קצור



ביום בו היה כל עם ישראל שטוף תאוות הימורי־לוטו, אמר אבי יענקלביץ: "אני אעבוד עד כלות הכוחות, אבל אני אצליח. הפתרון היחיד הוא בעבודה קשה". ואחר־כך אמר שאם ייאלץ, הוא יגן בגופו על עדר העזים הלבנות שלו, ושאיש, אף לא אחד, יוכל להכריח אותו לנטוש את אדמתו. ואם מושב אילניה היה הוליווד, קרוב לוודאי שברגע זה היתה נוחתת משאית על אדמתו של אבי, ושני גברים חסונים היו יוצאים ממנה, ומעקלים את רכושו. אבי, דרך־אגב, לא יתפלא למצוא משאית כזו. אפשר להגיד שהוא אפילו מתכונן לקראתה.

הדרך לאילניה יוצרת אשליה שהכל בסדר; ארץ וילות היא ארץ הצפון. איפה שלא תסתכל, תמצא וילה. את חלקן רק החלו לבנות, האחרות

(המשך בעמוד הבא)

„עשינו המון שטויות. האשמה מתחילה בי, בנו. כשאתה בן 25, להוט להתחיל דברים, נמצא בלחץ מתמיד מצד פרנסי המושב, אתה עושה שטויות. ואנחנו עשינו המון”

(המשך מהעמוד הקודם)

כבר מתנוססות, בוהקות בלובנן. יש שם סגנון ספרדי, ואיטלקי, וצלבני, וטורקי. חלקן בנויות במקום שלא מוליך לשום דבר, ושום דבר לא מוליך אליו. רק כשמגיעים לביתו של אבי, בן 36, דור שני באילניה, נשבר משהו בשלימות הזאת. הבית נראה כמשהו שעוד מעט יצמח ממנו בית. מן שלד, שמתוכו מבצבצים חדרים שכבר גרים בהם. כך זה עומד כבר חמש שנים. מדי פעם, כשיש קצת כסף וקצת זמן, מוסיפים דיירין כמה אבנים, ומקדמים איכשהו את בנייתה של הקומה השניה. אילו היו אבי יענקלביץ ואשתו, אסתי, נשארים בנס־ציונה, שם חיו שנים מספר, יש להניח שכבר מזמן היו בונים בית כרצונם. הוא עבד בתעשייה האווירית, היא עבדה כהנדסאית מכונות, והמשכורות שהביאו בסוף החודש היו מכובדות ביותר.

אבל משפחת יענקלביץ בחרה בחקלאות כדרך־חיים, וכאן החלו הצרות. ולפני שנגיע לצרות, נביא דברים בשם אומרם, כדי שלא יתפרש חס־וחלילה שמשפחת יענקלביץ מצטערת על דרכה. אבי: „השורשים שלי הם באילניה. החיים שלי הם עבודת האדמה, החקלאות. מפה אני אעבור רק לגבעה ממול, שם שוכן בית־הקברות של המושב. אני אדם צעיר, יש לי זמן, אני אתגבר על כל המשברים, כי בשבילי אין שום דרך חיים אחרת. ואני יודע שגם ילדי יילכו בדרך שלי, כי אני יודע מה הם סופגים בבית. אני לא רוצה להתעשר. אני רוצה חיים פשוטים וצנועים, אבל שיושתתו על חקלאות. כמו שאני מוכן להגן על חיי ילדי עם נשק, כך אהיה מוכן להגן עם נשק על חיי העזים שלי והאדמה שלי”.

ועכשיו לצרות. והם התחילו ביום שבו החליטו אבי ואשתו לחזור לאילניה, לפני עשר שנים, וסיפורם של השניים משקף את סיפורה העצוב של החקלאות בארץ. אבי, כאמור, הוא דור שני באילניה. הוריו הגיעו מירושלים, בתחילת שנות החמישים, במסגרת התנועה מן העיר אל הכפר. לא היה להם מושג בחקלאות, ואם הוא למד מהם משהו, זה רק איך לא להצליח בחקלאות עם הרבה מאמץ. אילניה של אותם ימים, וגם של ימים רבים אחר־כך, היתה מושב שרק עברו היה לפניו. סג'רה אומנם היה שם דבר במיתולוגיה הישראלית, ובן־גוריון אכן בילה שם בשעתו חלק מימיו, אבל הרבה יותר מזה לא היה. אבי סיים את הצבא, והחליט שלא לחזור. בעצם לא היה לו לאן לחזור. לא נראה לו שהדבר הזה, ששמו אילניה, יעמוד אי־פעם על הרגליים. הוא נישא לאסתי, חי בנס־ציונה, ופתאום החלה גירסא־דינקותא לכרסם. החקלאות בערה בעצמותיו. הוא רצה לחזור לאדמה. הוא לא שאף לאיכות־חיים טובה יותר, כפי ששואפים היום רבים הנוטשים את הכרך. בשבילו חיים במושב לא היו איכות־חיים. ההיפך הוא הנכון.

תוך כדי חיפושיו אחר מקום לחיות ולעבוד בו, הגיעה אליו משלחת מאילניה, וקראה לו לחזור. הם דיברו אז על תנופת בניה, על הצטרפות של אנשים חדשים וצעירים, על דם אחר. והוא חזר. „פה התחילה הנאיביות שלי”, הוא אומר, וחוזר ואומר פעמים רבות. כי אבי הוא אחד הבודדים שמאמין, שכל מה שקרה לה לחקלאות בארץ, וכל מה שקרה להם לחקלאים – רק באשמתם קרה. הם עצמם כרו לעצמם את הבור אליו נפלו. והם נפלו בגלל שהיו נאיבים. „חשבתי שאני יודע הכל, ובעצם לא ידעתי דבר.

בתקופה ההיא היה באילניה גזבר, שניהל את הכל. הציעו לנו ללכת על חממה של ציפורן, אז אני ברוב תמימותי הלכתי על זה. הטעות הראשונה היתה, שלא בדקתי מה זה אומר, לא היה לי מושג מה זה לגדל פרחים, איזה סדר־גודל של השקעה נדרש לצורך זה. חוסר היידע היה כזה, ששתלנו מאוחר מדי. נכון, ככה לא עושים שום עסק. אבל כשאתה בן 25, להוט להתחיל דברים, נמצא בלחץ מתמיד מצד פרנסי המושב, אתה עושה שטויות. ואנחנו עשינו המון. ולכן אני חוזר ואומר: האשמה מתחילה בי, בנו.”

„נו קומנט”

תנועת האיחוד החקלאי מאגדת 78 ישובים, המבוססים על קואופרציה חופשית. הארגון מוגדר כא־פוליטי. ביקשתי לשמוע את תגובת ארגון תקניות, ששייך לאיחוד החקלאי. הדוברת, רנה פרנק, הפנתה אותי אל מר עמנואל פרידלנדר, מי שהיה שנים רבות המזכיר הכללי של הארגון ועתה מכהן כיושב־ראש הארגון. „אבל תגידי לו שהכתבה היא על אבי יענקלביץ”, אמרה לי מיד, „אינני בטוחה שהוא יסכים להגיב”. אמרתי לו. מר פרידלנדר הגיב על בקשתי בזו הלשון: „זה איננו נושא מעניין, אין לו כל חשיבות. נו קומנט. נו קומנט”.

– בכתבה יהיו טענות רבות כנגד ארגון הקניות שבבעלותכם, אין לך רצון להגיב?

– „נו קומנט”, לא, הוא לא אנגלו־סכסי. רק נראה לו יותר מכובד להשיב על פנייתי באנגלית. שיחיה.

ואבי, ואוי לאמר, הזהיר אותי: „הם לא יגיבו על הדברים. הם הזהירו גם אותי שלא אתראיין לעתונות. חוץ מזה, זה לא כל־כך חשוב בעיניהם. זה רק אנחנו, החקלאים, לא יודעים את נפשנו. רק אנחנו לא יודעים מה טומן בשבילנו המחר. נראה לנו שבאגודה הם בהחלט ישנים טוב בלילה. ואולי משום כך אנחנו אובדי־עצות. חשים סכנה, חושבים שעוד מעט הכל יירד לטמיון, ואין עם מי לדבר”.



אבי ו[illegible]: „שם ב[illegible] נמצא כל עולמי”

„אני לא רוצה להתעשר. אני רוצה חיים פשוטים וצנועים, אבל שיושתתו על חקלאות. כמו שאני מוכן להגן על חיי ילדי עם נשק, כך אהיה מוכן להגן על חיי העזים שלי והאדמה שלי”

ארבע שנים התגלחו אבי ואסתי על הזקן של עצמם. הדם זרם מן הפצעים, והם אפילו לא ידעו איך לחבוש אותם. ארבע שנים עבדו מעלות השחר ועד חשיכה, וכל הזמן הפסידו כסף. אסתי היתה בהריון, תינוקת קטנה היתה בבית, והיא היתה מדדה בבוץ, כרסה בין שיניה, מן הבית לחממה, ובחזרה, כך שמונה־עשרה שעות ביום. כל שנה היתה תקווה שבוקר חדש יאיר על פרחי הציפורן שלהם. וכל שנה היתה גרועה מקודמתה. בניגוד לחקלאים אחרים באילניה, עמדה לו תבונתו של אבי לדעת מתי הגיע לקו האדום. מתי יוכל אינוונטר הנכסים שלו לכסות את חובותיו. הוא ניצל. אחרים, שעדיין המשיכו לקוות, הלכו ושקעו. ביום אחד פרק אבי את כל החממות, מכר את מה שניתן, כיסה את חובותיו והתחיל מבראשית. וההחלטה היתה חד־משמעית – מה שלא יקרה, כמה קשה שיהיה, משפחת יענקלביץ דביקה באדמתה. את המשק לא עוזבים.

יום אחד הוא שמע על נפלאותיה של העז הלבנה: תנובת החלב שלה גבוהה, מחירה ההתחלתי נמוך יחסית, מעמידה הרבה ולדות. אבי לקח את הוולוו מודל 70 שברשותו, והחל לשוטט בארץ. לא היה משק שמגדל עזים לבנות שהוא לא הגיע אליו. חקר, בדק, שאל, עשה חשבונות רווח והפסד. הוא את הלקח שלו למד. לפני חמש שנים הקים את דיר העזים הלבנות. התחיל מ־25 ראשים, והיום יש לו מאה. אבי הוא חקלאי טוב. חרוץ מאד, שקדן, יודע את המלאכה. דיר העזים הלבנות שלו כבר הפך לשם דבר. את הנשמה הוא משקיע בבהמות הללו, אוהב אותן כאילו היו ילדיו. יודע מתי הן רעבות, צמאות, מלטף ראשה של עז שהוא חושש שאיננה בקו הבריאות. הוא זוכר את שמותיהן של כל מאה העזים שלו. יודע מי האמא שלה ומי הסבתא שלה, וזה לא על דרך המליצה. „מאחורי הבית, שם בתוך הדיר, נמצא כל עולמי. שם נמצאים חיי”.

ולמרות הכל, למרות שהוא חקלאי טוב, ולמרות שהעזים מחזירות לו אהבה – משפחת יענקלביץ איננה מתפרנסת מחקלאות. אפילו יום אחד מתוך עשר השנים שהם נותנים את מיטבם לחקלאות, לא נתנה להם זו רווחה כלכלית. משפחת יענקלביץ מתפרנסת מן המשכורות שמרוויחים השניים כעובדי־חוץ. אבי מרכז בשכר את המשק של אילניה, אסתי עוסקת בהוראת המקצוע שלמדה. אלמלא עבדו השניים במשרה מלאה מחוץ למשקם, לא היה להם במה לקנות אוכל. התקווה הגדולה שלהם היא שבשנה הבאה יישאר להם מעט כסף מן הדיר, אחרי שישקיעו את כל מה שנחוץ להמשך הפעלתו.

לכאורה הכל מתחיל להסתדר. אבי ואסתי שילמו מחיר יקר על טעותם, למדו את הלקח. עוד מעט יבוא הכל על מקומו. אלא שלא דיברנו עוד על „ארגון הקניות”, ופה באמת מתחיל העסק להסתבך. כאן עומדים אבי וחבריו אובדי־עצות, כמעט נואשים. מתרוצצים, מפעילים עורכי־דין, חשים מושפלים ומרומים. סיפורם של חקלאי אילניה ומאות חקלאים אחרים בעשרות מושבים, הוא סיפור הגולם שקם על יוצרו.

אבי יענקלביץ וחבריו החקלאים רצו להיות „פלחים”, כהגדרתו. חלומם הגדול היה לטפח את המשק שהקימו ולא לעסוק בשום דרך שהיא בעבודת הבוכהלטריה הכרוכה בכך. לצורך זה הם שכרו אנשים, רובם מן המושב, שיעשו עבורם במסגרת המושב את „העבודות הלבנות”. מדובר ברכז משק וגזבר, ומנהל חשבונות. כל התפקידים שקיימים בעסק כלכלי. כשאבי רצה להקים את עדר העזים שלו, הוא נדרש להלוואה. הוא בא להנהלת המושב, וביקש שלושים אלף דולר הלוואה. במקום שהוא ירוץ להשיג את הכסף למתן ההלוואה, צריך היה לעשות זאת הגזבר, ולחייב את חשבונו של אבי. לפי הטרמינולוגיה של המושב – החשבון הפרטי של החברים נקרא ה„כרטיס”. בכרטיס נרשמות כל ההוצאות וכל ההכנסות של כל חבר מושב. בסעיף ההוצאות בכרטיסו של אבי, שלצורך עניננו משמש כדוגמא בלבד, נרשמות כל הקניות שאבי ביצע במשך חודש לצורך החזקה שוטפת של המשק שלו: אוכל לעזים, חומרי גלם להרחבת הדיר וכו' כהנה וכהנה. מאחר ואבי מוכר את תוצרתו באופן מרוכז, כלאמר באמצעות המושב, הרי שבסעיף ההכנסות נרשמים כל הכספים שקיבל אבי עבור חלב העזים, בשרם ועוד.

(המשך בעמוד 32)

הלך הכסף

גם חברי מושב תלמי־אלעזר שליד חדרה, סברו לתומם שארגון הקניות הוא לא רק ידיד הוא גם בנק. הלכו החקלאים התמימים, הוציאו כספים וחסכונות, מכרו מניות בנקאיות, ושמו את כספם למשמרת בארגון הקניות. מסתבר, שהארגון הזה שומר על כספיהם כל־כך טוב, שגם כשהם רוצים להוציא אותו – הם אינם יכולים. חבר תלמי־אלעזר, שביקש בעילום שמו: „המצב שלנו חמור הרבה יותר ממצב חקלאי אילניה. הם חייבים כסף לארגון הקניות. אצלנו זה הפוך – ארגון הקניות חייב לנו כספים, והרבה. הרבה חקלאים אצלנו החליטו שכדאי לעבוד עם הבנק ששמו ארגון הקניות. הסיבה: הם הבטיחו ריבית גבוהה יותר מאשר הבנקים. יש כאלה ששברו תוכניות חסכון. אחרים מכרו מניות בנקאיות עוד לפני המפולת. את כל הכספים הללו הכניסו לארגון הקניות. היום, הארגון לא יכול להחזיר את הכספים הללו. אנשים רצים, מבקשים שישחררו לפחות חלק מן הכסף, שנועד למטרות דחופות. כלום. אי־אפשר להוציא מהם אגורה אחת שחוקה.

„אני רואה שהעסק במושב שלנו עומד לפני פיצוץ. אנשים לא יכולים לחכות יותר. אני לא יכול ולא רוצה לפרט, אבל יש פה ממש מקרים טרגיים. אנשים חסכו שנים למטרות מסויימות, והם אינם יודעים מתי יוכלו לקבל בחזרה אפילו חלק מכספם. הצרה היא, שאני רואה שזה ייקח עוד הרבה זמן. מי יודע עד מתי אנשים יוכלו לחכות”.

ליד שוק הכרמל בתל־אביב, ממש מר־חק הרחה, נדחסים מדי לילה עשרות בני אדם, בתוך מבנה קטן שהיה פעם מסעדה מזרחית כזו ומסעדה מזרחית כזו, והיום הוא הפאב הכי IN בעיר. שם הפאב "הלל הזקן" על שם הרחוב, אבל כל המצטופפים שם קוראים לו "אבגי", לא רק בשל הסיבה הפשוטה כל־כך שהשחקן משה אבגי הוא אחד מבעלי המקום, אלא בעיקר בגלל הנוהג המקובל והאינטימי להצמיד שמות חיבה לפאבים פופולאריים. משה אבגי, מטעמים מובנים, סולח למתעלמים משעות המחשבה שהקדיש לבחירת שם שיצטלצל היטב.

כששואלים את משה אבגי איך הוא עשה את זה? הוא מסמיק, ומשתעל, ומחייך חיוך עקמומי. שחקנים יודעים שהשילוב הזה שרמנטי. בשלב הבא, כשהסומק חולף קצת, הוא אומר: „זה מצחיק אותי". ובשלב מאוחר הרבה יותר: „עבדתי על זה קשה".

משה אבגי, כמו הרבה בעלי פאבים לפניו, יודע, של־IN יש מושג־אח והוא: OUT. עם אופיו הנפקני של קהל הפאבים, המתמסר בקלות מסחררת ראש, ונוטש באותה קלות, מתמודד בימים אלה איציק ברנר מפאב ה„שופטים", שבמשך תקופה ארוכה שום פאב בעיר לא הצליח להתחרות ביכולתו להביא אנשים מרצונם החופשי למצב של חרחורי חנק. גם פאב "צלע הכירה" ידע ימי עונג בימי החורף הקרים של השנה שעברה, ו"האבטיחים" שלט בחיי הלילה התל־אביבים דווקא בשנות מלחמת לבנון. סיום המלחמה לא היטיב עם רחבת הבטון של האבטיחים, שהתרוקנה ונחשפה בשיא כיעורה.

הנסיון להתחקות אחר דינמיקת ה־IN־OUT של מקומות הבילוי התל־אביבים לא ינזק אם נספר את הסיפור הבא: באחד מקייצי מלחמת לבנון יצאנו לשבת ב"אבטיחים". כדי לשבת ב"אבטיחים" – על הטיילת של תל־אביב – היה צורך לתפוש נקודת תצפית טובה ולארוב לאלה הקמים ומפקירים את מקומותיהם, ואז לזנק ולהתיישב. לא היו רבים כאלה באותו ערב קייצי. זינקנו על שולחן, ששכן בסמוך לשולחנו של שייקה מ"הגשש". אשתו של שייקה הזמינה אבטיח. קרה המקרה והאבטיח היה רקוב כזה, ורדרד, שמתפורר בפה ומותיר את גרגיריו על הלשון. שייקה מ"הגשש" כעס. מיד הובהל בעל המקום, האזין, אמר: „זה מה שיש". והלך. אוי, כמה ששייקה כעס. „אני לא בא למקום הזה יותר." שאג. „די נמאס לי. מה הם חושבים לעצמם."

כעבור שבוע את מי אנחנו רואים יושב באבטיחים? את שייקה מהגשש. ומה הוא אוכל? אבטיח. ללמדנו: לא השירות, ולא האוכל, ולא השתייה, ולא המחירים, הם האינדיקציה למעמדו של מקום בילוי בעיר כמו תל־אביב.

מקום IN זוכה לתואר, אם נמצאים בין ארבעת כתליו נציגי שתי קבוצות עיקריות: הגדולה והחשובה היא האמנים והשניה: אנשי תקשורת. השילוב הזה יכול לרומם למעמד מקום הבילוי הפופולרי ביותר גם רמפה בשוק הסיטונאי. לשתי הקבוצות האנושיות הללו מתלווה הקבוצה השלישית שאוהבת לשבת איפה שיושבים האמנים ואנשי התקשורת, והיא גם זו המביאה את האוויר הדחוס של חיי הלילה. במקום כזה ששתי הקבוצות המובילות שולחות אליו נציגים, אף פעם לא ישאלו אלמוני, מה הוא עושה? אלא, מה תפקידו בחיים? – שאלה של אנשים חשובים שאוהבים אנשים חשובים.

אם נדקדק ונרד לפרטים הקטנים והמנדנדים הרי שמקומות הבילוי שהם IN מתחלקים לפחות בהמשך הזמן לשתי קבוצות גיל. קהל מתחת לגיל שלושים ומעל לגיל שלושים. בפאב ה"שופטים", הכריז עיתונאי בכיר למדי בגיל העמידה, שהמקום התקלקל בגלל נוכחותם המוגברת של העיתונאים הצעירים. לזכותו יאמר, שהוא איים־איים ובסוף הלך. הטינה הזו של בני השלושים פלוס אל בני השלושים מינוס (זכרים, לא נקבות), היתה יכולה להחשב כחסרת שחר, לולא הכריז בעל הפאב איציק, שעזב את ניהולו וחזר אליו לא מזמן למטרות שיקום, שהדבר החשוב ביותר הוא לשמור על פרצופו הבוגר של קהל הפאב הגברי. עור רענן, לחיים אדמדמות, ושפמפם טרי הם לא IN.

פאב ה"שופטים", השוכן ברחוב אבן גבירול פינת רחוב השופטים, הוקם לפני כארבע שנים. הוא היה קטן, צנוע וחסר אמביציות. חמישה איש כבר גרמו לבהלת צפיפות בחדרון הקטנצ'יק, במקביל לנחת בה זכו חמשת או ששת הקבועים של השופטים, פרח אז "רוטשילד'ס־פאב".

(המשך בעמוד 33)

אבגי ואורחים ב„הלל הזקן": קודם כל צריך

מאת מיכל קפרא
צילומים: דפנה קצור

הכי צפוף בעיר

למה מוכנים אנשים להצטופף בפאב זה או אחר? אין תשובה חד־משמעית. בתל־אביב קמים ונופלים פאבים בתדירות מדאיגה. מהשופטים עברו לאבגי. מי הבא בתור?



דחוס בפאב „המערכת": כדורסל, עיתונות וזהר.

המיסדר החשאי

כמו תופעת־טבע שאיננה ניתנת לביאור, אין שום הסבר לתופעת ה־אין; אחר ככלות הכל, איך ניתן להבין מה מושך את ההמון להצטופף סביב ובין שולחנות רעועים ולא־נקיים באתר־בילוי קולני מאוד, שיספק לחם שתיה בינונית ואוכל מתורבן באמצעות שירות הובבני להחריד ולעיתים אפילו גס, ותמורת כל אלה ישלמו לבסוף מחירים מופקעים להפחיד?

מה מביא אדם שפוי להמתין שעה ושעתיים בקור של אפס־מעלות ומטה, בתור המתפתל על המידרכה בשדרות קולומבוס במנהטן, כדי להידחק־בקושי בסופו של דבר לבר הקרוי דואל'ס, באשר במרחק של עשרים מטר לכל כיוון מצפים לו ברים לא פחות־טובים (ולרוב יותר), מלאים (או ריקים) למחצה? ומה מביא את אותו אדם שפוי, כאשר הוא תל־אביבי, להזיע דווקא בפאב האיני הדחוס, שימכור לו בירה פושרה וטחינה מקופסת, בתוך תפאורה עלובה בלי־בן?

מיסתורין.

השלב הראשון לפיענוח חידת האין הוא פיצוח התעלומה: כיצד קורה שבית־מרזח כלשהו (אשר בנוסחו העברי מצטיין, בעיקר, בחומוסים הפלים שהם, למעשה, המשקה המבוקש ביותר) נעשה אין. ברור שלא הדקורציה, לא הריהוט, לא רמת המזון והמשקאות ובוודאי שלא טיב השירות תרמו לפופולריות הזמנית שלו. אולי המיקום? הרי אותה בדיוק, שממנה מתמוגגים (מקיץ) האינאים נושבת גם באתרים החמונים הסמוכים. אז מה חסר, לכל הרוחות?

מומחים בחיי־הלילה טוענים שהאנשים עושים מקום. לאין ליתר דיוק: לא האנשים כי אם אנשים, אנשים מסוימים, אל המקום שבו נאספת האליטה התל־אביבית המפונקת (במאי סרטים נודע שביים כישלון אחד; קולנוען בכיר שעוד יביים; איש־טלוויזיה כמובן, אולי שדר רדיו, עיתונאי די־ידוע, מקומוניסט מתחיל, אפשר משורר אמוף בדידות, ספר־צמרת, דוגמנית טיפשה אבל ידועה, וכיוצא באלה), נוהרים משוטי־העם (אחר שבלעו בשקיקה את סיפורי המקום ועצם קיומו בזכות היצירות שפירסמו אורחיו העיתונאים בטוריהם) כדי לראות מקרוב את האלילים ולחוש מה שחשים בחיכלות האין.

טוב, הגרופיס מוכנים לסבול כל עינוי. אבל מה, לעזאזל, מושך את אותו עדר של אינדיבידואליסטים המוחזקים בעיניהם־הם לאליטה? האם אמנם גם עדר האינדיבידואליסטים אינו אלא סתם עדר, ככל השאר?

לאתרי האין יש חוקים קבועים ונוקשים, בנוסף לחוקיות הקובעת את עליבותם של המקומות: החשוב ביותר הוא הכלל (המיושם באדיקות מעוררת הערצה) שעליהם מחוייבים חובבי האין וגרוריהם לרטון ולהאנח, לקונן ולהתמרמר, שהמקום איום ונורא, והאוכל זוועת, והשירות חרא, ותראו מי בא לפה, כבר כל אחד יושב כאן, ושכבר אי־אפשר יותר ושמוכרחים למצוא מקום חדש כי אני לא יכול/ה לסבול יותר את החוץ המסריח הזה ולחזור גם למחרת, וכעבור יומיים, ובעוד שלושה ימים, וכן הלאה.

במבט מן הצד, מזכירים באי האין מין מיסדר חשאי (נאמר מסתורין, כמובן) שחבריו נאספים לטקסים במועדים קבועים (יום חמישי – חובה! ובואו – רצוי) שאר ימי־החול – אפשר; שישי־שבת – אסור באיסור חמור. ימי סוף השבוע שמורים לתושבי הפרברים הכובשים את חצר הגדולה), וחייבים בכללי התנהגות הנראים לזר כמוזרים במקצת.

והרי ידוע שטקסי המיסדרים החשאיים טעונים עלבונות, השפלה ואף עינויים; אז מה הפלא שהשולחנות רעועים ומלוכלכים, הכיסאות דביקים, האבטיח מבחיל והוודקה־תוצרת־חוץ מזכירה באופן חשוד דווקא ג'ין־תוצרת־הארץ, והמחירים – נו, המחירים הם באמת העניין היחיד הזתה באורח כה מושלם ומפתיע למקביליהם במולדת הרוחנית שמעבר לים, ניו־יורק.

בדיוק כפי שאין להבין מה גורם למאורה נטולת־חן להיעשות לפתע אין (אז מה אם אין להבין; תרופה לאיידס מצאו כבר? ולנזלת?), אי־אפשר לפענח את הסיבה הגורמת לאותה מאורה עצמה להיות מושלכת אל תהומות ה־אאוט.

הסבר דחוק מספקים מומחי־הלילה, הטוענים שכאשר מופר האיזון (שוב, כמו בטבע), ומשתנה היחס המדוייק אך הבלתי־ניתן למדידה בין מרכיבי ה־אין, גרוריהם והקיבוצרום האחרים – נוטשת אליטת־האין את מישכנה ועוקרת לאחר.

ומה זה משנה, בעצם? מה חשוב אם יושבים כאן או שם; הרי תמיד יתרקו הכיסאות באותו קול בדיוק, המלצרית המנצת־הפנים ועתירת־החזה תגיש רוזה במקום יין־אדום, ובעל־הבית יתעלם באדישות מן המחאות על החשבון המופרז והמזיד, אבל תמיד יהיה המקום גדוש באותם פרצופים ממש, עד שיתאחדו ויהיו למין פרצוף קולקטיבי אחד, עצום ומגוחך מאוד.

אבי רז

הצד הרביעי של המטבע

מדינה פַצָץ

לפני זמן מה נסעתי להתיצב ביחידת המילואים שלי ביפו. בסך הכל הלכתי להוציא טופס אישור צבאי ליציאה מהארץ. טופס חשוב מאוד שאני מקפיד שיהיה תמיד בר־תוקף, והוא מונח בארנקי בין הישראקרד לתמונות הילדים. בלי הטופס הזה אין יציאות. בבוקר כשאני אומר שאני הולך ליחידת המילואים שלי, חברתי לחיים עושה לי את המוות:

„תיזהר," היא אומרת.

„למה? הבסיס שלי הוא ביפו, לא בתוניס".

אני נוסע לי עליז וטוב לב, ככל אדם שיוצא להוציא לעצמו צו יציאה מהארץ, נוסע את כל כביש פתח־תקווה, אפילו תופס גל ירוק עד ליפו, שמאלה בשדרות ירושלים, ועוד רגע אני מגיע ליחידת המילואים שלי, שאת כתובתה המדויקת אני מנוע מלפרסם בכלי התקשורת כי אוזנים לכותל.

ואז, בצד המערבי של שדרות ירושלים, אני שומע פיצוץ אדיר. ועוד מטען חבלה התנפץ לו מאחורי עוד אחת מתחנות האוטובוסים של מדינתי רבת הנפץ. תמיד קראתי על כך בעתונים, והיה לי רושם שמפוצצים רק בירושלים או בשוק הכרמל. בחור אחד שוכב על הריצפה (אחר כך התברר שהוא לא נפצע, אבל לקה בהלם). וגם אני הייתי במצב של עוד רגע לשכב על המדרכה. זה לא נעים, תאמינו לי, ויבורכו כוחות הבטחון שעושים מלאכתם נאמנה ומפרקים לי את זה לפני שזה נכנס לי לאוזן. אחר כך חשבתי שזאת שאמרה לי בבית „תיזהר" ידעה על מה היא מדברת. שהרי מי ידע איפה יהיה הפיצוץ של מחר, ואולי עדיף להישאר בבית, למרות טופס היציאה, עד שיכון שלום בינינו לבין שכנינו וארגוני טרורנו, המכונים אש״ף, אבל אתם הרי בדיוק יודעים מי הם ומה הם. והם ימשיכו לפוצץ אותנו עד שנכיר בהם ואנחנו לא נכיר בהם כל עוד הם מפוצצים, וגם כשהם יצעקו שלום, לא נשמע משום שאוזנינו תחרשנה מרוב פיצוצים.

התנועה נעצרת, וזהו יומו הגדול של השומר האזרחי, שלא תאר לעצמו שיפול בחלקו פיצוץ. הוא חשב שכמו תמיד יתפוס שמש, ינגב חומוס אצל עזיזה, אולי יעזור לאיזה זקנה לחצות את הכביש לצד השני. אבל הנה, אלוהים גדול, ויש פיצוץ, פיצוץ באזור שלו. מתפקידו לעצור את התנועה כדי להקל על כוחות הביטחון להגיע למקום. הוא מתכופף לחלון המכונית שלי, הרוכה הצ׳כי שלו כמעט מוציא לי עין:

„תעמוד בצד בבקשה!"

„מה קרה?"

„לא שמעת?"

„מה זה היה?"

„פיגוע חבלני," אומר השומר האזרחי בגאווה.

אני מחנה בצד שדרות ירושלים, לוקח נשימה. בינתיים, כוחות הביטחון, או – בוא נקרא לילד בשמו – השוטרים, מגיעים במהרה למקום האירוע, כמו שאומרים וקהל אוהדי הפיגועים, כמו במשדרי השרות, מפריע לכוחות הביטחון כמה שיותר. אף פעם לא ידעתי שפיצוץ זה כזה שלאגר. אנשים נחמדים זה לזה, מקיפים את תחנת האוטובוסים בטבעת הדוקה. האחים בדאשי, שלא דיברו זה עם זה מהיום בו נפלו מניות הבנקים, מחדשים את יחסיהם במקום האירוע, ובוכים זה על כתפו של זה, כי מה זה מניות על יד פיצוץ. אלפונסו עם השפם, שעד היום מתופף על ראשה של אשתו עם בקבוק ריק של עראק, ורודף אחרי ילדיו בסימטאות חשוכות עד השעון, לפתע פיתאום הוא נופת־צופים, לרגל הפיצוץ. הוא מנשק את אשתו בסגנון יהדות צרפת ומחבק את שני ילדיו כמו בתמונה של שנה־טובה, רק צריך לטפטף עליו פתית־זהב והוא כשר כגלוית־ברכה. ועם ישראל מתגלה שוב בשעותיו היפות ביותר. בדרך כלל אנחנו חרא אבל תראו אותנו אחרי פיצוץ.

הבחור שקיבל הלם כבר מצטער על הרגע שהוא נשכב על הריצפה. אנשים מנסים להחיות אותו כמו שהם למדו מגדעון שמר:

„תהפוך אותו!"

„לאו לא לנגוע בו!"

„הלשון שלו בחוץ, שמישהו יכניס לו כבר את הלשון!"

„לא לנגוע בלשון! הוא היה ככה גם לפני זה!" צועק מישהו שמכיר אותו.

ברגע האחרון מגיע רופא אמיתי ומציל אותו מידי המחיים החובבים.

פקקים בשדרות ירושלים, נהגים צופרים, יללת אמבולנס, והמשטרה בשיאה, התנועה נחסמת בצד אחד של הכביש, וניידות נוסעות על המדרכות, במהירות מופרזת, כמעט דורסות רוכלת עגילים זקנה, מישרות עגלה עם ביגלע, וחוונות סביב האירוע כשהפנסים על הגג ממשיכים להבהב והצופרים מביאים קהל נוסף, וכולם צמאים לפרטים נוספים, אבל אין פרטים נוספים. המפוצץ מטען, בחור אחד התעלף, המשטרה מחפשת חשודים. למעשה, הפיצוץ נגמר ואפשר בקלות לעבור לפיצוץ הבא (שיערך עוד באותו יום, מול התחנה המרכזית בבאר־שבע, בצהרים) ולזה שיבוא אחריו (עוד הלילה, בשוק של עזה). אבל לא, אנשים רוצים להוציא מהפיצוץ הזה כמה שיותר. לא כל יום נקלעים לפיצוץ.

ובאה שעתם של האנשים הבודדים, אלה שאין להם עם מי לדבר, וסוף סוף קרה להם משהו, והם יכולים להיות לעזר לעמם ולמולדתם. אחד מהם ניגש לשוטר חמוש.

„אני מבקש להתפזר", אומר השוטר.

אבל האיש לא מתפזר. להיפך תולצתו מסרבת להתכפתר מעל כרס אבטיחית גדולה, וכובע מצחיה יווני מושפל על משקפיו הטיסיות. והוא לא מתפזר כל כך מהר. הוא אומר לשוטר, בלחש – שהרי מדובר במידע מודיעיני מסווג – שיש לו מידע על הפיצוץ.

„ראיתי פה שניים."

„מתי?" שואל השוטר.

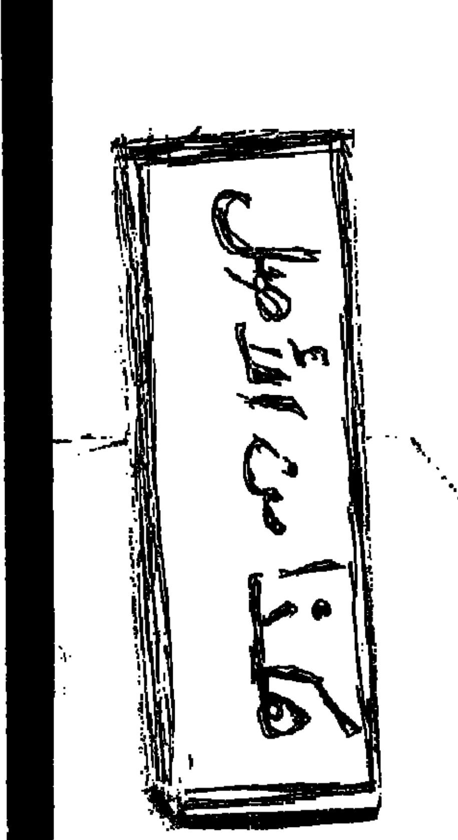
„קודם",

„ואיך הם נראו?"

„שניים. הם נראו שניים."

השוטר, בנימוס תקיף, מרחיק אותו ואת שאר הקהל שבא לפיצוץ, ובינתיים נפתחת התנועה. הבחור ששוכב על המדרכה מועיל לשבת, ואני ממשיך לבסיס המילואים שלי, להוציא אישור יציאה, כדי לצאת ולשמוע קצת פיצוצי חוץ. להתראות. בום בום בום.

יהונתן גפן

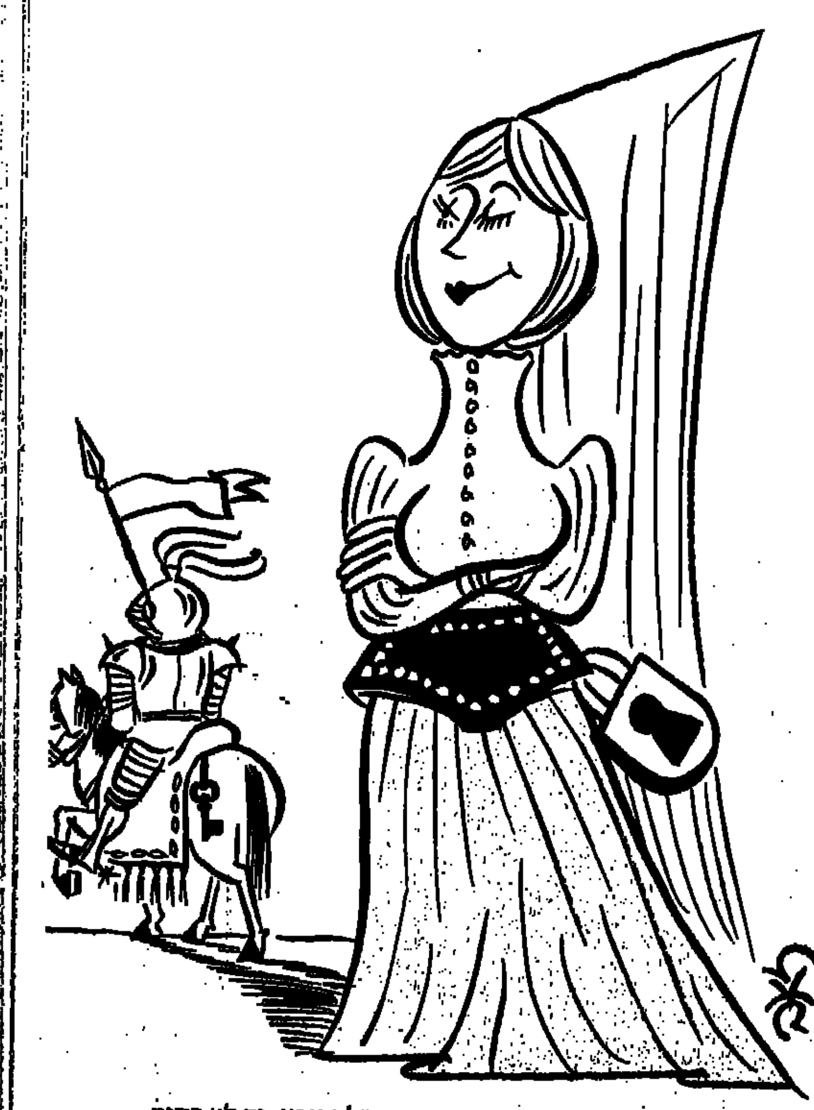


פעמיים תורכי



מנחם תלמי

סינדלו אותי המניאקים



תשב יא עיוני, תשב. וואלאק יא זאכי! תצעק למנשה שיביא פה פעמיים תורכי. מה נשמע בבית. איך האשה, הילדים! יאללה, עד שיבוא הקפה נפתח אולי אבטיח, שיוריד לנו את הצמאון. בחייך! רואים עלי שאני מבואס! ביאסו לי המניאקים את היום. הבנאדם נכנס רגע לבנק־הדואר לשלם קס ערך מוסף, יוצא החוצה – הנאחס הצהוב יושב לו הגלגל. סינדלו את הטנדר שלי המניאקים! כמו שאני רואה את הנאחס הצהוב מוצץ את הגלגל הקדמי, עולה לי הסעיף. אני מתחיל פטיש שלושה קילו בשביל לפוצץ את הבנזונה הצהוב מהגלגל שלי, אבל לפני שמוריד את המכה צועק לי אלברט, דחיל־ראבאק מצליח! שכחת שאתה סותב על־תנאי! צרות אתה מחפש או מה! מה לעשות, צודק.

אני מוריד את הפטיש לאט לאט, יורק על הסנדל חצי קילו מוחטה ואומר שיישרפו המניאקים. אחר כך הולך למשרד שלהם, משלם כמה שהם רוצים ואומר להם, יאללה ג'מעת־אל־חרא, תבואו כבר לפתות את הנאחס הצהוב מהגלגל שלי. אז מה הם אומרים לי! רק מחר בשמונה בבוקר מתחילים לפתוח. תהיה לנו בריא, הם אומרים לי. אז על המלים האלה בא לי עוד הפעם הסעיף. אני תופש את המניאק בחולצה שלו, אומר לו, אם אתה לא בא תיכף ומיד לפתוח, אני פותח אותך לחצי. דחילאק, אומר לי אלברט, יש לך שלושה חודשים על־תנאי, תקרר את המנוע שלך.

וואלאק יא זאכי! אמרת למנשה שיביא פה פעמיים תורכי! אז מה קרה לו לארס, סינדלו לו את הקומקום! יאללה, עד שיבוא הקפה תביא לפה איזה אבטיח, שנוריד את הצמאון. אלברט אומר כל הצרות באות מהנשים. תאמין לי אלברט צודק. מאיפה אתה חושב הסנדלים האלה פה שסוגרים את הגלגלים של המכוניות! איפה! גם אני הייתי בטוח שזה המצאה של צ'יץ. אז מה אומר לנו שלמה ועקנין! אומר, צ'יץ באמת בנאדם חכם, אבל את הסינדול המציאו אולי אלף שנים לפני שהוא נולד.

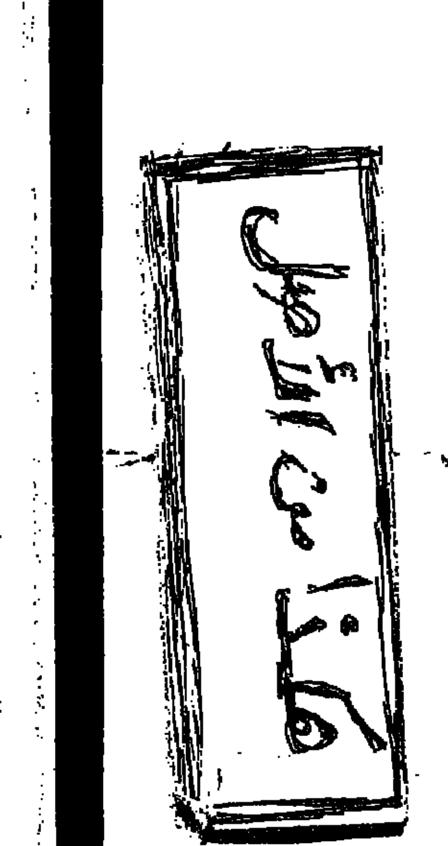
ועקנין בנאדם משכיל, תיקח בעינים סגורות מה שהוא אומר לך. מה הוא אומר! הוא אומר שכבר לפני אלף שנים היו מסנדלים. מה היו מסנדלים! אני שואל אותו, את הסוסים, את העגלות! איפה עגלות, צחק, את הנשים היו מסנדלים. יאללה, יאללה, אני אומר לו, תעשה פדיחות במקום אחר, איך סינדלו נשים! החזיקו אותן מסונדלות באמצע הרחוב כל הלילה! מה פתאום, הוא צוחק, לא את הרגל סינדלו, משהו אחר סינדלו. יאללה, אני אומר לו, תתן את הקטע.

פעם, הוא אומר, הגבר היה הולך למלחמה שנתיים מינימום. כמה זמן יכולה אשה להחזיק מעמד! חודש! חצי שנה! אז דבר ראשון לפני שהיה הולך למלחמה היה הגבר מסנדל את האשה שלו, שלא תאכל מהצד. מסנדל איפה! אני שואל אותו. נו, בחיאתאק, הוא אומר לי, איפה יסנדל אותה! באוזן יסנדל אותה! באצבע יסנדל אותה! יא אללה! אני אומר לו, בחיי לא חשבתי על זה. הכל כתוב בספרים, אומר לי ועקנין, תקרא ספרים תדע הכל, לא תגיד לי צ'יץ המציא את הסינדול. אז אתה מבין איך זה עבד! לפני שהיה הולך למלחמה היה הגבר שם לגברת את הרב־בריח הפרטי, מוציא את המפתח, מתחפף שנתיים־שלוש, חוזר, פותח את הסינדול ו...אודרוב!

הנה סוף סוף הביאו לנו את הקפה. עובד לאט מנשה זה, אבל איזה קפה יוצא אצלו, לנשק את הידיים שלו. אתה שומע, מה שלא הבנתי זה איך היו סוגרים לגברת את כל האינסטלציה. שאלתי אותו, תגיד ועקנין, איך זה עבד. תשמע, הוא אומר לי, גם לפני אלף שנים היו בעלי מלאכה טובים. הסינדול שהם עשו היה שגעון. רק מפריע לגברת להתפרפר. יאני, הכל היה יכול לצאת, שום דבר לא נכנס, אם אתה מבין אותי. מבין, בטח מבין. אבל תגיד לי, אני שואל אותו, מה היה קורה אם הגבר היה נהרג, לא חוזר! אין בעייה, אומר ועקנין, אצל הבעל־מלאכה היה תמיד מפתח ספאר. אתה! אני אומר לו, אם יש מפתח ספאר, אי אפשר היה לקבל אותו לאיזה ערב, כבה, כמו הלוואה בין חברים, בלי קבלות! וואללה, אומר לי ועקנין, זה באמת אני לא יודע. זה לא כתוב בספרים. אבל מה שאני כן יודע, שאם גם היום היו סידורים כאלה והיו מסנדלים את הנשים, המפתח הספאר היה עובר אצל הג'מעה מיד ליד.

תאמין לי צודק הבנאדם. תתאר לך שאני משיג את המפתח מהבעל־מלאכה. יורד לסייף של הגברת, פותח, סוגר, אומר תודה רבה והולך. בדרך לבעל־מלאכה אני פוגש אותך, חברים טובים אנחנו, המפתח כבר ביד שלי, למה שבעד אותו הכסף לא תיקח לך איזה הנאה קטנה. תיקח, אני אומר לך, תיקח את המפתח הקטן והנחמד הזה, תלך לגברת, תתן את המצווה, אבל אל תשכח להחזיר את המפתח לבעל־מלאכה. סגרנו עניין! מאה אחוז, אתה אומר, לוקח את המפתח, נכנס לסייף, יוצא מהסייף, הולך להחזיר את המפתח, בדרך אתה פוגש את מנשה מהקפה. שגעון של קפה עושה מנשה. למה לא תעשה לו טובה, שיהנה גם כן! תיקח את המפתח מנשה, אתה אומר לו, ושיהיה לך לבריאות, רק שלא תשכח להחזיר את המפתח לבעל־מלאכה. בדרך חזרה מהגברת להחזיר את המפתח פוגש מנשה את...

בחייאת אללה איזה שטויות אני מדבר. איפה מסנדלים היום נשים, איפה. מכוניות הם מסנדלים לנו המניאקים! ■



מעבר לנראה

פוטו־מדע

למי שאוהב לשוטט לפעמים בעולם הבלתי נראה, מחכה הפתעה: תערוכה הנקראת „מעבר לנראה", ובה מאה צילומים מדעיים, שעשו היסטוריה. מונצחים בה הישגים בעולם המדע במאה וחמישים השנים האחרונות, מאז תחילת עידן הצילום.

מדע הוא לא רק הישגים טכנולוגיים, מדע הוא גם אמנות. יש שם תמונות בקנה־מידה תת־מיקרוסקופי ותמונות בקנה־מידה קוסמי, ויש שם צילומים, המגלים קרינה סמויה שאינה נראית בעין רגילה, ותמונה שמנציחה מאורע איטי מאוד או מהיר מאוד, כמו סיפורה של השמש: מצלמה שהוצבה במקום אחד במשך שנה תמימה קלטה את תנועת השנה סביב השמש, והתוותה את צורת הסיפרה שמונה.

השעות הגדולות של המדע בעין המצלמה מביאות ממרחקי העולם החיצון וממעמקי האוקיינוס מאורעות וזרמים וקרינות ואורות ואפילו תמונות שקופות. לכל תצלום משמעות היסטורית מיוחדת. יש בתערוכה התצלום הראשון בקרני רנטגן שביצע מגלה הרנטגן, וילהלם רנטגן, על גוף אשתו. והצילום הצבעוני הראשון של עובר ברחם אמו. והתצלום הראשון של גלי הלם הנוצרים בעת מעוף הפגז. והתצלום הראשון של מות האדם. והולוגרמות עם קרני לייזר, שבהן אפשר לראות איך צילמו את ההולוגרמה, וסטריאוסקופ שבו אפשר לראות תמונה תלת־מימדית של הירח, ותמונה שקופה, שמאחוריה קופסת אור עם עומק תלת־מימדי.

התערוכה הושאלה למוזיאון המדע על ידי המוזיאון למדע בלונדון, שם זכתה להצלחה רבה. זו הפעם הראשונה שהיא מוצגת מחוץ לגבולות בריטניה. הוצאת הספרים היוקרתית של אוניברסיטת אוקספורד הקדישה ספר מיוחד לתצלומי התערוכה, המלווים בהסברים שכתב אוצר התערוכה, ד"ר ג'ון דאריוס, שהגיע לארץ אף הוא.

„טכנודע", המוזיאון הלאומי למדע על שם יעקב דורי, נפתח לפני כשנתיים. הוא מדגים בצורה דינמית עקרונות שונים של מדע וטכנולוגיה. מאז פתיחתו ביקרו בו כמאה וחמישים איש, רובם בני נוער. לפני כמה חודשים נפתח אגף חדש על שם מולי דגני ז"ל, הכולל בית מלאכה ומעבדה לחוגים ולנוער, ואודיטוריום לתשעים איש. האגף נבנה בכספי התרומה של משפחת מולי דגני שנפל ביום הכיפורים.

אלפי בני נוער משתתפים כבר בחוגים לנוער שוחר מדע, בהרצאות ובתצוגות של המוזיאון. הצלחתו של מפעל חינוכי זה הניעה את הנהלת הטכניון להקצות את כל קמפוס הטכניון בהדר הכרמל למשכנו הקבוע של „טכנודע".

התערוכה נפתחה ב־4 בנובמבר, והיא תימשך עד 18 בדצמבר.

צביה גרנות

במשך שנה תמימה ניצבה מצלמה שעקבה אחר תנועת השמש ולהפתעת הצלם נוצרה הסיפרה שמונה



איך החתול נופל תמיד על רגליו? התשובה צולמה ע"י אטיין־ז'יל מארי ב־1894.

סופשבוע

חשון תשמ"ו
מאת נילי פרידלנדר
צילומים: דפנה קצור

הטיילת של בת־גלים,
ברקע – הקאזינו ההרוס.

4. למושבה הגרמנית בחיפה

חיפה שבין הים־התיכון לרכס הכרמל הולכת ונעלמת בין גורדי שחקים. אך עדיין יש בה רחובות שמשמרים אווירה של זמנים אחרים, בתים אחרים. בתי אבן נמוכים, גגות רעפים, מדרגות חצובות בהר. מפרץ כחול וטיילת יפהפיה על המים. עמק של זיתים בתוך העיר, מעקי ברזל מסולסל וחנויות קטנות בפינת שדרות הציונות ורחוב אלנבי, שבהן אפשר למצוא את כל טוב המזרח עם ריח ההל הנטחן בקפה, מגשי „כנאפה" אדמדמה וכל הטעמים הריחות והמראות, שאתה מצפה לפגוש בעיר ים־תיכונית בצפון הארץ.

לרדת מההר אל הרחובות האלה, לשוטט בסימטאות ירוקות בין ברושים ובתי אבן קטנטנים עם תריסים ירוקים. רחוב הגפן, רחוב הפרסים. המושבה הגרמנית. משהו עם טעם של פעם, עכשיו בחיפה. שיטוטים קצרים וארוכים יותר ברחובות מפותלים, היורדים מההר לים עם הפתעות קטנות בדרך. פה מרפסת יפה, שם גן מקסים וקרני השמש, שמשחקות עם ענני הסתיו והחורף, מאירות את כל ישן נושן באור רענן של חסד. במיוחד, אחרי שהגשמים רוחצים את אבני הבתים מאבק של קיץ, וגם את צמרות האורנים בדרך סטלה מאריס.

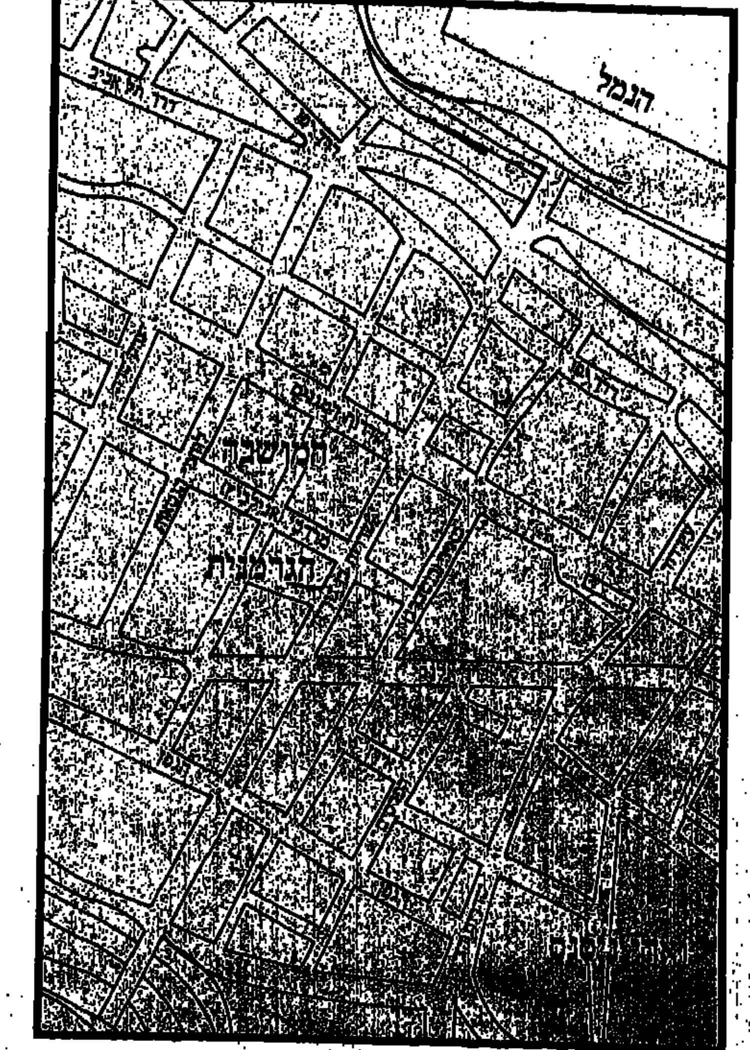
ללכת בחיפה פירושו בעיקר לרדת, ולפעמים גם לעלות מעט ולרדת שוב. משדרות יפה נוף על הכרמל ועד הטיילת של בת־גלים. מסלולי ההליכה בני שעה, שעתיים, לטיול רגלי נינוח, שאינו אלא שיטוט לבד או ביחד כשיש פנאי, ביום חול או בשבת. ובשניהם -- אפשר לחזור מהשוק בוואדי ניסנאס או מהחנויות ברחוב אלנבי עם צנצנות של זיתים חדשים כבושים בשמן, צרורות ירק רענן מהגליל, קפה שחור טחון דק עם הל, עוגות מזרחיות, פיתות שנאפו באש תנור, לאבנה – וגם מיני תבלין וקיטניות והעיקר – הפלאפל של חיפה! והלא אל שני הדוכנים הפלאיים, עם כל הסלטים האדמדמים והירוקים, עם כל הכבושים, החמצמצים והחריפים מובילות כל דרכי הטיול בחיפה -- אל פינת רחוב אלנבי -- הגנרל הבריטי, כובש הארץ ב־1917, ושדרות הציונות. ואל המושבה הגרמנית.

ונתחיל מתחילה, משדרות יפה נוף על הכרמל.

מחספסל ב„שער הלבנון", יש שלט, פונים ימינה והולכים מעט עד שמוצאים מדרגות צרות ליד בית אבן ישן עם צריחים ומיגדלים, שכיכב בסרט „לאן נעלם דניאל וקסו", יורדים במדרגות המתפתלות, ששמן משום מה „מדרגות גדרה". תושבי חיפה הוותיקים מכירים אותם כ„שביל החמורים". וכשהמדרגות מסתיימות פונים ימינה, חוצים ברחוב מודיעין, את רחוב חשמונאים ואת שדרות אליהו גולומב, בית־חולים רוטשילד משמאל, עד שמגיעים למדרגות בין אורנים עבותים הגולשות עד לרחוב בלפור. במפת חיפה הן מסומנות כ„מדרגות ברוך שפינוזה". אחרי הירידה, עם הפנים למפרץ, ממשיכים לרדת מעט בלפור מצידו השמאלי. בפינת רחוב מסדה פונים שמאלה ומגלים שוב, ימינה מדרגות היורדות לעמק הזיתים. מרחוב עמק הזיתים פונים שמאלה לרחוב הרצליה, עם בתי האבן של השכונה היהודית שהוקמה פה ב־1910.

סיבוב: אם רוצים לראות את בנין הטכניון (ניבנה ב־1925) וארמונות נוספים, שבנו גבירים יהודים בשממה שהיתה אז חיפה, פונים מעמק הזיתים ימינה לרחוב קסל ובפינה, ברחוב שמריהו לוין 31 רואים את „בית אי־תין", היום בית אורט, מול הכניסה לחצר הטכניון. משמריהו לוין פונים שמאלה לרחוב אחד העם, בתים מספר 5, 13 ו־6־8, כל אלה בנו היהודים שבאו להתנחל בחיפה לפני שישים שנה. יש לקוות שישמרו עליהם. מרחוב אחד העם, יציאה לרחוב הנביאים ולרחוב י.ל.פרץ. כאן אפשר לשוטט ברחובות יבנה וקיסריה ולהגיע לרחוב חורי. זהו ואדי ניסנאס, שפירושו העברי „נחל הנמיה". כאן גרים רבים מערביי חיפה ולמרות שזו מוגדרת שכונת מצוקה, אפשר לגלות כאן בתים יפים ובעיקר את השוק של הואדי. כאן יושבות כפריות מהגליל, שמוכרות צרורות ירק רעננים מהגינות שלהן, זיתים מהמסיק החדש, צרורות של מלוחיה, ירק עסיסי שמבשלים בבתי רחוב עבאס עם העופות בסיר. ובאביב – גם צרורות של חוביזה, עאכוב וחרשוף. כל אלה מיני ירק שצומחים בר ורק ילידי הארץ, בני הגליל, יודעים איך ומתי לקטוף אותם ולהכין מהם מטעמים בזול.

בלי סיבובים: מרחוב הרצליה, שהיה פעם שכונה שהקים ב־1910 שבתאי לוי, ראש העיר היהודי הראשון של חיפה. ולכן ממשיכים ברחוב שבתאי לוי, ליד המוזיאון העירוני ומגיעים לפינת שדרות הציונות־רחוב הגפן. אם רעבים מאד כדאי לרדת מהר בשדרות הציונות עד לאיזור המ־ ◀



המושבה הגרמנית ואדי ניסנאס.





هكذا من الأصل

טיול סופשבוע

(המשך)

טעמים. אם עוד אפשר לחכות, להמשיך ברחוב הגפן ולעלות מעט שמאלה ברחוב הפרסים עד רחוב עבאס. ברחוב עבאס גרים ערבים ויהודים בשכנות ובבתים משותפים. משוטטים מעט ברחוב עבאס עד הגשר וגולשים ברחוב הפרסים, עד רחוב אלנבי. הולכים לאט ומסתכלים ימינה ושמאלה, על הבתים, על העצים והחצרות ועל ההשתלבות הים תיכונית של מרפסת בחלון, ושל הצמחים והעציצים בגגון ירוק, יש מה לראות כאן.

רחוב הפרסים נקרא כך על שם הפרסים האמידים, בני הדת הבהאית, שבנו כאן את בתיהם. בעקבות שכניהם הגרמנים, שהגיעו לחיפה ממרכז אירופה לפני מאה ועשרים שנה.

מרחוב הפרסים אפשר גם לרדת לאלנבי ואחרי זלילה, נישנוש, טעימות וקניות אפשר להגיע אל שדרות בן־גוריון ולמצוא את עצמכם באמצע המושבה הגרמנית בחיפה.

גם אימבר היה שם

הגרמנים התיישבו בחיפה ב־1869. עד אז היתה חיפה עיר מזרחית קטנה וצפופה בת 4,000 תושבים. הגרמנים, בני כת „ההיכל" – „הטמפל" באו לחיפה להקים בה ישוב חקלאי, בין הים להר. שכונת הטמפלרים היתה הישוב החקלאי המתוכנן הראשון בארץ. היא הוקמה עפ"י תוכנית מיתאר והבתים היו מודרנים ומשוכללים. הבנייה, כפי שאפשר לראות עוד היום, היתה מרווחת ומעולה. בתי אבן עם תיקרות ומרפסות מעץ וגגות רעפים. הרחוב המרכזי, שחצה את המושבה, היה ברוחב 30 מטר, דבר חסר תקדים בארץ ישראל של אותם ימים.

עד היום, שדרות בן־גוריון בחיפה הוא אחד הרחובות היפים בארץ. בבתי הגרמנים, שגורשו מהארץ על־ידי הבריטים במלחמת העולם השניה, השתכנו עולים יהודים שבאו לארץ אחרי השואה ומחנות ההשמדה. עדיין גרים בבתים אלה וחלקם משמשים כמוסכים, מחסנים ובתי מלאכה. בתים בני שתיים שלוש קומות. למטה היית המטבח וחדר האורחים ולמעלה חדרי השינה. רבים מהבתים, חולקו ע"י העולים היהודים לדירות אחדות. הגרמנים הקימו את מפעלי התעשיה, התחבורה והמלונאות הראשונים בחיפה. טחנת רוח שהקימו עומדת עד היום בבת־גלים, ברחוב העליה השניה מספר 24. המושבה הגרמנית היתה איזור המגורים היוקרתי של חיפה עד לשנות העשרים. הבתים היפים והמרווחים של הערבים והפרסים ניבנו בשכנות לה. המקדש הבהאי המצופה היום בכיפת זהב ניבנה מעליה, כהמשך לרחוב המרכזי החוצה את המושבה. זהו הרחוב היחיד בחיפה היורד ישר מההר לים. סגנון הבניה של המושבה הגרמנית השפיע גם על הבתים שבנו היהודים בהרצליה, ברחוב אחד העם ומאוחר יותר ברחוב ירושלים. היום גרים בה כ־16,000 תושבים ומתכוונים לשמר אותה.

גם את שדרות בן־גוריון הוא היום עורק תנועה מרכזי בשעות היום, ויש כאן בתי מלאכה ומחסנים, עדיין שומרת השכונה על אופיה הכפרי השקט. ביחוד בערבים ובשבתות. בואו לשוטט כאן.

בית העם של הטמפלרים נמצא בשדרות בן־גוריון 11 והוא עזוב ומוזנח. מעל הפתח יש כתובת בגרמנית: „אם אשכחך ירושלים, תשכח ימיני", 1869. מולו, בבית מספר 12, יש מרפסת יפהפיה עם קשתות ותקרת עץ, ובחצר בור מים. מטיילים מעטים מפריעים לפעמים את מנוחת המשפחה היהודית שזכתה לגור בבית של משפחת שומאכר, ממייסדי המושבה הגרמנית ובוניה. שומאכר הבן היה מהנדס ומודד. הוא תיכנן את היקבים בראשון־לציון ובזכרון יעקב ואת בית־לחם הגלילית, כפר טמפלרי בגבעות אלונים־שפרעם. גם הוא כאוליפנט, שכנו בבית מספר 16, היה ארכיאולוג חובב וסייר וחקר תילים בגילעד ובגולן.

אצל לורנס אוליפנט, סקוטי, ציוני ועתונאי, ואצל אשתו היפה, אליס, התגורר גם מזכירו חסר המנוחה, נפתלי הרץ אימבר, מחבר „התקוה". אוליפנט פגש את אימבר באיסטנבול. היום יש כאן בית־זקנים.

בשדרות בן־גוריון 24 הוריש בעל־הבית הגרמני את אחוזתו לפועל הערבי שעבד אצלו ומשפחתו מתגוררת שם עד היום. זו הסיבה כנראה שבחצר זו עדיין נשמרו מיבנה המשק המקורי עם הדלתות הרחבות, הבאר, המשאבה והשבשבת. מאחורי הבתים בצד זה של הרחוב עדיין יש כרמי זיתים, וכשעוברים דרך רחוב מרדכי אנילביץ לרחוב לוחמי הגיטאות עדיין נשארים באותה סביבה: בתי אבן קטנים, גינות, שערי ברזל ומרפסות בכניסה לבית.


במנזר הכרמליטים, בסטלה מאריס.

אליהו הנביא

אליהו הנביא נערץ על בני שלוש הדתות הגדולות בארץ, ובחיפה יש מערה הנקראת על שמו. מערת אליהו שימשה מקום מגורים לנזירים הכרמליתים במאה ה־17 ומקום עלית לרגל ליהודים ספרדים, תושבי חיפה, טבריה וצפת. גם למוסלמים שמכנים את אליהו הנביא אל תאד'ר – „הירוק". מסורות דתיות רבות קושרות אותו לכרמל, והן נשמרות עד היום ע"י תושבי חיפה, יהודים, נוצרים ומוסלמים.

בקדן הכרמל, „המוחרקה", הציבו הנזירים הכרמליתים פסל המציג את אליהו הנביא שוחט את נביאי הבעל.

הנזיר אליאס פרידמן, שחקר מסורות אלו, קובע כי פולחן אליהו הנביא, הנקרא ביוונית אליאס, התחליף את מקומות הפולחן האליליים בראשי ההרים לחליוס – אל השמש היווני. כמו אל השמש במרכבותיו כן עלה אליהו הנביא בסערה השמימה. לכן, על ראשי ההרים, בלבנון, בכרמל, ביהודה, ברודוס וביוון יש כנסיות קטנות המוקדשות למר אליאס.

הערבים הנוצרים, תושבי חיפה, מתאספים ב־20 ביולי ליד מנזר הכרמליתים כדי לחוג את יומו של מר אליאס.

היהודים באים להתפלל במערת אליהו שבשיפוע ההר. בדורות האחרונים קבעו היהודים יום מיוחד לביקור במערת אליהו תחל בחודש אב, יום ראשון אחרי שבת נחמו. ביום זה – מספר זאב וילנאי – נוהרים יהודים תושבי חיפה, טבריה וצפת לבלות במערה.

במערה נמצאות כתובות זיכרון של עולי־רגל יהודים ונוצרים מלפני כאלף ושלוש מאות שנה. שמעון ברמן מוילנה, ששהה בחיפה בשנת 1871 סיפור לקוראיו: „למערה זו גם סגולת מיוחדת, שהיא מרפאה כל מיני חלאים רעים כגון שגעון, מחלת הנפילה רחמנא ליצלן. החולה שישן לבדו במערה נטושה שלושה ימים מתרפא".

המערת פתוחה בימים ראשון עד חמישי, משעה 08.00 עד 16.00 אחה"צ. ביום שישי עד 12.00 בצהרים. טל' – 527430.

מידע נוסף על המקום בספר „חיפה ואתריה", בעריכת אלי שילר, הוצאת „אריאל", ירושלים, תשמ"ה.

מי שאוהב ללכת אחה"צ ולהרגיש את הרוח מהים ימשיך ברגל, דרך רחוב אלנבי ולבת־גלים.

מי שרוצה לטפס בעליה, ברגל או ברכב פרטי, או במונית יוכל לעלות מכאן בדרך סטלה מאריס אל המנזר הכרמילתי בראש ההר. מומלץ לבקר במקום ולתפוש מבט ממעוף הציפור על הים. מול המנזר נבנתה תחנת הרכבל שיעלה את המטיילים תוך דקה ותמורת שני דולר בשקלים חדשים. בכדור פלאסטיק שקוף מבת־גלים לסטלה מאריס – „כוכב הים", וגם יוריד אותם בחזרה לבת־גלים.

לבת־גלים – שכונה קטנה זו של פקידים וסוחרים יהודים החלה להיבנות בשנות העשרים. החיים היפים היו כאן בשנות הארבעים. היה קאזינו, שניבנה בתוך הים, ובריכת שחיה אולימפית שנהרסה. יש פה חוף רחצה וטיילת מקסימה ותחנת רכבל. מה שאין כאן זה בתי־קפה. יש שלוש מסעדות לא זולות: נפטון, סינית ומסעדג. לכאן מומלץ להגיע בשעות השקיעה משלוש וחצי אחרי הצהרים, ללכת לאורך הטיילת, שהיא ממש על הים, ונראית בסתיו ובחורף כמו תמונה מהסרט „זכרונות" של פליני. כך נראית טיילת בעיר על חוף הים התיכון, בדרום איטליה, ברודוס, בקפריסין, וגם בחיפה.

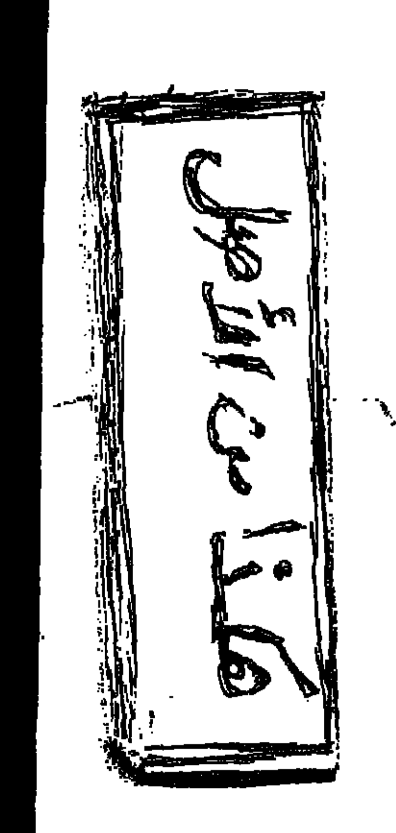
טיילת יפהפיה אך רדומה בלילה. גם זו חיפה.

• אוטובוסים מתחנת הרכבת בבת־גלים לכרמל – רק בימי חול: 19, 37א', 28, 121.

• אוטובוסים משדרות בן־גוריון לבת־גלים: 42, 41. בשבת: מספר 40 משעה 9.00 בבוקר. בל תשכחו מוניות שירות.

• מתל־אביב לחיפה ובחזרה מומלץ לנסוע ברכבת־ישראל. רק בימי חול. זמני רכבות אקספרס מתל־אביב לחיפה: 6.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00 וכו'. מומלץ לקנות בקופה לוח זמני הרכבות. בחיפה שלוש תחנות רכבת: בת־גלים, מרכז (ליד ממגורות דגון) ומזרח. במלון תחנת בת־גלים בחניה לאחר ארוחה וקניות ברחוב אלנבי, אפשר לגשת ברגל לתחנת הרכבת.

• ליד תחנת רכבת מרכז, מוזיאון דגון – באולם המוקדש למשרדי ממגורות דגון, אוסף ארכיאולוגי מרתק לתולדות הדגן ומוצריו. מוזיאון פרטי יחידי בארץ, וחיתוני בעולם המוקדש לארץ החטה ושאורה הכוכה. ללא תשלום, כל יום בשעה 10.30 סיור מודרך. הדרכה למוצאת בתיאום מראש. טל. 664221.



שטח פרטי

אביגדור סטימצקי

צייר



אביגדור סטימצקי: לעבוד אני יכול רק בארץ. זאת הציונות שלי.

יליד רוסיה (1908), עלה בגיל 13, גדל בת״א, למד ב„בצלאל" ובפריז, ממארגני קבוצת „אופקים חדשים". תמונותיו מוצגות בגלריות ובמוזיאונים חשובים בעולם. אב לבן ובת. גר ברחוב מאן בת״א ושוהה מספר חודשים בשנה בירושלים.

הבית שלי לא הרמוני. יש אנשים שחיים בהרמוניה יוצאת מהכלל עם הבית ולא עושים דבר כל היום. טולסטוי כתב שאל יבהל אדם מזה שהוא עובר תקופות קשות. האדם צריך להיבהל יותר מזה שהוא קם בבוקר ואין לו מה לעשות. אני אומר לעצמי שלא הכל אני אוהב בבית בו אני גר. בית משאיר בתוכו זכרונות טובים ולא טובים. ואתה חי בתוכו ומרגיש אותם. אחד הדברים שמשכו אותי לגור בבית הזה היו עצים עבותים, זקנים, שיצרו אינולציה טובה. יום אחד באו וכרתו את העצים. הפריע לאנשים שכאילו אין מספיק אור, ונשארו גדמים גדולים. מאז אני רוצה לעזוב, אני חי את הטרגדיה של העץ ואת הטרגדיה שלי באותו זמן. הפרוזה היא בעצם חלק מהכאב שלך.

בבית יש חדר אחד, בו אני ישן ושני חדרים, שחיברתי עם המרפסת ויצרתי מין אטלייה. הרצפה היא בצבעי אוקר. ואוקר הוא גוון מאד חם. וזה מפריע לי לראות את התמונות שלי. זה גוון יפה כשלעצמו, אבל התמונה לא אוהבת את הגוון החם. לצייר צריכה להיות נייטרליות מסויימת כשהוא עובד. בתקופה של אינטנסיביות, בטרנס של עבודה, אני פחות שם לב לריצפה, לעצים שאינם. יש אצלי בלגן של אטלייה. זה לא בלגן מתוכנן. כמו אחד שמיטתו לא מוצעת. כשהוא עצמו נמצא עם זה – זה חלק טבעי מהמציאות שלו. רק כשנכנס זר הביתה – המיטה הלא־מוצעת בולטת לעיין. כשעובדים, נוצרים מצבים טבעיים. למשל, יש דברים שהכי נוח לי, תוך כדי עבודה, לשים על הריצפה. לפעמים אני מקנא באנשים מסודרים. לאמי היו חושים יוצאים מהכלל לעניין, הכניסה צבעוניות וסדר בבית במין הליכה נמרצת. והיה בזה יופי, רעננות, סדר. עד היום אני אוהב נשים שיש בהן דברים כאלה. באבי היה משהו מהפדנטיות וגם משהו מהמשורר ואני קיבלתי קצת מאמא וקצת מאבא. תשומת הלב שלי לחפצים גדולה מאד. יש בחפצים הרבה חיים ואינטימיות. לצערי אני לא יודע לשמור על חפצים. לפעמים בא לבית ורואה דברים יפים. והצייר חי בתוכם. אני, די שנים הייתי איש בודד מבחינה משפחתית. פעם הייתי מקנא באנשים שטוב להם. אח״כ באה כנראה איזו בגרות והתחלתי לאהוב גם את שמחת אחרים.

אני אוהב את תל־אביב. בשבילי, ת״א זה גם יפו, שילדה את ת״א. בזמן הבריטים הרגשנו שיפו יותר ציורית, תוססת. ת״א היתה פרבר אינטליגנטי, בתים עם פסנתר ודברים כאלה. ואם היה לי יום רכאון – הלכתי ליפו. שחיתה מוציאה אותי מהמלנכוליה. החן המיוחד שיש לערבים בהגשת הדברים, עם כוס מים, עם פרחים. ואח״כ באו הבולגרים, עם התמימות והסימפטיות

לפעמים אני אוהב אשה של מישהו אחר. בלי קשרים רומנטיים. היא סימפטית לי. פגישה אתה זו שמחה.

המיוחדת, והשלטים באותיות קריליות. עכשיו המעטו השלטים. אבל מדי פעם רואים שלט של רופא שיניים, גם בעברית, גם בבולגרית. ובית שהסיה ירד ממנו ונגלים שרידי הורוד, הכחול. יפו עיר מאד צבעונית. בירושלים, לעומת זאת, שולטים צבעי הגמל, מיני אפורים, חומים כאלה. אני כיהודי, ואינני מתבייש לומר גם כציוני, כארם שקשור לארץ הזאת ודואג שלא תישאר מדבר, בו זמנית גם אוהב את המדבר. יש דברים שהסתירה היא הדיוק בהם. את יודעת, ג'קומטי חשב בהתחלה שהוא מחפש סורמות. אח״כ ראה שהקשר שלו לתרבות, לאנשים, יותר קרוב. יש קשרים סמויים. זה עולם גדול ומורכב ואנחנו, בצורה הכי אמיתית, יכולים להיות קשורים לניגורים שיש בו.

כשמגיע סוף יולי אני מתחיל להרגיש בת״א רק התגוננות. אין לי אנרגיה. אני תשוש, וכמו חיה שבורחת לחלקה טובה יותר, אני עובר לירושלים. פה אני חוזר לכוחותי, עובד ומרגיש טוב, בלי לדבר על ההשראה של עיר עם עבר. אבל לפעמים אני פונה עם הגב לכל הסממנים הנחשבים מושכים מאד. אני צריך את ירושלים שלי. מפנה גב לירושלים התיירותית, לא המפואר והגדול הוא תמיד התופס, אבל גם עם הגדול אפשר ליצור קשר אינטימי. פושקין כתב על גדלות רוסיה ונשאר פושקין וסופר אחר – נעשה בכתיבתו משרת של המדינה בצורה הכי פקידותית. אני לא אוהב את הפלקטיות, לא באמנות ולא בחיים. למשל החלוציות, שגדלתי לידה, בשבילי זה לא רומנטיקה. אני מתעניין בה ואוהב אותה כי זה חלק ממני. לא אוהב את ערבי הנוסטלגיה והזכרונות, שמנסים כאילו להכניס אנשים שחיים את החולין לעולם של „דברים יפים". לא כך אני חי את התרבות ולא כך אני אוהב את הדברים.

אני אוהב לצאת לחו״ל אבל לעבוד אני יכול רק בארץ. זאת הציונות שלי. האור קשה פה ואני קשור אליו. לפעמים אדם בוחר דרך חיים קשה, שקרובה לו. אפשר למצוא רחובות מקסימים עם אור יפה ולפעמים דברים שהם כמו חרמש על אבן – ואתה נשאר שם. התנ״ך, הנביאים, זה לא הרמוניות. זה נתן הרמוניות להתפתחויות של תרבות. המידבר, היסוד הבדואי, התיוורון, מין מורכבות עקשנית, ים־תיכונית. תרבויות שעומדות על פרשת דרכים, לא הרציונליזם האירופאי.

הייתי איש בודד מבחינה משפחתית. פעם הייתי מקנא באנשים שטוב להם. אחר־כך באה כנראה איזו בגרות והתחלתי לאהוב את שמחת אחרים.

יש לי בבית הרבה ספרים, אני גם קונה ספרים, אבל, בסופו של דבר, מוצא עצמי משאיר בצד ספר חדש וחוזר ומדפדף באותם ספרים במטבח. למשל, יש לי כל כתבי צ'כוב ושלום עליכם. למה במטבח? כי שם יש ארון ואני חי לבדי, אבל אוהב לאכול עם אנשים וכשאין – עם ספר. עתון אני קורא רק ביום ששי. אם יש לי כל יום, אני קצת נדבק אליו ומתעכב. נכון שצייר יכול להגיד – מה איכפת לי, אני מתעסק רק עם הבד והצבעים. כמו שזה נכון, ככה זה גם לא נכון. לפעמים אני מדבר עם אנשים על פוליטיקה. יש אנשים שהתגובות שלהם מעניינות אותי, ולפעמים זה אפילו נותן לך דחף לצייר, כי באיזשהו מקום אתה מתעשר בתגובה שלך. באיכפתיות, ואי אפשר לחיות בלי איכפתיות. הסטריליות וחוסר ההפרעה מייבשת ומרחיקה. אבל קשה להגדיר בדיוק כמה, מתי ולמה צריך. זה כמו ששאלו מרבה רגליים – איזה רגל אתה שם אחרי הרגל ה־59? הוא התחיל לחשוב ומאז אינו יכול ללכת. יש כל מיני שאלות שאם נשאל את עצמנו, לא נוכל לזוז.

על מה קשה לך לסלוח? __על מוגבלות, רשעות ושקר.__

מה מרגיז אותך? __טפשות ומוגבלות__

ממה אתה נעלב? __מדברים ששיכחה טובה להם.__

מה משמח אותך? __העולם מלא דברים שאני אוהב. נורא אוהב חיים למרות שלא תמיד אני נער שמח.__

מה הדבר הכי ישראלי בעיניך? __חסרונות של הגלות שישראל הביאה להם תוכן חדש ורענן והמשך של נסיון כעם חכם.__

מה אתה שונא לעשות? __הזמנות וביקורים שהם למורת רוחי.__

מה גורם לך סיפוק? __שלמות. התעוררות אמיתית.__

מה מרגיע אותך? __מוזיקה, ספרות וציור שיש בהם גם המרגיע וגם המעורר.__

מה זכרון הילדות החזק ביותר שלך? __הספר „ילדות ונעורים" של טולסטוי מפנה אותי לילדות שלי ולדברים של סביבה, משפחה ומחשבות שאני מזדהה איתם כל חיי והם אחד המזונות הרוחניים להמשך חיי.__

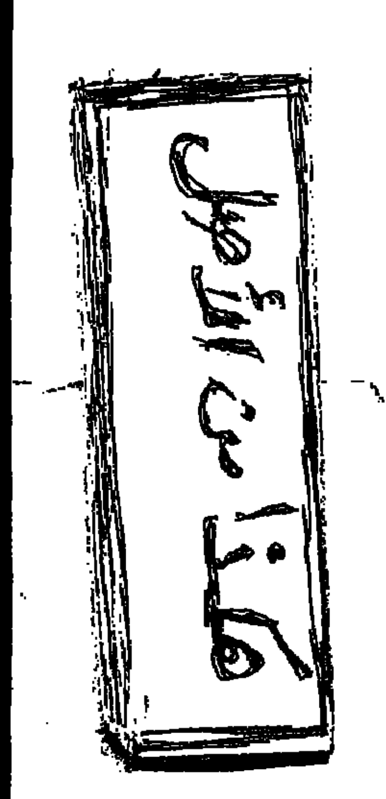
מה סוג הבילוי החביב עליך? __להיות בחברת ידידי אמת.__

אתה אוהב הפתעות? __הפתעות יש בחיים, אבל מי שקם בבוקר, הפעילות והיצירה שלו הם התוכן האמיתי ובהם יכולות להיות הפתעות.__

חשבת פעם לעזוב את הארץ? __רק לצורך פגישות והתבוננות במוזיאונים. תמיד הרחבנו את מסגרת חיינו לציוויליזציה רחבה ולא תרבות לאומית צרה הגובלת בפאנאטיות. תמיד חיינו עם שתי שפות, כמו ארמית ועברית, אידיש ועברית.__

מתי בעיניך אשה יפה? __אשה לא צריכה להתייבש. בחברה שלנו, לפעמים היא מתייבשת עד החופש לה, ע״י זה שמותר לה יותר מאשר פעם. לפעמים יש מרחק קטן מאד בין מידות בעל־הבתיות, זעיר בורגניות, לבין התוסס, היפה. לפעמים אני אוהב אשה של מישהו אחר. בלי קשרים רומנטיים. היא סימפטית לי. אני אוהב להיות בחברתה. פגישה איתה זה שמחה. היא יפה בעיני. אומרים לי – חבל שהיא לא יותר יפה. אצלי סטנדרטים אחרים. אני אומר לה – את כמו טיציאן טוב. יש איזה אור בצבע שלה. אולי לפי מושגי המודה היא קצת שמנה מדי. אני גם לא תמיד חושב שאיש כמוני מוכרח לישון עם האשה הכי יפה בעולם. יחד עם זה אני מאד רגיש עם מי אני ישן.__

ראיינה: נורית ברצקי
צילום: צבי לביא



כדאי
קרנות נאמנות

בימים אלו ממש קיבלו הגימלאים, שהחליטו לפדות את מניות ההסדר, את התמורה. עתה גם הם ניצבים בפני השאלה: מה עושים עם הכסף? כיצד להשקיעו בצורה הנכונה והנבונה ביותר? כיצד ניתן להשקיע נכון וגם ליהנות מהכנסה חודשית נוספת, על כך ועוד – בכתבה הבאה.

מאת ג. יפית

ההשקעה האקטואלית

השקעה גמישה והכנסה שוטפת – ב"אילנות דיסקונט"

המבוכה השוררת בשוק ההון, מביאה רבים וטובים לשאול את השאלה: ...„או מה בכל זאת כדאי לעשות עם הכסף?, ...במה להשקיע וכיצד?" „ולכמה זמן?, ...מה יוצא לי מזה" או „כמה אני ארוויח" הפכו לביטויים השגורים בפי רבים, לעומת זאת, ביטויים כמו „המשקיע המתוחכם" „המשקיע הנבון" או „מקורבים יודעי דבר" הפכו לנחלת העבר. נראה כי „המשקיע הנבוך" הוא הביטוי השגור ביותר, שהפך סמל לתקופה...

ואמנם, מהפכה רבתי חלה לאחרונה בשוק ההון: שוב לא עומדות בפני המשקיע הבטחות לעשיית כסף קל. מכל אפשרויות ההשקעה הקיימות, קשה לו למצוא אפיק השקעה כזה שיניח את דעתו, מול כל הצעת השקעה, ישאל המשקיע הנבוך – „כן, אבל מה יקרה אם...?"

ובשאלה זו מסתתרות אפשרויות רבות שאין לצפותן מראש, בדרך כלל.

מה לעשות עם כסף פנוי?

כך, מול הדילמה, עומד בדרך כלל המשקיע הפוטנציאלי, ללא כלים מתאימים לחיזוי והערכה, בלא ידע מקצועי מספיק. קשה שבעתיים מצבם של אלו הזוכים במענקים כספיים חד־פעמיים. כמו אלו שפוטרו מהעבודה וקיבלו פיצויי פיטורין, המהווים ברוב המקרים את הנכס היחידי והעיקרי, האמור לספק להם תקציב מחיה עד שיתארגנו במקום עבודה חדש. מקבלי הפנסיה המוקדמת, נפגעי תאונות שקיבלו את דמי הביטוח, אנשים פרטיים הנמצאים בין עיסקה לעיסקה – כגון אלו שמכרו את דירתם ועדיין לא מצאו דירה חדשה, החרדים שמא יקרה משהו וכספם ירד לטמיון... או הגימלאים, שקיבלו לאחרונה, את כספי הפדיון של מניות ההסדר, ואינם יודעים כיצד לשמור על ערך כספם, וכיצד להפיק ממנו את מלוא התועלת? במה כדאי להשקיע כדי להבטיח את הכסף וגם ליהנות מפירותיו?

„אילנות דיסקונט" – השקעה גמישה ורווחית

פיתרון למתחבטים בבעיה זו מצאנו ב„אילנות דיסקונט".

בהשקט ובבטחה פועלת מזה שנים „אילנות דיסקונט" החברה לניהול קרנות הנאמנות של בנק דיסקונט. כל מי שעקב אחר תשואות קרנות הנאמנות בשנים האחרונות, יוכל להעיד כי דווקא הקרנות היו אפיק ההשקעה הסולידי ובדיעבד – המשתלם ביותר. הזעזועים הקשים שעברו על שוק ההון ניצפו בחלקם הגדול על ידי מנהלי הקרנות ואלו הצליחו לפעול להשקעה נבונה של כספי ציבור המשקיעים. התוצאה: קרנות הנאמנות של „אילנות דיסקונט" שירתו בנאמנות את ציבור המשקיעים והביאו לתשואות גבוהות, גם בשנים הקשות.

היכולת להשקיע בצורה נכונה ורווחית לטווח הקצר והארוך, דורשת היום – יותר מתמיד – ידע רב ועדכני על הנעשה בשוק ההון, בצד כושר ביצוע מתוחכם ויעיל. במלים אחרות: תחכום ומקצוענות לטובת המשקיעים.

ניהול מקצועי

„אילנות דיסקונט" הינה חברת בת של בנק דיסקונט ופועלת כחברה נפרדת, בעלת ניהול נפרד. לדברי מנהל הקרנות, מרקו תג'ר, השיקולים היחידים המנחים את „אילנות דיסקונט" הם שיקולי מקצועיות אופטימלית בהשקעות לטובת המשקיעים בקרנות. דוגמה לכך ניתן למצוא במבנה כח־האדם של החברה ובאמצעים העומדים לרשותה.

בצוות המנהלים מצויים כלכלנים ותיקים ומנוסים, לרשות צוות זה עומד גם מיכשור משוכלל ומתוחכם ביותר, שביכולתו לנתח, להעריך – ואפילו לצפות מגמות ותהליכים שונים בשוק ההון.

במקביל לצוות הניהולי פועלת גם ועדת השקעות. אלה מקבלים דיווח שוטף על הניהול היום־יומי ומתכננים את ההשקעות העתידיות, כך נסגר מעגל מתוחכם של מקצועיות ואמינות – לטובת מחזיקי תעודות ההשתתפות של קרנות הנאמנות.

הרבה יתרונות ב„אילנות דיסקונט"

בשל המחזורים הגדולים והפעילות הענפה אין משלמים ב„אילנות דיסקונט" עמלות גבוהות, הנהנה העיקרי הוא כמובן: מחזיק תעודות ההשתתפות. (אגב, אילו עסק המשקיע הקטן בקניה ומכירה מסיבית של ני"ע היה נחשב ל„סוחר בורסה", תואר הכרוך בעמלות גבוהות ובתשלום מסים).

ההשקעה במסגרת „אילנות דיסקונט" כדאית גם בהשקעת סכום גדול, בהתחשב בעובדה שהרכישות כמעט אינן משפיעות על שער הקניה.

היתרונות ב„אילנות דיסקונט" הם רבים ביניהם:

- רמת סיכון נמוכה, בזכות פיזור גבוה של השקעות.
- נוכחות והתמצאות בכל מגזרי הפעולות של שוק ההון.
- תנאים מועדפים בזכות גודל, מקצועיות, תיחכום ויעילות – לטובת הלקוח הבודד.
- ניהול ע"י מומחים. ידע ואמצעים טכנולוגיים מתקדמים.
- אפשרות למימוש ההשקעה והרווחים בכל זמן רצוי.

קרנות – לא רק לשם הגיוון

„אילנות דיסקונט" מציעה מיגוון רחב מאוד של אפיקי השקעה ב־18 קרנות הנאמנות שבניהולה. לכל קרן התמחות מסויימת: קרנות שעיקר השקעותיהן באג"ח צמודות (למדד או למט"ח) כמו: „אשל", „דולב", „ערמון", „שקד", „אלון", ו„אוריון". קרנות אלה מוגנות, שנבנו במיוחד עבור חברות (בעקבות החוק למסוי אינפלציוני): „תפוז", „תפוח", ו„אגוז".

חברות קיבלו בברכה את ההצעה להשקיע בקרנות המוגנות שכן, כאמור, בתוקף החוק אינן חייבות במס אינפלציוני.

קרנות שעיקר השקעותיהן בנכסים מעורבים – כמו „רובדבן", „תאנה", „אתרוג", „ברוש", „ברקן", ו„אורן" וקרנות גמישות כמו „תדהר", שמדיניות ההשקעה שלה גמישה ונקבעת בהתאם לשיקול דעתו של מנהל הקרן.

דיבידנד חודשי – להגדלת ההכנסה השוטפת

אולם, מעבר לכך, מיגוון הקרנות של „אילנות דיסקונט" מספק גם מענה לצרכים השונים הנדרשים על ידי המשקיעים השונים. כך לדוגמא יודעים יועצי ההשקעות בבנק דיסקונט שזכו להכשרה מיוחדת, מקיפה ומעמיקה בתחום זה, להתאים השקעות שונות לפי הצרכים הפרטיים של הלקוח. לחפצים בהשלמת ההכנסה החודשית ימליצו על אחת מ־3 הקרנות, „אוריון", „ערמון", „שקד" המחלקות דיבידנד בשיעור 1%–2% מדי חודש, המשקיע בקרנות אלו או בקרן „אשל", המחלקת דיבידנד אחת ל־3 חודשים, זוכה בהכנסה חודשית נאה – המאפשרת לו חיים טובים יותר...

רמת הסיכון בקרנות הנאמנות של „אילנות דיסקונט" הינה נמוכה ביותר, הן בשל פיזור ההשקעה והן בשל הניהול המקצועי והאמין, והרווחים שנוכו בהם המשקיעים עד כה הם מליצי היושר הטובים ביותר... לסיכום: ה„משקיע הנבוך" יכול לצאת מן המבוכה ולהכנס לתקופה של השקעה סולידית ועם זאת – גמישה ורווחית, גם בטווח הארוך הוכיחו קרנות הנאמנות של „אילנות דיסקונט" עצמן כאפיק השקעה רווחי מאוד. „אילנות דיסקונט", בניהול מקצועי, יעיל ואמין בשוק ההון, מבטיחות תמיד את לקוחותיהן, בטווח הקצר ובטווח הארוך.

לשבועיים בלבד – תעודות השתתפות במחיר היסודי – ללא עמלה!

במגמה לתת אפשרויות השקעה מתאימות במיוחד לגימלאים פודי המניות שבהסדר, הוקדשה בהנהלת „אילנות דיסקונט" תשומת לב מיוחדת לצרכים המיוחדים של קבוצת הגימלאים. מסתבר, כי רבים בקבוצה רחבה זו, ביטאו את הצורך בהשקעה אשר תעניק בטחון רב בשמירה על ערך כספם. ובנוסף – תעניק דיבידנד חודשי או דו־חודשי שישמש כהשלמת הכנסה.

הגדלת ההכנסה החודשית נמצאה חשובה במיוחד לנהנים מתגמולי ביטוח לאומי, קרנות פנסיה ותגמולי פיצויים. בהנהלת „אילנות דיסקונט" הוחלט להעניק לקבוצה זו תנאים נוחים במיוחד.

במסגרת מבצע שיימשך שבועיים בלבד, החל מיום ה' 31.10.85 ועד יום ו' 15.11.85, ימכרו תעודות השתתפות בשבע קרנות של „אילנות דיסקונט" במחיר היסודי – ללא העמלה המקובלת. הצעה זו פתוחה גם בפני רוכשים אחרים.

האיש בעל אלף הכובעים

(המשך מעמוד 8)

קשירת אותו, או פתקי־התעמולה שפירטו את ציוני דרכו הפוליטית („1961 מזכיר הדור הצעיר. 1963 – פעיל בסניף תל־אביב. 1971 ממקימי דור ההמשך.", וכן הלאה), וכללו את רשת־הקשר המסועפת שלו ומספרי הטלפון („משרד, באמצעות המזכירה"; „ישירות, הקו החם"; „בדרך, בין לבין, במכונית – אוטופון").

„למרות הזהות האישית שלי כמודעיסט, הלכתי לבחירות הפנימיות במרכז המיפלגה על טיס של אדם עצמאי ונמנעתי מללכת בשם קבוצה זו או אחרת", הסביר אדמון ותלה את גודל הכישלון במקח־וממכר שנעשו בין נציגי הקבוצות השונות במיפלגתו עתירת האידאלים. „לדעתי, נופלת החטיבה הליכודית בכנסת מחטיבת המערך רק בגלל שיטת הבחירות הפנימיות, האולטרה־דמו־קרטיה. השיטה של המערך (ועדת מינויים) הרבה יותר טובה. גרסתי, ואני גורס עד היום, שבמיפלגה חייבים חברי־הכנסת להיבחר בוועדת־מינויים ולא בבחירות חשאיות בקרב מאתיים־וחמישים איש. כך גרסתי תמיד".

אלי, אבל בנובמבר שמונים. בדיון מיפלגתי כלשהו, הכריז אדמון ש„אין להפקיע מידי חבר מרכז המיפלגה את הזכות לבחור ולהכריע. זוהי השיטה הטובה ביותר".

אדמון מיישב בנקל את הסתירה. חברי המרכז צריכים לבחור את ארבעים המועמדים לכנסת, וועדת־שיכוץ תמקם את סדר הרשימה לפי כישורי הארבעים.

או למה אומרים עליו שאין לו, בעצם, השקפת־עולם ודעות משלו? מוזר. הרי יש לו: הוא, לדוגמה, אמר על ליכוד הליכוד „לא עכשיו" (פברואר שמונים־ושתיים) ו„עכשיו!" (ספטמבר שמונים־ושלוש); הוא הכריז כי המועמד הרצוי לניהול הטלוויזיה הוא דן שילון, ואחר־כך העתיק את תמיכתו ליוסף בראל, ליוסי צמח ולחיים יבין („חברי בוועד־המנהל, וגם חברי הפוליטיים, משוכנעים במעורבותו הפוליטית של דן שילון במערך; שוכנעתי, שלמרות דעתי המיקצועית, חייב מנהל הטלוויזיה לחיות אדם אובייקטיבי לחלוטין").

יש אף המפקפקים בעקביות נאמנותו למודעי: אדמון יכחיש בתוקף. ויש המטילים ספק במידת הלהט של יחס מודעי כלפיו: אדמון יאמר ש„ביחסים בתוך מיפלגה, בין גורמים פוליטיים, יש תמיד עליות וירידות". אבל על־פי הסיפור הבא, צריך מודעי להעריך מאוד את מאמציו של אדמון למענו: באמצעות בעל תפקיד בכיר־מאוד בטלוויזיה, ביקש לפני כחודש וחצי המישנה ליושב־ראש רשות־השידור / יועץ־התיקשורת הלא־רישמי של שר־האוצר (אל תמחק את המיותר, כי אין) מכתב הטלוויזיה בוושינגטון אלימלך רם שיפעיל את קשריו ויסדר לשר־האוצר (מודעי, מודעי) הופעות ברשתות־הטלוויזיה הגדולות: ב„מול פני האומה", נניח. רם נאלץ להתאמץ לא־מעט כדי להסביר למתווך העקשן שהוא עיתונאי ולא איש יחסי־ציבור.

מה אומר אדמון על הסיפור? „אני לא רוצה להגיב על איוולת כזאת". בסדר, איוולת. אבל אמת? „זה מה שאני מוכן לומר. לא מוכן להתייחס לשום דבר הקשור לעבודה המשותפת שלי עם שר־האוצר".

הגינות מחייבת לציין שלא מעט מפעילויותיו עושה דוד אדמון בהתנדבות: רשות־השידור („בשנה־וחצי הוצאתי מכספי הפרטי מיליונים, מיליוני שקלים, לטובת רשות־השידור, מבלי שהגשתי דו"ח־הוצאות; רק הדלק לנסיעות לירושלים פעמיים בשבוע"), ניהול אירועי שנת השלושים, הייעוץ התיקשורתי לשר־האוצר, שירותי משרד וטלפונים לשירותרום של שמונים־וארבע (אז מה אם הבטיח גם תרומה בשווי עשרת־אלפים דולר בקירוב, ואיכשהו זה לא יצא), ועוד. אפילו באירגון חגיגות פרוץ איזור הסחר החופשי באילת, בסוף השבוע שעבר, נטל חלק, על משרדו וציוותו, בהתנדבות („קודם כל, כי אני איש הפירסום של ארקיע. ושנית, יש לי הרבה ידידים באילת, וכהם ראש־העירייה").


אדמון (מימין) עם שר־האוצר הליכודניק וראש־עיריית אילת המערכניק (משמאל): „אין לי אויבים"

> „קניתי וידאו וקניתי קלטות, כי אני הרי אחראי על כך בשבת. איש לא משלם לי בשביל זה, אבל אני עושה את זה בשימחה; הוצאתי מכספי הפרטי מיליונים"

רפי הוכמן, ראש־עיריית אילת הוא דווקא מערכניק, אבל גם מערכניק – בעצם, במיוחד מערכניק – מבין שקשר לשר־האוצר שלא באמצעות מזכירות ועוזרים איננו עניין שיש להצטער עליו, אם קשר כזה יכול באמת להתקיים, כמובן.

אז מרוע, לכל הרוחות, לא אוהבים את אדמון? מרוע אפילו רעיו הפירסומאים אינם מרעיפים עליו מלות חיבה? „הייתי תקופה די אהובה – כארבע שנים – יושב־ראש האיגוד הישראלי לפירסום", השתומם אדמון על השאלות שלי, „וקשה להגיד שקולגות שלא אוהבים אותי במיוחד בוחרים אותי ליושב־ראש".

הערתי שזה היה לפני כעשר שנים, ואילו אשתקד היה היחיד שלא נבחר מבין אלה שהוצעו להנהלת האיגוד; באותה אסיפה־כללית הוטחו כלפיו טענות קשות: ש„הוריד את המיקצוע לזנות".

„לא השתתפתי באותה אסיפה", אמר אדמון. „לפני ימים אחדים התקיימה אסיפה־כללית נוספת שבה נבחרתי, וחברים רבים פנו אלי שאביע את דעתי, כי הרגישו שקיימת שתיקה רועמת מצידי. בדברי, לא הסתרתי את האכזבה העמוקה שהקולגות שלי לא הגנו עלי באסיפה בשנה שעברה, שבה לא נכחתי. כמה מהם קמו ואמרו שהם אכן הגנו. כמובן, העליתי בפני חברי את אותן נקודות שעל־פיהן עשיתי בשנים האחרונות רבות למען המיקצוע.

„אני לכשעצמי חושב שאנחנו עם שאיננו מפרגן בכלל, ואין ספק שהדבר גם קיים בצד המיקצועי בפרט. זו, לדעתי, הסיבה המרכזית מרוע פירסומאים־קולגים כך מתנהגים". אולי, הצעתי, הסיבה היא דווקא העמלות המאוד־מאוד נמוכות שאתה גובה?

„הפירסום זה עסק כמו כל עסק אחר", קבע אדמון והסביר שכפי שנוהגים אנשים לקושש את ריבית התפ"ס הגבוהה ביותר בין הבנקים השונים, הגיוני שיחפשו פירסומאי לאיקרון. „אני אינני מתערב בעסקים שעושים חברי, ואינני מצפה שמישהו מהם יתערב בעסקי".

יש טענה שגם לקוחות לא כל־כך מחזיקים אצלך מעמד, ציינתי.

„בענף הפירסום יש ניידות גבוהה במיוחד", הגיב. „יש לקוחות שמחליפים פירסומאי אחת לכמה שנים, ויש לקוחות שעובדים איתך שנים רבות. למשל: פיאט. עבדו איתי חמש־עשרה שנה, עזבו לכמה שנים, וחזרו".

גם אם איננו מודה בכך, מותר להניח שרוד אדמון, מצידו, איננו עורג לעמיתיו הבוגרנים; מלבד אחד. „אליעזר ז'ורבין ואני דווקא ידידים. אני חושב שז'ורבין הוא הידיד היחיד שיש לי בענף הפירסום. אני מאוד את מעריך את האיש. אליעזר הוא איש־עסקים ממולח. אני לא יודע מה מידת המעורבות שלו בצד היצירתי בענף הפירסום, אבל אין לי ספק שהוא מושך־החוטים הגדול ביותר בענף".

מעניין! אמנם, אדמון רוצה להיות חבר־כנסת ואוהב מאוד את הפירסום (לא ענף הפירסום, אלא פירסום: להתפרסם), בניגוד לז'ורבין (פירסום דחף) שלא רוצה כיסא ובכלל לא מת על חשיפה. אבל, קובעים אדמונולוגים בנייסמכא, אדמון היה רוצה באמת, כשיהיה גדול, להיות ז'ורבין: מין דמות כמעט מיתולוגית שמאחורי הקלעים, אפופת כוח ומיסתורין, המתהלכת עם שרים ורוזנים מימין ומשמאל, ולפי האגדה מעלה לשילטון ונוטלת אותו, שידה בכול ואוזן כול כרויה לה כחרדת־קודש.

אלא שז'ורבין הוא לא יהיה. עובדה: ז'ורבין לא מסכים להתראיין.

אבי רז

הכניסו לו עז

(המשך מעמוד 13)

ישבו חקלאי אילניה וחשבו – מדוע שלא נרחיב את המעגל. ישבו חקלאים בעשרים־ושבעה מושבים אחרים, והעלו גם הם את אותו רעיון. הנה נקים לנו, אמרו החקלאים, ארגון־גג, שיאגד בתוכו מושבים רבים, והוא יבצע עבורנו את הקניות בצורה מרוכזת, וכן את מכירת תוצרתנו. המחשבה, כמובן, היתה כלכלית. ככל שהארגון יהיה גדול יותר, כך יוכל להשיג מחירים נמוכים יותר עבור קניות, וגבוהים יותר עבור מכירות. כמו כן יוכל לטפל ביתר קלות בהשגת הלוואות, אם מבנקים ואם מגורמים חוץ־בנקאיים. כך הוקם ארגון הקניות של מושבי האיחוד החקלאי, במתכונת דומה לארגוני קניות של מושבים אחרים, שכל אחד מהם מאגד בתוכו כמה עשרות מושבים. הדינמיקה של הקמת כל הארגונים הללו זהה.

ה בעיה מתחילה בפרשת ההלוואות. אילניה, למשל, החלה את הפיתוח שלה מאוחר מדי, כאשר הכסף כבר היה יקר מאד. כך גם מרבית המושבים המאוגדים בארגון הקניות של אילניה, ביניהם מושבים צעירים מאד, שהיו זקוקים להלוואות־ענק, כדי לעמוד בתנופת הפיתוח שהבטיחו לעצמם. המושבים באו אל ארגון הקניות, ואמרו: תנו לנו הלוואה של כסף. בבקשה, ענו להם ראשי ארגון הקניות, קחו כמה שאתם רוצים. והריבית? מסתבר שאיש לא חקר מה גובה הריבית על ההלוואה, אולם מה שחמור יותר – ארגון הקניות גם לא הסביר לחקלאים כי לא מדובר בריבית בנקאית רגילה. הימים ימי אינפלציה תלת־ספרתית, כל אדם נורמלי במשק הישראלי עושה חישובים כמה עולה לו הכסף, ורק החקלאים קמים בחושך, עובדים עד רדת החשיכה, ולא עושים שום חישוב האם המאמץ בכלל משתלם להם. ולכן, אומר אבי יענקלביץ: „בראש וראשונה – אנחנו אשמים במצבינו".

אלא שיום התשלום הגיע. מצבם של החקלאים נעשה חמור מיום ליום. הם נזקקו ליותר ויותר כספים. הם פנו לארגון הקניות. ארגון הקניות פנה בתחילה לבנקים. כשנגמרו לו המקורות הבנקאיים, פנה, כמו רבים וטובים, לשוק האפור. כאן כבר היתה הריבית גבוהה בהרבה. הוא לא טרח לגלות זאת לחקלאים, הם לא טרחו לשאול. ומאחר והיו הרבה מאד מושבים צעירים, שהיו זקוקים להרבה מאד כסף, הלך חוב ארגון הקניות ותפח, ועמו כמובן תפחה הריבית. ואז החלו להגיע לאילניה המכתבים מארגון הקניות. אתם זוכרים, נאמר במכתבים הללו, שלפני שלוש שנים לקחתם מאתנו הלוואה. ובכן, מאחר והיום אנחנו נאלצים לקחת כספים בשוק האפור, הרי שהריבית על הכספים שלקחתם לפני שלוש שנים, גבוהה בהרבה מזו שחשבנו שתהיה, ומזו שמסרנו לכם עליה בתחילה.

אבי: „בשנת '83 לאילניה נשבר מהענין. ראינו מה קורה, והבנו שכה אי־אפשר להמשיך. החלטנו לסגור את החוב שלנו בארגון הקניות, ולעזוב אותם. הלכנו לחברת־ביטוח מסויימת, לקחנו ממנה הלוואה, בריבית שידענו עליה מראש, וזה היה חידוש מרענן עבורנו. וגמרנו את החוב, שהסתכם ב־מאה וחמישים אלף דולר, שנרשם לחובתנו בארגון הקניות. הרגשנו שנפטרנו מספחת רצינית, ואפשר לחזור בראש שקט לעבודה, ולהתחיל להחזיר בניחותא את חובנו לחברת הביטוח. שבוע אחרי שנשמנו לרווחה, הגיע מכתב מארגון הקניות, שבו הם מודיעים לנו, שאנחנו חייבים להם 750 אלף דולר, שזה תוספת ריבית על הלוואות ישנות שלקחנו. ארגון הקניות הודיע לנו, שמאחר ויש להם גרעונות גדולים, עקב ריבית שהם חייבים לשלם, הם מחלקים את זה באופן יחסי בין כל המושבים החברים בארגון. אנחנו, חקלאי אילניה, לא מכירים בחוב הזה. איננו מוכנים שמישהו יחייב אותנו, שלוש שנים אחרי מתן הלוואה, שכבר חושבה לה ריבית, בהפרשי ריבית מטורפים כאלה. איננו מוכנים להכיר בכך, שאנחנו נעבוד שמונה־עשרה שעות ביממה, עבודה פיזית קשה, שממנה לא נצליח לשלם אפילו את הריבית על ההלוואה."

היום מתקרב הסכום שאילניה חייבת לארגון הקניות לארבעה מיליון דולר. זה מה שקרה לשלושת־רבעי מיליון הדולר של לפני שנתיים וחצי. כל זה אחרי שכזכור, חקלאי אילניה לקחו הלוואה וחשבו שסגרו את חובם לארגון הקניות. „אנחנו לא מתכחשים לכך שאנחנו חייבים עוד סכום כסף לארגון, עקב חישובי ריבית. אנחנו בהחלט מוכנים להגיע להסכם ולשלם את הסכום הזה. בשום אופן לא נסכים לשלם את כל הסכום. מבחינתנו, זה שוד לאור היום. אנחנו מוכנים שיעשו לנו חישוב לפי ריבית בנקאית, ואפילו גבוהה ממנה. למה לא שאלנו אז? נכון, הבעיה היא גם שלנו, שלא בדקנו מאיפה מגיע הכסף להלוואות. אבל, האם לא היתה זו חובת מנהלי ארגון הקניות, אנשים שמקבלים שכר מלא מאתנו, בעצם, להודיע לנו שהם לוקחים הלוואות בשוק האפור בתנאי־אשראי מטורפים?"

„אנחנו אובדי עצות. אין לנו עם מי לדבר, אין מי שישמע אותנו ואנחנו קורעים את הנשמה בעבודה שאיננו יודעים אם איננה לחינם. אני רואה שהעסק במושב שלנו עומד לפני פיצוץ."

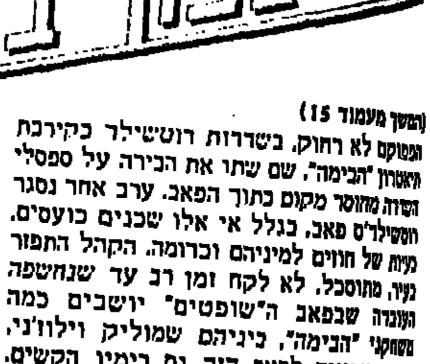
ח קלאי אילניה מסרבים להכיר בחובם לארגון הקניות. אולם, מאחר וגם מכירת כל התוצרת החקלאית עוברת דרך הארגון, הדברים אינם כל־כך בשליטתם של החקלאים. ארגון הקניות מוכר תוצרת החקלאים, אולם במקום להעביר את הכספים המגיעים להם, הוא מעקל כספים אלה על־חשבון החוב. וכרגע לא רואים מוצא, שכן הענינים כבר אינם בשליטת ארגון־הקניות. החובות הרבים של הארגון הדליקו נורות אדומות אצל הנושים, בעיקר בנקים. היום, הנושים הם אלה שנוקטים בפעולות. הם המעקלים. מפעולות העיקול שלהם חוששים אבי יענקלביץ וחבריו.

„אני מוכן לשלם לפי חישוב של ריבית חריגה, העיקר לסגור את הענין. אני אעבוד פי שלוש קשה יותר, ואצא מזה. אני בטוח שאני אצליח. אבל אני חייב לדעת כמה אני באמת חייב, בכדי לתכנן את מהלכי. שיזמינו בורר, שילמד את הנושא, יפסוק כמה אני וכל חקלאי אחר באילניה חייב, ונצא לעבודה. ככה זה לא יכול להמשך. אנחנו אובדי־עצות, אין לנו עם מי לדבר, אין מי שישמע אותנו, ואנחנו קורעים את הנשמה בעבודה, שאיננו יודעים אם איננה לחינם".

כשאבי אומר שהוא קורע את הנשמה בעבודה קשה, יש לו בהחלט על מה להסתמך. וזה, אולי הצד העצוב ביותר בסיפור נפילתם של החקלאים. כשחרב עולמו הכספי של ספקולנט בבורסה, אמרנו – חבל, אבל זו דרכה של הבורסה. יום אתה למעלה, יום אתה נופל. כשחרב עולמם של חקלאים, אי־אפשר שלא לדבר על אי־צדק, על צדיק ורע לו. עשר שנים, מאז הגיע לאילניה, עובד אבי לפחות שמונה־עשרה שעות מדי יום. יומו מתחיל, במקרה הטוב בחמש בבוקר, לפעמים בארבע. בשעה זו הוא יוצא אל הדיר לחליבת בוקר, האכלת העזים, פינוקם וטיפול בהם. כשהוא מסיים את חליבת הבוקר בערך בתשע, הוא יוצא לעבודתו, זו שמאפשרת לו לעסוק בחקלאות. הוא מסיים את יום עבודתו בערך בחמש אחר־הצהריים, ממהר לביתו ומתחיל בחליבת לילה. אם אין לו עבודה מיוחדת באותו יום, הוא נכנס הביתה בסביבות עשר בלילה. לעתים, כשצריך לשפץ משהו בדיר, הוא נשאר שם כל הלילה. כל מה שנבנה בחצרו של אבי, במו ידיו נבנה. כשהוא צריך לנסוע לרגל עיסוקיו המייגעים לתל־אביב, ממלאה אשתו את מקומו בחליבת לילה, והיא נכנסת הביתה בסביבות עשר. אז הולכת היא בחמש לחליבה, אחרי שכבר סיימה שני ימי־עבודה. אחד בחוץ והשני בבית. יומיים בשבוע מסיים אבי את יום עבודתו בעשר, והולך לישיבות של הנהלת המושב, בהם מנסים לטכס עצה כיצד להתגבר על המשבר. בימים כאלה הוא מגיע הביתה הרבה אחרי חצות. וכך יום יום, שבעה ימים בשבוע. בשבת, כמובן, צריך רק לחלוב פעמיים. אפשר לנוח כמה שעות.

אבי אומר שהוא עדיין צעיר. שכל עולמו לפניו, ושהוא בטוח שיחלץ מהמשבר ויום אחד עוד יחיה בכבוד מחקלאות. לא בוער לו. לאבי יש גם אשה, שמוכנה לעמוד בדרך החיים הקשה שבחרו לעצמם. לא כולם יכולים לעמוד בכך. חקלאי אחד מאילניה, בן 55, שעלה לפני כעשר שנים מקנדה, והיה המאושר באדם כשהתגשם חלומו והוא יכול היה לעבוד את אדמת הארץ, לא עומד בלחץ. בימים אלה מחסלת משפחתו את ענייניהם בארץ וחוזרת למקום ממנה באה. אין להם כוח. חשבו שאם יעבדו קשה, יוכלו להתפרנס בכבוד. כבר זמן רב הם רואים שטעו. את טעותם החליטו לתקן בארץ אחרת. כל־כך גדול הכאב. אסתי, אשתו של אבי, היא אנגליה. משפחתה העניפה יושבת שם עדיין. האם תישבר גם משפחת יענקלביץ? „אני את חיי אשקם רק פה. רק על האדמה הזאת. לכאן אני שייך, מכאן לא אזוז. קשר של אדם אל אדמתו לא מתנתק עקב קשיים כלכליים. אי־אפשר להזיז אותי מכאן. זה נכון שלפעמים הלחץ הוא כזה, שנדמה שעוד מעט אי־אפשר יהיה לעמוד בו. אבל אני יודע שאני ומשפחתי נעמוד בכך. על הבית הזה אנחנו נשמור".

יעל פז־מלמד



הכי צפוף בעיר

איציק מ„השופטים": אני קיבלתי בעיטה מהעירייה

(המשך מעמוד 15)

ומקום לא רחוק, בשדרות רוטשילד בקירבת תיאטרון "הבימה", שם שתו את הבירה על ספסלי השדרה מחוסר מקום בתוך הפאב. ערב אחד נסגר רוטשילד'ס פאב, בגלל אי אלו שכנים כועסים. מעות של חנוים למיניהם וכרומה. הקהל התפזר נעיר, מתוסכל. לא לקח זמן רב עד שנחשפה העובדה שבפאב ה"שופטים" יושבים כמה משחקני "הבימה", ביניהם שמוליק וילוז'ני. ששר אמונים לפאב הזה גם בימיו הקשים. האינפורמציה הזו התקבלה לא רע בקרב החוגים המוסיים, והחלו מיד כניסות גישוש. בין היתר התגלה שיושבים במקום גם נציגים מהתקשורת. כשהתגלית הזו עדיין הועברה מפה לאוזן, היה צפוף קצת אבל נעים. הפאב קיבל כינוי חיבה: שופטים במילעיל, להבדיל משופטים במילרע, וכולם הרגישו כמו בפאב שכונתי למרות שחלקם הגיעו מהקצה השני של העיר.

ע יתונאים שישבו שם החליטו גם לכתוב עליו. בכתבה לא כל־כך גדולה כתבו שה"שופטים" זה אז ושנורא נחמד שם, ונעים ויופי. הראשונים שבאו לרחרח היו סטודנטים לאמנות, תיאטרון וקולנוע. שלא כמו כשאר ערי העולם, סטודנטים בארץ לא נחשבים אז .להיפך. הפגישות גדלה, אבל המידרכה היתה עדיין פנויה. העיתונאים דן בן־אמוץ, ארה'לה בכר, שאול אבנון, הפרופסור לספרות מנחם פרי ואחרים. התיישבו גם הם ליד שולחנות הפאב, ונתנו תיווק לתחושת ה"אז". אחר־כך הגיעו שחקני הקולנוע. פה ושם כמאים, ולפופולריות של המקום לא היה מתחרה. החדר הצר והאינטימי הפך למסדרון בלבד, שהוביל למדרכה מצד אחד ולמידרכה מצד שני. תקופת ההיסטריה, שלרוע המזל ארעה דווקא בחורף, דרשה קורבנות. אף אחד לא עשה עניין מישיבה בגשם, למשל, שמטפטף לתוך בירה. העיתונות הללה את המקום, ואורחים טובים מכל הארץ, אפילו מחדרה, באו להציץ.

מקומות ישיבה לא היו. הרוב עמדו. תמיד קבוצות. המון נשיקות על הלחי. מבטים שלא בטוחים אם מותר לומר שלום. הרגשת ביחד. שלוש בנות לבד. שתי בנות לבד. אפילו אחת. זה מותר. לא מציקים בגסות. דן בן־אמוץ אמר על המקום „היה שם ניחוח של סיכוי". והיה שם.

במשך שנתיים היה המקום מפוצץ. אפשר היה לצאת מהסרט "סורגים" ולראות את השחקן מוחמד בכרי יושב ממול. אנשים אוהבים לתרגם קולנוע לחיים. ואז, בשיאו של המקום, השירות נעשה גרוע, המחירים עלו, כמות המשקאות ופחתה. אבל לא דברים כאלה יטרידו את הקהל. אנשים המשיכו לזרום במסות אדירות.

יום אחד פתח אחד מבעלי רוטשילד'ס פאב חדש ברחוב בן־יהודה: "צלע הבירה". כעשרה מהקבועים של השופטים – עיתונאים ברובם – נטשו את המקום ועברו לפאב החדש, שכינוי החיבה שלו הוא „צלע". זו לא היתה מכת השכידה ל„שופטים" אבל זו היתה ההתחלה. פאב ה"שופטים" אמנם מעולם לא התרוקן כליל, אבל, הגרעין, שעשה אותו אז ,כבר לא היה שם.

לא מזמן תור איציק, בעל פאב ה"שופטים", לנהל את המקום. המשקאות חזרו למיפלס הגבוה, שאיפיין את כוסות המקום. האוכל קיבל טעם מוגדר. והשירות טוב. אבל המידרכות נותרו ריקות.

יום לאחר ערב הפתיחה של הפאב "הלל הוקר" בבעלותם של משה אבגי ומשה ופניק, כבר כולם דיברו על הפאב החדש. משה אבגי ושותפו למעשה רצו לפתוח דוכן פלפל, ואחר־כך בית ספר למשחק קולנוע, אבל בסוף יצא פאב. ואם פאב – אז הכי צפוף בעיר. שלא כמו פאבים אחרים, שנעשו אז בהדרגתיות, לאבגי לא היה את הרצון והסבלנות לחכות עד שמישהו יגלה אותו. הוא תיכנן לעשות פאב אז ויצא לו. „אני לא איש פאבים", הוא אומר, „לא יוצא בלילות, לא מכיר הרבה פאבים. כש"רוטשילד'ס פאב" היה פתוח הייתי הולך לשם קצת. ואז בעצם עלה לי הרעיון להקים פאב. אמרתי לעצמי מה כל האנשים האלה מחפשים? את הקטע של 'שופטים' בכלל לא הבנתי. סתם פאב. בלי שום דבר מיוחד. שוכן על רחוב ראשי. לא מעוצב. הבנתי שאנשים יוצרים מקום. אנשים באים לראות ולהיראות. זה מה שמעניין אותם. ומרגע שמקום הופך למקום מיפגש, לא חשוב איך נראה המקום ומה מקבלים שם. אפילו אלה שלא אוהבים את המקום ממשיכים להגיע.

„אני ידעתי שעם יחסי ציבור נכונים אני יכול להביא אנשים וליצור מקום מפגש. אני ניצלתי את העובדה שאני שחקן. קודם כל ידעתי שיהיו אנשים שיבואו לראות מה זה אבגי, ושנית – היה לי קל לפנות לחברים שרובם שחקנים ואמנים. למדתי גם איזה אנשים חשוב להביא. לפני שפתחתי את הפאב הסבירו לי שיש חוקיות מסויימת. קודם כל צריך לדאוג שתבוא קבוצה ראשונה והיא קבוצת חשתיינים, אחר־כך האמנים ואחר־כך הקהל הרחב. אני חשבתי שצריך להביא את כולם ביחד, את השתיינים ואת האמנים".

איציק ברנר מפאב "השופטים" נותן הרבה כבוד לקהל השתיינים. „דבר ראשון", הוא אומר, „אני רוצה להביא לפאב את השתיינים, שתיינים של '84 והערק. זה קהל מצויין, רובו, דרך אגב, מורכב משחקנים ועיתונאים, כך שאין שום סתירה".

איציק: „אבגי התמלא כש'שופטים' קיבל את צו הסגירה. בשעה אחת בלילה היינו צריכים כבר לסגור. זו כמעט מכת מוות. הקהל הטוב מבלה בשעות המאוחרות של הלילה. לא הולכים לישון בשתים־עשרה. עכשיו המוקש שהיה אצלי עבר לאבגי. המוקש: אנשים שמצטופפים על המידרכה. יש חוק בלתי כתוב בתל־אביב שפאב שנשאר פתוח לאחר רבע לשתיים לפנות בוקר, ולא עושה חשבון לעיריה ולמישטרה, בסופו של דבר אוכל אותה. כשמקום מצליח, בעלי הפאבים לא עושים חשבון. אני קיבלתי בעיטה מהעיריה. אי־אפשר להשתולל לאורך זמן".

ל א רק העירייה תורמת לסיום הצפוף של פאב זה או אחר. קבוצות האנשים שמהווים את מוקד המשיכה במקומות הבילוי לא תמיד מגלים אורך רוח וסימפטיה להמוני האדם שבאים לצפות בהם. המקורבים החדשים הללו, שמאוד רוצים להתיידד ולחוש את טעמה המתוק של תחושת הביחד עם אמן זה או אחר, בסופו של דבר מבריחים את גיבוריהם למקום שקט יותר ואינטימי. כשאין גיבורים, הולך גם הקהל. לאיפה? למקום החדש והשקט והאינטימי כל־כך. וחוזר חלילה.

אחת התופעות המעניינות ביותר הוא פאב "הכר הארום" השוכן בריזנגוף. הפאב הזה אז רק יום אחד בשבוע – ביום חמישי. בשאר הימים – ריק. "הכר הארום" הוא דוגמא מצויינת כיצד עיתונאי אחד יכול להפוך פאב ל"אז". ארה'לה בכר גילה אותו, כתב עליו, כתב עליו, כתב עליו, עד שהמקום הפך למעוז אנשי התיקשורת ביום חמישי. חוץ מעיתונאים, אפשר למצוא שם את המשורר מאיר ויזלטיר, עמוס קינן, יוסף מונדי ועוד.

בימי הקיץ הלוהטים היה המקום בלתי נסבל מבחינת הטמפרטורה ששררה בו. הצפיפות הולידה התחככות, וההתחככות הולידה עבודה מוגברת של בלוטות הזיעה, וזה הוליד את הסירחון הקליל שמתערבב עם ריחות בושם, והבליל הלח הזה לא מנע מאנשי הטלוויזיה בירושלים לנטוש את הקרירות המקומית של ימי חמישי, כדי להתחכך בזיעה תל־אביבית. זיעה תיקשורתית.

גם המקום של ג'קי מקייטן בתחנת הדלק ביפו, הפך ל"אז בזכות התיקשורת. מאותו רגע שנכתב על המקום בעיתונים החלו נוהרים לשם עשרות אנשים, שיותר מלהקשיב לזמר המזרחי, רצו להיות חלק מהתופעה הפופולרית כל־כך שכתבו עליה בעיתונים. היום, נשאר אצל מקייטן הקהל שבא להקשיב. הקהל המתחכך והסקרן מחפש כבר מקום אחר ל"הידלק עליו". אבגי, אל תשכח את זה.

מיכל קפרא

הנוסחה לא עבדה

פ אב "המערכת", השוכן בפינת הרחובות ירמיהו ובן־יהודה, הוא "אאוט" במושגים של חיי לילה תל־אביבים. הקהל הצעיר, שמצטופף במקום, ידע לחסל את הפוטנציאל שהיה לפאב. ככה זה. התיכוניסטיים והחיילים מבריחים את קובעי מדיניות ה„אין" מהמקום. שלושה בעלים יש לפאב. אחד מהם הוא שחקן הכדורסל, אולי סימס, שהיה אמור להביא את שחקני הכדורסל למקום. בעל המקום השני עובד בעיתון, שאף להפוך את הפאב למקום מפגש לעיתונאים, ולהברותו הדוגמנית, היתה אמורה להביא את יפהפיות העיר. כדי לא להשאיר את עניין הפופולריות ליד המזל, הוזמנו לערב הפתיחה המוני עיתונאים. למרות זאת, כעבור שנת וחצי, הגענו למקום והיה ריק ונעים. „יום רביעי", אומר אחד הבעלים, „הוא יום חלש". עיתונאים לא היו שם, אבל העיתונים הישנים עם הכותרות של פעם עדיין על הקיר, תזכורת לקהל שהיה אמור להגיע, ולא רצה. נערים ונערות בגיל צבא, וקצת פחות, ישבו ושתו בירה, בעוגיות של תאומת אמנות, קשה לזוז. ומכל זאת – הוא לא "אין" לבעל המקום אין תשובה, הם באמת ישנו.

יד ראשונה



שולית הקוסם

נכון שבכל שכונה יש גבר חסון אחר או שניים, שביום ששי, עוד לפני מירוק וליקוק המכונית, מפשיל שרוולים ו„עוזר" לאשתו בשטיפת הרצפות. אבל עדיין, במרבית בתי האב בישראל הסמרטוט, הדלי והמגב נחשבים לכלי עבודה נשיים מובהקים. אז שישי ושמחי אשת חייל נטולת־עוזר/ת! יש מי שחשב על כאבי הגב שלך כשאת ממלאה ומרוקנת דליי מים. בחור צעיר מגבעתיים (בן 27) בשם יוסף רונן, בוגר המחלקה לעיצוב במכון הטכנולוגי בחולון, רוצה להקל על חייך ולאפשר לך לשטוף את הרצפה בנוחיות מירבית. הוא תיכנן מתקן נייד (על גלגלים) למגב ודלי ובו גם פינה מיוחדת למיכל חומר הניקוי. מסיעים את המיתקן על פני הדירה, מנקים, שוטפים ולבסוף, כשרוצים לשפוך את המים לאסלה, לא צריך להרים את הדלי הכבד. מספיק להטות אותו מעט. אחר־כך, כשהבית שטוף, אפשר לקפל ואפילו לפרק את המיתקן ולהטמינו בפינה עד התקפת הניקיון הבאה.

המיתקן הנחמד הזה, עשוי דיקט, מתכת ופסלטיק (אך ניתן ל„תירגום" גם לחומרים אחרים) הוצג בתערוכת רהיטי ישראל ועכשיו צריך רק לקוות שיימצא יצרן נמרץ שייקנה את הרעיון. □

כוכבים על הספה

אם יש את נפשך לדעת באיזו דרך יכולה ילידת מזל גדי להתאזן בין יעדיה המקצועיים לבין חיי משפחה טובים או איך תגיב בת דלי למערכת יחסים אינטימית – דפדפו בספר „סימני מין". תוכלו למצוא שם גם רמזים ברורים איך ילידת טלה תוכל לממש את הצורך שלה ביציבות וגם את הצורך בריגוש. ואיך לנהוג בתאוות הגדורים של בת קשת ובצורך העז של ילידת עקרב בעוצמה.

„סימני מין" (הוצאת זמורה ביתן, 28,000 שקל) הוא מדריך פסיכו־אסטרולוגי לנשים, למי שמתעניין בנשים ו/או בפסיכו־אסטרולוגיה, וסתם לחובבי פיקנטריה. את הספר כתבה ג'ודית בנט, פסיכותרפיסטית, שהקימה וניהלה מרכז ליחסי אנוש בשיקאגו והיתה גם עורכת בכירה במגזין „פורום". בנט, ששילבה בעבודתה פסיכולוגיה מודרנית עם עקרונות האסטרולוגיה, נמנעת מנוסחאות אסטרולוגיות פשטניות ומייעצת לקורא/ת לעשות כמוה: היא מתייחסת ל־13 סימנים – 12 המזלות ו„האשה הקוסמית" („האשה המוחלטת"). כל פרק נפתח ברשימה של 35 תכונות („רשימת בקרה"). אם ניחנה האשה לפחות בכ־30 מהתכונות המפורטות, יש להניח שהפרק נותן תיאור מדוייק של אישיותה. אם לא, עליה לעיין ברשימות הבקרה האחרות עד שתמצא רשימת בקרה המתארת אותה, וזאת, בלי להתחשב בסימן השמש שלה. אין הכרח שאשה תהיה, למשל, ילידת טלה כדי שתימנה עם טיפוסי הטלה.

בנט מנתחת את האישיות, המיניות ואורח החיים של כל טיפוס, בלי „לנבא" את העתיד. במקום זה היא מדריכה (את המאמינים/ות) כיצד להעזר במצבי הכוכבים כדי לעשות שימוש קונסטרוקטיבי בכעס ובכוח, איך לפתח את הפוטנציאל המיני והתחברתי החבוי ואיך לזהות נקודות כוח וחולשה. היא משיאה עצות בעניני אהבה, מין, קריירה, הערכה עצמית, קבלת החלטות, פחדים ועוד ועוד, מן הגורן ומן היקב. □

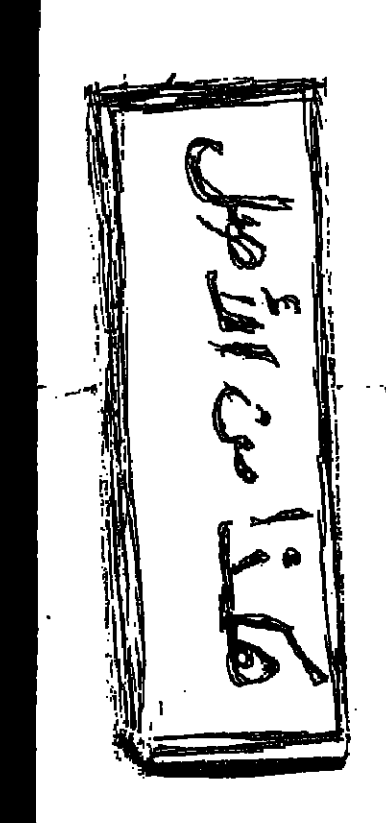


ספר מעץ

פעוטות אוהבים ספרים. להסתכל בהם, לדפדף, לקמט, לקרוע, לזרוק, לנשוך. הורים לא מנוסים נדהמים כשספרון בן שבוע, שדפיו עשויים קרטון קשיח, הופך לעיסה חסרת תואר והדר.

לא מכבר יצא לשוק ספרון חדש שיכול לעמוד אפילו בפני ביטויי אהבתו של פעוט היפר־אקטיבי במיוחד: ספרון שדפיו עשויים עץ. את הספר הזה, תוצרת „דורון לילד", יתקשה הילדון להשמיד אלא אם כן תציידו אותו במשור. הדפים עשויים מעץ פיני מעובד ומשוייף, מצופה לכה ומודפס בדפוס משי. את ה„סיפור" תאלתרו לפי התמונות הצבעוניות – בובה, דובי, כדור, תוף, רכבת, ברווזון, סוס־נדנדה, קוביות. כשילעס הפעוט את רגלה של הבובה, לא יינזק – הצבעים אינם רעילים. וגם מהבובה לא יחסר – ההדפסה עמידה מאד. אפשר לנקות את הספר במטלית לחה. מחירו, נכון לסוף ספטמבר, 10,115 שקל. □

נורית ברצקי
צילומים: שמואל רחמני





סנוב, ביפו כבר היית?

בין האלטע־זאכן של שוק הפשפשים ביפו אפשר למצוא גם מציאות במחירים של כדאי, וגם בגדים של בוטיקים, תוך כדי טיול בוקר סתווי בין הצבעים העליזים והטיפוסים המיוחדים של השוק.

מאת יהודית חנוך
צילומים: מיכל רויטמן

שוק־הפשפשים ביפו זה לא שוק הפשפשים של פאריס, וגם לא „קמדן מרקט" של לונדון. אבל גם פה יש אוירה עם ניחוח של מזרח. ואפשר למצוא מציאות – בבקשה אל תעקמו את האף ואל תגידו שבחיים אתם לא הייתם לובשים בגד משוק הפשפשים. יש שם אמנם „אלטע זאכן" שנראים כמו כל הצרות שעברו על עם ישראל בשנות הגלות, ובגדים שמספיק לעבור על ידם, אפילו לא ללבוש, כדי להתחיל להתגרד. אחר כך, בבית, הגירוד הזה מתגלה כפסיכוסומטי ללא סיבה וחולף. אם יש שם אותם חרקים שעל שמם נקרא השוק, הם לא מתנפלים על קונים שלא לקלקל את העסק. וביום סתיו נחמד לערוך שם ביקור.

עוברים לאט לאט בין הדוכנים. בגדים, שטיחים, תכשיטים, כלי נחושת ומה לא תלויים בהם בצפיפות וצוברים אבק. אם מסתכלים היטב ימינה ושמאלה, מגלים שיש מה לקנות גם אם בגדים־של־שוק זה לא בדיוק הסגנון שלכם. תתעלמו מכמה מהברנשים שהם בעלי הדוכנים בשוק. יש ביניהם סבלנים שלא יכעסו אם תהפכו להם את ה„סטוק" ואחרים שיסלקו אתכם בחוסר סבלנות אחרי שתשאלו פעמיים כמה זה עולה. אם הם יחליטו שאתם „לא קונים" אלא סתם מבלבלים את המוח, הם יגלו אורך־רוח מפתיע אפילו אם תתמקחו אתם בלי סוף, כי ההתמקחויות הן חלק מהמשחק שמפזר את השעמום. כמה שלא תורידו מהמחיר כשתלכו הביתה, תהיה לכם הרגשה שהייתם יכולים להוריד עוד קצת. זאת המנטליות של שוק – ואם אתם לא מסתדרים עם זה, לכו לקנות בבוטיק בדיזנגוף.

מה הכי כדאי לקנות בשוק הפשפשים? את זה תחליטו לבד. אבל אם אתם מגיעים לשם, כדאי לכם לגשת לדוכן אחד, שיש בו בגדי כותנה ופשתן לבנים, כותנות־סבא, מכנסים וגם כמה שמלות כתונת ארוכות. האיש שבדוכן אמר שהבגדים מרוסיה. המחירים בין 20־35 אלף שקל לפריט (כל המחירים לפני מיקוח). רצינו לצלם את הבגדים, אבל הזקן אמר לא צריך, תלכו תלכו. ואיש אחר, שכבר מזמן לא התגלח, עמד בצד ואמר שפה בשוק לא אוהבים אנשים שרושמים או מצלמים, כי אולי הם יתנו עין רעה ואולי הם מהממשלה. אז תצטרכו לחפש ולזהות את ה„רוסי" הזה בעצמכם.

בסימטא המקבילה ראינו תלויים בחוץ מכנסים משובצים ומפוספסים. נכנסנו ופגשנו את מרגלית, חביבה ומסבירת פנים שעובדת במקום הזה, השייך לרותי חפר, גרושתו של המשורר, חיים. מלבד מכנסים יש גם חולצות ושמלות מאותו אריג (כותנות פלנל דקה). ואם יש לכם סבלנות, תוכלו להרכיב שם מערכת של פסים ומשבצות, להוסיף תחתונית לבנה עם תחרה בשוליים, או זוג שארואלים אוריגינל, וכבר יש לכם „סט" שלם־במחיר של 20 אלף שקל לפריט. ברוכן הזה על הקיר תלויות חולצות יפות, עם רקמה של קצת נוצצים, במחיר 25 אלף שקל לחולצה.

אחרי חצי שעה, בתוך השוק, העיניים עייפות כבר מכל הבגדים העשויים מכותנה צבועה בסגול, ורוד, כחול (20־10 אלף שקל לחולצה, מכנסים או חצאית) וכל ה„אלטע זאכן". אז יצאנו החוצה, ובחזית של חנות גדולה ברחוב הסמוך תפסו את העין סווטשירטים מרופדים ורכים שעליהם מודפס „מיקי מאוס" ענק או כתוב „גרפיטי" – וכל מיני ציורים אחרים. הגברת שמנהלת את העסק אמרה שהסווטשירטים עולים 55 אלף שקל. כשאמרנו לה שזה הרבה כסף, אמרה שבדיזנגוף מוכרים אותם ב־75 אלף שקל.

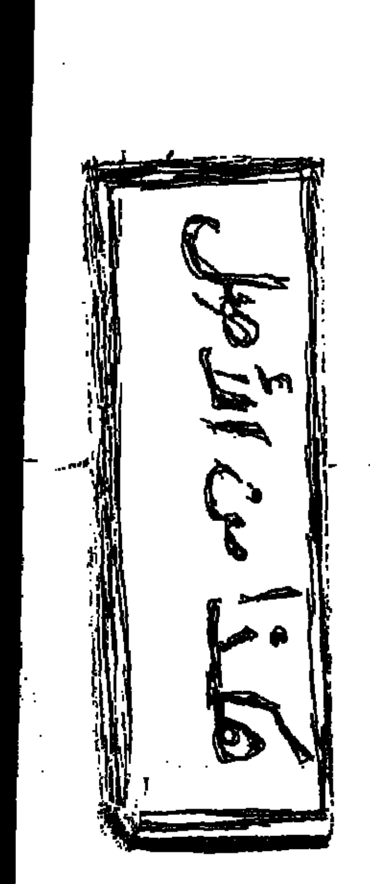
ואז ראינו את „פישפשוק", חנות גדולה ואפלולית, ששייכת למקום ובכל זאת נראית לגמרי אחרת. נכנסים ונופלים לאווירה של פעם. מדרגות עץ עם מעקה מגולף מובילות ליציע, „ויטרינות" עם דלתות זכוכית שבהן מוצגים כלי חרסינה, בובות ראווה משנות השלושים לובשות בגדים עכשוויים שציירה סמדר, בעלת המקום. סמדר, נחמדה אמיתית, היא ילידת קיבוץ, נשאה לטייס ואם לשניים, שעשתה „המון דברים", עד שבא לה יום אחד לפתוח פה עסק. יש שם בגדים כמו בבוטיקים בתל־אביב מפשתן מקומט וכריות גדולות בכתפים, אבל הסיפור המעניין של המקום הם בגדים מצויירים שסמדר, שהיא ציירת ממשפחת ציירים, וידידותיה, מציירות על הבד במריחות גדולות של צבע, בצבעים פסטליים רכים על בגדים גדולים ועכשוויים. מחירם נע בין 35 אלף ל־70 אלף שקל.

מה שרואים בצילומים בעמודים אלה אולי לא תראו שם מחר, כי כל יום מוכרים את הבגדים ותולים על הקירות חדשים, עם ציורים שונים. ה„פינאלה" הכי טוב לסיור בשוק הוא לעצור ולאכול פיתה עם זעתר לא רחוק מכבר השעון – ואם עוד יש זמן וחשק, לשתות בנחת כוס קפה, עם חוף תל־אביב ברקע, שנראה יפה־יפה באור הרך של יום סתיו. ■

עם זמן וסבלנות אפשר להרכיב צירופים מפוספסים ומשובצים בעשרים אלף שקל לחתיכה, בבוטיק של מרגלית.

מימין: ה„פשפשוק" זה סיפור אחר לגמרי ובגדי הסאטין המצויירים של סמדר הם יצירות של ממש. למטה: „מיקי מאוס" הגיע גם לשוק הפשפשים אבל במחיר זול יותר

דוגמנים: שגית שיפר ואילן שר



ארוחות המלך שלמה

מלון „המלך שלמה" אילת. סיפור הצלחה. מחר אולי יקום מלון חדיש יו־תר, גדול יותר, מהמם יותר והוא יהיה אז סיפור ההצלחה של פנינת הדרום שלנו. לפי שעה „המלך שלמה" פוסע בגאון עם כתר הפופולאריות והתפוסה הגבוהה ביותר. מלון יפה. רוחש המון פעילויות יזומות. סטוץ נון־סטופ. רוקדים, שותים, אוכלים, עושים כטן־גב תחת קרני שמש החורף הברוכה. עדיין אפשר לשחות בבריכה בלי להצטמרר. משפר מאוד את מרוץ הדם ופותח את התיאבון.

אם בשעות הצהריים עסקינן – הולכים לת־פוס משהו ב„אואזיס". זוהי מסעדת־אוהל, המתנ־שא לגובה כתורן של ספינה אכסוטית. מאכלים עממיים במחירים עממיים. אפשר להכנס לשם ישר מהבריכה, ישר מדרגשי המירבץ והשיזוף בלבוש לא מחייב. בלי פורמאליות של מלון יוק־רה. רואים בעינים את מה שצפוי על הצלחת. אבל השולחנות ערוכים יפה. ויש מפיות בד סגו־לות לקינוח הפה ולשמירת נקיונו של הסכו"ם, המוגש לכל סועד עם בואו לשולחן. יחסית למ־לונות רבי־כוכבים אחרים – המחירים כאן די מאופקים, בעיקר מחירי הבירה. עבור בקבוק בי־רה גובים במסעדה הזו 1400 שקל בלבד ועבור כוס יין אדום 1230 שקל. האורחים – בעיקר תיירי מרכז אירופה וצפונה – תוגגים כאן את המחירים המאופקים הללו וצורכים את המשקה ביד רחבה.

◆

אגף אחד של הדלפק המרכזי מיועד שם למנות הראשונות – סדרת סלאטים, מהם אתה נוטל בעצמך כמידת תאוותך ויכולתך. תמצא שם מבחר שיגרתי לחלוטין, ברמה סבירה – החל מחומוס וכלה בסלאט כרוב־גזר. ראויים לציון טיב הירקות ואופן חיתוכם. יחד עם הסכו"ם, הא־רוז במפית כמפית בד, אתה מקבל לשולחן סלס־לת לחמניות ופיתות. את הלחמניות, כמו את הל־חם הנפרש לפרוסות ענק, אופים בתנור של המטבח המרכזי, ומכאן הטיב המעולה.

את המנות הראשונות אתה נוטל, כאמור, בעצמך. את השתייה ואת המנות האחרות מגישים לשולחנך המלצרים. מי שרוצה צלעות כבש ישׁ־לם 1100 שקל. מי שיבכר דגים וצ'יפס ישלם רק 7700 שקל. המנה העיקרית, הזולה ביותר, היא השווארמה – 6500 שקל. כדרך כלל, ענין השוו־ארמה הוא די מסוכן על פי קריטריונים ישראלי־ים. אתה צריך לדעת היכן אתה יכול לאכול את זה, בלי להסתכן בטריפה, נבלה, או סתם חתיכות קרטון ונעלים ישנות. במלון יוקרתי, שיש לו מטבח כשר, הסיכון שואף לאפס. שאלנו ממה השווארמה ונאמר לנו: בשר הודו. הזמנו. טעמנו בזהירות רבה. לא רע. לגמרי לא רע. לבשר ההודו היה טעם של כבש אמיתי, תודות לשומן כבש, בו ריפדו את שסעי בשר ההודו המשופד. לשווארמה נילוו טוגנים של תפוד, ככל הנראה מהקפאה. הללו, אם מכינים אותם כאורח הנכון, טעמם אינו רע כלל ועיקר.

מולנו הזמינו וקיבלו צלעות כבש. שאלנו: איך הצלעות? אמרו לנו: בסדר גמור. ממנות הקי־נוח אנו ממליצים על קערת פירות טריים (2400 שקל) – יפה בצורתה ובמבחר המופיע בה, כולל ענבים מסוג אפיל.

זה בצהריים, עם בגד ים קצת רטוב וגופיית חצי־שרוול. ומה בערב? אם אתה מבקש לאכול במקום יפה ונחמד, בלי פורמאליות יתרה, במחיר בינוני ולהסתפק בתפריט חלבי – אתה פונה ל„קפה־רויאל", עליו נייחד את הדיבור בהזדמנות אחרת.

אז איפה נאכל בכל זאת הערב?

„בראסרי" – מסעדה אירופאית

בערב מתלבשים קצת יותר יפה, אבל בהחלט אין צורך להקפיד יתר על המי־דה, שהרי מצויים אנו בעיר נופש. ה„בראסרי" היא מסעדת־הרגל של המלון הזה. החזית שלה פונה אל רציפי הלאגונה. עורפה בתוך מיתחמו של המלון. המסעדה יפה, מפיצה ניחוח יוקרתי. תפריט „קלאסי", עם חריגות קלות מזרחה. המקום, על פי היצעיו, הדרו ומחיריו, נחשב למסעדה מאוד יוקרתית, אבל בגלל צמידותו למלון־נופש, האווירה בו אינה פרוטוקולית יתר על המידה. אינך חייב לחנוט עצמך בחליפה וע־ניבה. האווירה נינוחה למדי, ברקע פורט פסנתרן מקצועי לחנים אופנתיים.

כבר ממבט ראשון אתה נוכח כי במקום הזה השקעו מחשבה עיצובית, הקפדה רבה על כל פריט פונקציונאלי או קישוטי וכפועל יוצא מזה – ממון רב. התפריט (לתיירים) בלועזית ובדולא־רים. עבור „סלאט השף", הכולל לכבות דקל, אס־פרגוס וירקות למיניהם, עם רוטב „אלף האיים", אתה מתבקש לשלם 3.25 דולאר (לא כולל מע"מ). אתה מוצא שם, בין המנות הראשונות, גם „פלאטה סלאטים אוריאנטליים" (3.25 דולאר), הכוללת חומוס וטחינה וחצילים וסלאט תורכי – תצלחת זו כלולה לבטח בתפריט כדי לשובב נפ־שם של תיירים. אנחנו הזמנו את היקרה מבין המנות הראשונות – „פאטה פואה גרה" של הבית, בהמלצתו של דדי, מנהל המסעדות. מחירו של המימרח האצילי הזה 6 דולאר למנה. אני לא יודע אם זה שווה כל סנט, אבל לבטח שווה הרבה סנטים. פאטה האווז הוגש לפי כל כללי הטקס, כולל לחם קלוי עטוף במפית בד.

מולנו לגמו מרק בשר, צח מאוד, שניחוחו בא עד חוטמנו. צפו בו פחזניות שזופות ושותפנו לארוחה לעס אותן בשקיקה נפצוצית. לעס, לגם והימהם בקורת רוח: לא רע, לא רע.

◆

הפסנתרן פרט והנעים שלאגרים מימים עב־רו, הנר היבהב רומנטית בבית הזכוכית שלו. פה ושם נשמע המשק השנוק של פקקים הנחלצים מבקבוק היין. ואצלנו, אחרי ה„ריזלינג" הצונן, פתחו „קברנה־סוביניון" בעל גוון ארום־חומר. שותפנו לארוחה קיבל אומצה מפולפלת – נתח נכבד וגבהני, מכוסה בשכבה נריבה של פלפל אנגלי. בהתחשב במיגבלות הכשרות החלות על המסעדה, הוציא הטבח מתחת ידיו אומצה סבירה בהחלט, שמחירה הוא 11 ורבע דולאר. אנחנו נה־נינו ממנה גדולה של „גריל מעורב" (18 דולאר לזוג סועדים). ויתרנו כל האופציות של המנות הנילוות וקיבלנו עם צלחת הבשרים רק סלאט ירקות טרי וריחני. מצאנו על צלחתנו פיסות של פילה בקר, צלעות כבש, כבד עוף ונתח מולארד. האחרון היה טעים ומעניין מכולם. אנו רגילים לקבל את חזה המולארד כשהוא חתוך לפרוסות לא עבות וסימטריות. ואילו כאן נח בצלחת נתח עבה ולא סימטרי ואולי זוהי אחת הסיבות שהיה עסיסי ונשיך ושימר בתוכו את טעמי נוזליו ושומניו.

לקינוח הוגשו לשולחננו כמה מיני „פרפה" בטעמים שונים וכן גביע עם מגס שוקולד. לא התלהבנו מה„פרפה". אולי חסר לו השומן החלבי. לעומתו, היה המוס בסדר גמור – עשיר ולא כבד.

מאו"ל



שווארמה של הודו בטעם של כבש.

ה„בראסרי", מסעדת היוקרה של מלון המלך שלמה: יוקרתי בלי עניבה. (צילומים: שמואל רחמני)

מבחר מגוון מהסלטים של „אואזיס".

טעימות

מחיאות כפים לחיים ועירית

■ אם אתה „שמוט" על מנות אחרונות, אם אתה „מרוח" על מימרחי כבד, אם אתה „נעול" על מרקים לא שיגרתיים ואם אתה „דלוק" על כל מיני פינוקים – יש מקום בתל־אביב. קוראים לו „קרן" וזהו הגילגול השני של „קרן" המקורי, באותו מקום עצמו: רחוב אבן־גבירול 13. חמישה שולחנות בלבד. צהרים וערב. טבח צעיר שקוראים לו חיים, חברה שלו שקוראים לה עירית. כל כך צעירים וכבר באלת ממזדים באוכל. מגיעה להם נשיקה על המצח על מה שהם מכינים ומגישים שם. אם לא ישמינו בינתיים ולא יתחילו לבעוט, אם יצליחו לשמור על חרמה הנוכחית ולא להתפתות לזוומים ולויתורים – בעוד שבועות אחדים נספר לכם בפרוטרוט ובארוכות מה אוכלים שם. למי שאת זו רק הזכרנו והנה מחיאות כפיים לעברם שלו: ממרח [illegible] [illegible] של אווז, עם ברנדי [illegible] [illegible] אלפרדו (שהוטב [illegible] [illegible] המאה ושום, שמנת שלו [illegible] [illegible] „קרן" הוא אחד [illegible] [illegible] עוגת מרנג [illegible] [illegible] עם קרם [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] אמיתי מומס [illegible] [illegible] קיבלתם פאן [illegible] תשמרו על הרמה [illegible]

משהו:
קום עַם עוֹבֵד, הָרֵם דִּגְלֶיהָ,
מֵאַפְּרוֹפּוֹ וּמִטְרִיאָנָה

שיכורים

ארץ שומע"מ הדרומית

יוסי ישב כל הערב וחישב בעזרת מחשב־כיס סלארי חסכוני. בשעה שתיים בלילה זינק ממ־קומו והעיר את אשתו: קוקי, אמר לה, הצלחתי לחשב כמה ליטר דלק בדיוק עלינו למלא כדי להגיע לאילת עם מיכל ריק. זזים מחר.

מעוצמת ההתרגשות לא נרדמה קוקי עד הבוקר.

★

„די, די, אל תעשי כל כך הרבה סנדוויצ'ים, טמבלית," אמר יוסי לאשתו בבוקר, עת ארזה את צידנתם. „את לא יודעת שבאילת הלחם בלי מע"מ? בשביל מה צריך להביא אוכל מהבית, ובסוף לשבת שם, מול עינינו המון לחם וגבינה צהובה במחיר מוזל, ואנחנו, כמו סאקרים, אוכ־לים סנדוויצ'ים עם מלוא נטל המיסים. קצת מחשבה."

★

עם בוקר של יום חול (לא שבת, שאז הרי החנויות סגורות, ומה הטעם?) יצא יוסי לדרך. לידו אשתו, מאחור שני הילדים הגדולים. את הקטן, בן החמש, השאירו בבית. הוא לא אוכל מספיק. במקומו לקחו את בן הכוס הזלזלן. תר־גיל מיסוי מתוחכם שעוד יוזכר בדיונים על כישרונותיו הפיננסיים של יוסי בינו לבין כוסו.

★

אילת. יוסי ומשפחתו הגיעו, דוחפים את מכו־ניתם אל תחנת הדלק האילתית הפטורה הראשו־נה. החישוב, מסתבר, לא לקח בחשבון רוח צד. אמנם יוסי גילה את העובדה הזו לפני אילת, ורצה למלא ליטר אחד של דלק בתחנה האחרו־נה לפני העיר, אבל התחנה היתה סגורה. היה תלוי שם שלט: התמוטטנו. כשבוע האחרון מי־לאנו רק ליטר דלק אחד לכל מכונית שנכנסה לתחנה.

בתחנה באילת אמר יוסי: „מלא עד הסוף", וכל המשפחה הביטה במונה תוך ציוצי ריצה, והתפרצויות חיכוקים.

★

משם היישר לסופר שבמרכז המסחרי, אתר התיירות העיקרי באילת מזה שבוע. הם חטפו ומילאו סלם מכל טוב, החל בשימורי תירס, וכ־לה בשוקולדים. בעיקר סיגריות. יוסי ואשתו לא מעשנים, אבל עניין זה תוקן במהרה נוכח אלדו־ראדו נטול המע"מ שלפניהם.

★

עכשיו ישבו יוסי, אשתו, ושלושת הילדים מול המרכז המסחרי, סיגריה בפי כל אחד מהם, ואמרו, אח, איזה כיף, איזה כיף. עולם אחר, עולם אחר. אחר כך שתו בירה, ומוישה אורנג'דה. אחר כך חזרו שוב למרכז המסחרי, ורק בשביל ההנאה שאלו על כל דבר כמה הוא עולה, ואמרו וואו. ושאלו אנשים אחרים כמותם שהגיעו לאילת: כמה זה בצפון? כמה זה בצפון? ככה קנו להם הרבה חברים חדשים.

כמעט רד היום כשיוסי קפץ ואמר: „צמיגים! אי אפשר, לכאורה, להוציא מאילת סחורות, אבל על צמיגים לא חשבו במחסום."

מיד אץ למוסך, והחליף את ארבעת צמיגיו בחדשים, תוך חיסכון של מע"מ כפול ארבע, ועוד אחד ספאר.

מילא שוב את המיכל, לאחר שהקפיד לרוקן אותו ברונדלים סביב סביב באילת, וזהו, חזרה לארץ המע"מ. משתעלים ושרים הם חגגו כל הדרך חזרה.

יהיה מה לספר לחברה.

בולעי הצפרדעים

חביירה: שלום חבייר, מה נשמע? מזמן לא ראיתי אותך במסדרונות. איפה היית, שוף באילו?

חבייר: לא חביירה, סיירתי בישובינו בחבלי הארץ השונים...

חביירה: אני מקווה שלא עברת, חלילה, את הקו הירוק.

חבייר: לא, ודאי שלא. השתתפתי בחגיגות המימונה של אחינו, בני גלות טורקמן האהובים.

חביירה: אין דבר.

חבייר: יש לעשות להעמקת אחיזתנו אף בחלקים המטומבלים של העם.

חביירה: ששש, ישמעו אותך. זה מזכיר לי, כמה זמן עוד לרוטאציה?

חבייר: את מתכוונת, עד שנצטרך למסור את ראשות הממשלה ל...

חביירה: אל תקיא כאן. רק ניקו. זוז, זוז לחי־לון.

חבייר: סליחה. הנה, עבר לי.

חביירה: זה יגיע בקרוב. אין מנוס. נצטרך כנראה לקיים הסכמים.

חבייר: לקיים הסכמים? אנחנו? איתם?!

חביירה: מה עושים?

חבייר: אינני יודע. הם לא מפרקים את הקוא־ליציה בשום אופן. מה שלא עשינו להם, הם לא מפוצצים את השותפות. הם נצמדים. זה ידוע במזרח־התיכון כמריניות הצומוד. האכלנו אותם מרורים עם חריף. עלבנו בהם. הם בלעו צפרד־עים גדולות כאלו, שאי אפשר היה להאמין שמישהו יבלע.

חביירה: צריך להמשיך, אסור להתייאש. המחנה שלנו אף פעם לא הרים ידיים כשמדובר ברדיפת יריביו ומירור חייהם. אף פעם לא אמרנו לא עכשיו, אין לנו כוח, אין לנו חשק.

חבייר: אבל כבר לא נשארו לנו צפרדעים להאכיל אותם.

חביירה: קטן אמונה! מה עם הצפרדע הירוקה הרירית עם היבלות, החצ'קונים והשיניים הרקו־בות ששמרנו למקרה כזה? ובמחסני החירום יש צפרדע מחץ עם פיטריות עובש על הגב ואגזמה בין האצבעות. גם שחפת. נאכיל אותם בצפרד־עים האלו, הם לא יוכלו לסבול, ויפרקו את הקואליציה.

חבייר: כבר השתמשנו בהן. בלעו, ניגבו את הפה, ואמרו: ידידים יקרים, נמשיך יחד שכם אחד למען טובת המדינה עד הרוטאציה אשר התמתם עליה. יש לנו אמון בכם. ככה הם אמרו.

חביירה: יש להם אמון בנו? למה, אמא? מה רע עשינו להם?

חבייר: שמעת פעם דבר כזה? אימון. אי אפ־שר לעבוד איתם.

חביירה: מה פתאום אמון? הם לא יודעים שא־רבעים שנה לא אמרנו אף פעם את מה שעשינו, ולא עשינו אף פעם את מה שאמרנו?

חבייר: אכן תמוה. הם מתנהגים כמו עולים חדשים.

חביירה: תשמע, יש לי רעיון. הוועדה המסד־רת תסדר לך סיור בכתי־ספר למען הדמוקרטיה. בסיור הזה תגיע לבנגקוק, כדי לקבל קצת מס־אז' להרפיית המתח בין ההרצאות למען הדמוקר־טיה. שמעתי מחביירה עובדת בבנקוק, ששם עו־שים פשטידת צפרדעים ושילשולים, סלאמנדרות וחרגולים, משהו מגעיל, שאף אחד לא יכול לבלוע. תביא כמה קילו, ונארגן להם כיבוד קל בישיבת הממשלה הבאה. חי חי חי חו.

חבייר: כבר הגישו להם את הפשטידה, עם שבתאי השקד על קיסם כקישוט. הם אכלו או־תה ונשארו בממשלה. אם זה מה שנותנים, הם אמרו, אז נאכל. אנחנו מנומסים. לימדו אותנו לא להשאיר כלום בצלחת. נתראה ברוטאציה, ככה הם אמרו.

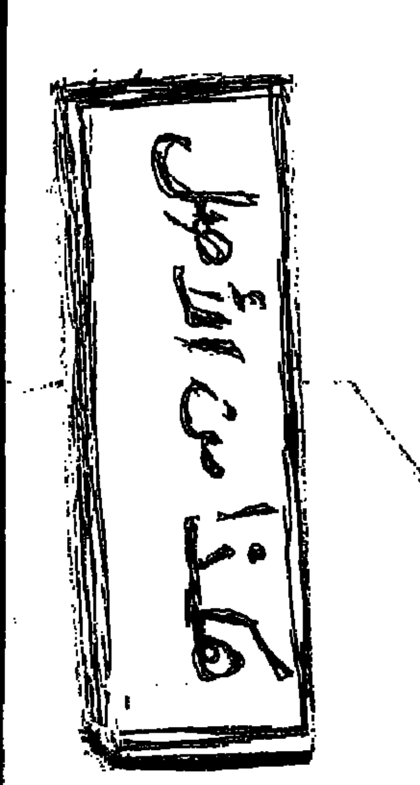
חביירה: למה אתה בוכה?

חבייר: אני לא מבין מה קורה פה. מה זה? הם לא יודעים לריב? הם לא יודעים להתרגז? הם לא יודעים לשנוא? איזה מין אנשים אלה? את זוכרת איך אנחנו חילקנו קיבוצים על פחות מזה?

חביירה: זה מה שאני אומרת, זו הסיבה לפרק את הקואליציה עכשיו. לא נשב איתם כל עוד הם מסכימים לשבת איתנו.

מאיר עוזיאל

ושורות הסיום, ששכחו לתקן:
עִם הָאִינְטֶרְנַצְיוֹנָל,
יִדְמָא, יִרְצַח אָדָם.



חיים ואוהבים

השמלה הנכונה

השמלה שלי היתה מוכתמת בכתמי טוש זעירים. – תאונת עבודה קטנה במשרדי. היתה זו שמלה מן המלתחה הישנה שלי. קרי: שמלה לא־קלאסית, שעדיין חבל לי לזרוק, ביחוד בימים שכאלה, כשרבים מעמיתי השכירים משתכרים אל צרור נקוב. בתרגום דולארי 250 – 300 דולאר... אלא מה קורה לשלומיאלית כמוני דווקא באותו יום? הזמנה של הרגע האחרון: „בואי נאכל צהרים. אני מזמינה. מה פתאום? יש לי יום הולדת. ואל תגידי שאת עסוקה. העבודה תחכה לך".

ועכשיו לכי ספרי לה שאת לבושה כמו אחת מהפרובינציה. והכתמים האלה... נו, מילא. היא שיכנעה אותך ואת מתייצבת בלובי הגדול.

היא לובשת משהו שכבר ממרחק מהמם אותך. „זה שום דבר, קניתי הפעם רק שתי שמלות בחו"ל חזרתי עם מזוודה חצי ריקה". כך היא מרגיעה אותי. במסעדת המלון המפואר לבושות כמעט כולן, כמו להכעיס, במין „שמלות קטנות" אופנתיות. שמלות הניראות שיא הפשטות, אבל הסימן המוכר של היצרן המוצנע בצד מסגיר את הרמה... איפה שגיתי? למה תמיד אני כה מצליחה ללבוש את הדבר הכי לא נכון ולהרגיש כמו אבלה בין חתנים? נכון ששמלה אינה אלא שמלה. אבל הסמרטוט הנכון הוא העושה לך את מצב הרוח הנכון.

את מגניבה מבטים באותה שמלה שלה, ששמה אותך בצל: אריג ליינן עבה בצבע כחול רגניות, מחוייטת א'א' כאילו יצוקה על גזרתה. עם כפתורי זהב כמו אלה על כלייזר גברי. פתאום ניגש אליכן, מן השולחן הסמוך, המנצח המהולל וחותם את הפטפוט שלו אתכן במחמאה לשמלה שלה...עכשיו את חשה כמו בת־כפר אמיתית. ברגע זה את מחליטה: גמרנו עם הקניות במפעל. תוצרת מפוקפקת המתקרית סוג ב', עודפי ייצוא, ג'אנק אופנתי של סוף העונה... ואת גם מחליטה כי מעתה ועד עולם, בצאתך לעבודה, תתלבשי כאילו את עומדת באופן פתאומי לצאת לצהריים עם זוכ'ין מהטה. כן. למרות שאין שום סיכוי שהוא יזמין אותך. פעם אמרה לי חברה אחרת: את הלבנים שלי אני בוחרת תמיד כאילו שהיום תהיה לי תאונה קטנה: יביאו אותי למרפאה ולא אתבייש שם שיראו לי את הבגדים התחתונים..."

במקום לגשש אצל חברתי – אני הולכת ישר, בשיטה הישראלית: כמה היא עלתה לך שם השמלה הזו, בניו יורק? בטח איזה 120 דולאר? (זה המקסימום שעולה בדעתה של מוכת־אינפלציה כמוני).

–לא, מותק, היא עלתה פי ארבעה בדיוק. אבל, זאת עדיין נחשבת מציאה. איב סאן־לוריין, את מבינה.

כן, הבינותי. אני חושבת שאמשיך לקנות את תוצרת המפעל.

תיבת דואר

גם אני נעבעך

גם אני, כמוך מרגישה „נעבעך", כמו הרבה מחברותי ובנות משפחתי. לפני שבוע אפילו פיטרו אותי מהעבודה... יש לי בקשה:

תני לנו כמה מילים טובות. תני קצת כוח להמשיך ולהישרד בתוך הנעבכיות הפרטית והציבורית.

אולי יש לך כמה נחמות לנשים מאוד סטנדרטיות, בנות 40 בערך, עם בן בכור שכבר עומד לפני גיוס לצה"ל, נשים שמפטרים אותן מהעבודה ותן שומעות את אלכס אנסקי בידיעה ברורה שאחרי החדשות של 8.00 בבוקר אין להן לאן להזדרז, פרט לתור המביך בלשכת העבודה?

„נעבעך" אנחנו מרגישות כבר מזמן. מה הלאה?

אנא – חישבי עלי כשאת כותבת.

א.ב.

השם שמור במערכת

א.ב. יקרה שלי,

על מי אני חושבת אם לא עליך? אני נוהגת לראות לנגד עיני, מעל שולחן הכתיבה, אשה הגרה במגדיאל, בבאר־טוביה, בקרית־שלום, ואפילו בחיפה. קוראים, שאפילו אין הם חיים באותה סביבה, ממנה אני קולטת את הרשמים והגירויים שלי – הרי שהם, לפחות, רוצים לדעת מה קורה בה. ואני חושבת הרבה על נשים כמותך, נשים בעלות תסמונת הקן המתרוקן, נשים שאינן קמות בבוקר עם שיר קטן בלב. ואם הצגתי עצמי כנעבעכית איני בהכרת כזו. רק לפעמים, ורק בשביל לעשות לך צחוקים בלב.

ואשר ל„תור המביך בלשכת העבודה" – אם את אכן סבורה שפוטרת ממקום עבודתך ללא צדק, אם אין לך כוח להיאבק עם המעסיק שלך – תוכלי לפנות לנעמ"ת, המגישה עזרת וייעוץ־משפטי חינם בכל נושא של קיפוח.

קשה להיזכר

על מה היו הזקנים שלנו, זאת אומרת ההורים שלנו, מתווכחים ביניהם בעבר, פרט לוויכוחים האידאולוגיים? על מה נסבו המריבות הקטנות שלהם? קשה להיזכר. אבל מה שבטוח הוא שמעולם לא נשמעו ביניהם משפטים כגון:

★ אז עשיתי שריטה במכונית. זה לא סוף העולם.

★ אבקש להחליש את הרדיו המשוגע במכונית. מה פתאום הכנסת רמקולים? זה עושה לי חור בראש.

★ לסגור את המזגן? אבל חם נורא. (או להיפך) לפתוח את המזגן? אתה אבל יודע שאני מתקוררת מזה.

★ כמה פעמים ביקשתי ממך לרוקן את השקית של שואב האבק המחורבן הזה?

★ לעבור מחוץ לעיר, אל שכונת הקוטג'ים הנידחת ההיא? לא יצאתי מדעתי. מי יבוא אלינו לשם?

★ למה לא הקלטת את „60 דקות" מלבנון? בטח לא היית שוכח אילו היתה זו תוכנית ספורט.

★ זו כבר הפעם השלישית שאני מתחנן לפניך לא להגיע לאוברדרפט בבנק. את יודעת כמה ריבית נצטרך לשלם עכשיו?

★ אף פעם אין קרח במקרר. מה אני בסך הכל מבקש ממך. קוביות קרח. בשביל זה אפילו לא צריך לדעת לבשל. וכן הלאה. הפרינציפ מובן?

הורוסקופ



תחזית לשבוע שבין 8.11 ל־15.11

עקרב (23 באוקטובר עד 21 בנובמבר)
אל תשימו לב לשמועות. כדאי לעבוד השבוע על עניינים בלתי גמורים – תצליחו לסיים אותם יפה. התפתחויות חיוביות בתחום הבית והמשפחה יס־בו לכם נחת. אתם עסוקים בתכנון תכנית פינא־סית חדשנית.

קשת (22 בנובמבר עד 21 בדצמבר)
בתחום האהבה תשמרו השבוע על סודיות ופרטי־ות, אך חיי החברה באופן כללי סוערים. תיתכן פגישה בלתי מתוכננת שתעלה יפה, אולי בהעל־את זכרונות. כדאי להתמודד במציאותיות עם בעיות, תוך תשקפה חיובית.

גדי (22 בדצמבר עד 19 בינואר)
אירועי השבוע יגרו את שאיפותיכם, ויתכן רווח כספי כלשהו. קרוב לוודאי שתצטרכו לבדוק ולחו־קור דברים באופן פרטי. בתחום הקאריירה אתם עשוים לקבל עזרת מכיוון בלתי צפוי. צפויים ביל־ויים מעניינים.

דלי (20 בינואר עד 18 בפברואר)
צפו לסיוע דרך קשר חברתי. זהו הזמן האידיאלי לטיול קצר עם חברים. שיחת טלפון תבוא ממק־ תיע מרחוק. זמן למחשבה יביא עמו רעיונות טו־בים בתחום הקאריירה. בימים אלה תפגשו ידידים בלתי שגרתיים.

דגים (19 בפברואר עד 20 במארס)
עסקות שמאחורי הקלעים יצליחו יפה, וזה גם הזמן לקבל החלטות חשובות בתחום הכספי. ידי־דות עשויה להתפתח לכדי סיפור אהבה. צפויות התפתחויות מרגשות בתחום הקאריירה. חדשות טובות יגיעו מרחוק.

טלה (21 במארס עד 19 באפריל)
תצליחו ללבן עניינים עם מישהו קרוב. בשטח האהבה, כדאי השבוע ליטול יוזמה. מפגש עם חברים יהיה עליז ומהנה, נוסף של הבלתי צפוי יוסיף ניגוש ליחסים. טיפוסים יצירתיים ישיגו הישגים יפים בימים אלה.

שור (20 באפריל עד 20 במאי)
נושא השותפויות יקבל מישנה חשיבות בחייכם השבוע ובשבועות הקרובים. תצליחו גם לבצע דברים רבים, ורעיון מקורי שתעלו יעשה את העבודה למעניינת יותר. בימים אלה אתם נתונים מאוד מרומאנטיקה.

תאומים (21 במאי עד 20 ביוני)
העבודה שלכם תסב לכם יותר נחת השבוע, וגם הבילוי בשעות הפנאי ייהנה אתכם. יצר ההרפת־קאנות יגיע על סיפוקו. רומאן מפתיע, שיתחיל במסגרת העבודה, יסחוף אתכם. בימים אלה כדאי לשים דגש על פירסום.

סרטן (21 ביוני עד 22 ביולי)
ענייני הבית והמשפחה חשובים, וברגע שתתחילו לטפל בעניינים הכל יסתדר יפה. יכול להיות שי־תמזל מזלכם ותקבלו גיבוי כספי לצורך פרוייקט כלשהו. אושרכם יבוא השבוע בזכות ילדים וידי־דים קרובים.

אריה (23 ביולי עד 22 באוגוסט)
הצלחתם להבהיר מצב מורכב ומסובך, וכעת אתם יכולים לפעול בלי הפרעות. נסיעות קצרות בחב־רת ידידים יסבו לכם הנאה. יתכן שהשבוע תנחת עליכם השראה פתאומית בתחום היצירתי. כדאי לשתף מישהו בבעיה.

בתולה (23 באוגוסט עד 22 בספטמבר)
בימים אלה תיפול לחיקכם הזדמנות טובה בתחום העבודה. תצליחו יפה גם בעסקי דלא ניידי, בת־חום הביתי תערכו שינויים בדקוראציה, והכל ימ־צא את מקומו הנכון. אלה הם זמנים טובים מאוד מבחינה רומאנטית.

מאזניים (23 בספטמבר עד 22 באוקטובר)
יש לכם הרבה בטחון עצמי בימים אלה, ואתם מצליחים להציג את רעיונותיכם בצורה טובה. גם בתחום הבילויים צפויים לכם רגעים נעימים. סדר־היום שלכם משתבש, אך לטובה. יהיה לכם מצברוח רגשני.

פנטהאוז



מאת יגאל לב

הנעלם הבא

שעת אחר־הצהריים, סתיו. אורי יצא מהבית לפגישה. קצת עגום בחוץ. המעבר מהקיץ לימים הקרירים והל־חים משרה תחושת דכאון. כאילו אתה חייב לעבור בתוך תוכך את הקיץ כולו כדי להתרגל אל החורף, ללמוד להתכנס בתוך עצמך, להיות סגור, סתיו עכור.

גליה נחה את שנת אחר־הצהריים שלה. מסורבלת כתינוקת באותה תנועה שאורי אהב כל־כך. רגלה השמאלית אסופה תחת בטנה. ידה הימנית תחת ראשה. מקופלת כעובר. אורי יצא על קצות אצבעותיו כדי לא להעיר אותה. התניע את המכונית, חצה את רמת־אביב בדרך לרחוב אבן־גבירול. וכאן ראה משהו שהשאיר אותו מבוהל ונחרד.

בבית הקפה של „לונדון מיניסטור", הפונה אל רחוב אבן־גבירול, ראה אורי את התמונה שהבהילה אותו. הוא ראה את גליה. יושבת, שותה כוס קפה עם גבר אלמוני. זאת היתה גליה. לא היה בכך שום ספק. היא לבשה את חולצת המשי הכחולה בעלת השרוולים התפוחים. את החצאית הלבנה. את המגפיים הלבנות.

נהג את הוולוו לאחור וכמעט גרם לתאונה. נהגים צפרו בזעם. אחרים יצאו וגידפו. אבל אורי היה אטום. מהופנט. לא יכול היה להשתחרר מההרגשה שמשהו מטורף קרה כאן. וגליה, זו שהשאיר אותה ישנה ומכווצת מתחת לשמיכה, צמחה פתאום בבית הקפה של „לונדון מיניסטור".

★

החנה את המכונית כמעט באמצע הרחוב. פרץ את הדלת, יצא בריצה, כשהוא חומק בתוך נהר המכוניות שבשעת ערב מוקדמת זו נראה כמו נחש אורות שוצף וחסר סבלנות החותר ליער נעלם. פתח את דלת בית הקפה. השולחן היה ריק. אבל נרמה היה לו שאי־שם בדלת ממול ראה את שערה הבהיר של גליה, רומז, חומק ונעלם באפלה. מיהר בעקבותיה, אבל החשיכה היתה כבדה ואטומה, וגליה לא נראתה.

שידל את בעל הקפה שירשה לו לצלצל. „אדוני, אנחנו לא נותנים. כל מיני חכמים אומרים שהם מצלצלים שיחה מקומית, ואחר־כך אני מקבל חשבון של שיחות לניו־יורק". לבסוף התרצה. אורי חייג. לרגע התחלפה לו חוגת הטלפון באקדח, והשפופרת ברולטה הרוסית שבה אתה מכניס כדור אחד לקנה, מסובב את התוף, נועל את האקדח ולוחץ. חייג בזהירות. חש את קצות אצבעותיו רוטטות כאילו זרם חשמל עבר בהן. המתין. הטלפון צלצל שעה ארוכה. בלי תשובה.

בערב היה אורי מהורהר ומוטרד. משהו השתבש בחייו. או אולי במוחו. התבייש לספר לגליה שראה אותה בקפה של „לונדון מיניסטור" בשעה שעל־פי ההגיון היתה צריכה לישון את שנת הצהריים. אבל הטלפון שצלצל בדירה בלי מענה? אבל הרי הוא עצמו ניתק את הטלפון כדי שהצלצולים לא יעירו את גליה...

אורי היה שוכח את הפרשה. אילמלא המקרה שאירע במוצאי־שבת.

לאורי היתה פגישה בעיר. ביקש לבטל אותה. גליה סירבה. „לא יזעיק לי ערב אחד שקט בבית. תגמור את הפגישות שלך ותחזור. יש היום סרט מתח בטלוויזיה".

מצא חניה במגרש „היכל התרבות". רוח קרה תלשה את מעילו. אצל קפה תיאטרון הבימה חלף, בדרכו לפגישה ב„אפרופו", לכן לא שם לב בדיוק למה שראו עיניו בחלון הענק המואר של קפה הבימה. רק כשירד במדרגות המוליכות ל„אפרופו" נעצר. קפא לרגע, ואחר חזר על עקבותיו במרוצה.

התבונן בחלון. כן, זאת לא טעות. גליה ישבה שם, בחליפת העור הלבנה שלה בעלת כפתורי הענק. חליפה שאורי קנה לה כאשר חזר מלונדון. שערה הבהיר פזור על כתפיה. מולה ישב אותו אלמוני.

★

אורי לא זוכר איך פרץ אל בית הקפה. הוא לא זוכר כיצד נחפז אל השולחן. הוא רק זוכר את המבטים המוזרים שנעצו בו יושבי הקפה, את הקול האריב של המלצרית ששאלה: „את מי אדוני מחפש". ואחר־כך, כאשר צנח על הכסא הריק שבו ישבה קודם לכן אשתו, הוסיפה המלצרית: „אתה מרגיש טוב? אתה רוצה מים קרים?"

אורי התבונן סביבו. פחד מעצמו. פחד מדמיונותיו. ויותר מכל פחד מהוודאות שאכן האשה הזו היא גליה. בלי ספק. הוא לא יכול לטעות. אפילו עכשיו, כאשר היא איננה, הוא יכול להריח את ריח הבושם שלה התלוי באוויר.

לרגע חזר והפך לעורך־דין מכובד. יישר את חליפתו, ביקש סליחה, השאיר שטר של 10 אלפים שקל מתחת לכוס המים כפיצוי על המהומה שערך. לפגישה לא הלך. נסע במכונית אל חוף הים.

★

כאשר חזר בלילה מצא את גליה מודאגת. הלקוח צילצל. אורי לא בא לפגישה. לא ידעה אפילו מה להשיב לו. אם לאורי יש חשק לצאת ולבלות במוצאי־שבת, זו זכותו. אבל למה הוא צריך לסבך גם אנשים אחרים?

שעת לילה מאוחרת. ניר יצא למילואים ורינה ישנה זה כבר. בלי לכופף את ראשו, כשהוא מביט ישר בעיניה, סיפר לה אורי מה שראה. לגליה היתה הרגשה שהוא מתבונן בה אבל איננו רואה אותה.

החלונות הסגורים השאירו את תל־אביב רחוקה, כאילו העיר הזאת האוספת אורותיה ניבטת אליהם מבעד למסך טלוויזיה. גליה חיבקה את כתפיו של אורי, התחככה בו כחתולה. „תמיד רציתי שפעם אחת באמת תשתגע בגללי. תמיד רציתי שתאבד את הראש עד כדי כך ששוב לא תהיה הפרקליט המפוקח הצונן. תודה על המתנה הזאת".

אורי גימגם: „אני מרגיש שאני משתגע. אני לא יכול להמשיך ככה. אולי זו קנאה משום שאת יפה כל כך, אולי זה פחד שאני עומד לאבד אותך".

גליה חיבקה אותו בעדינות. „זוהי המחמאה הכי יפה שקבלתי ממך. טפשון".

★

מקץ שבוע פגש בגליה ברחוב דיזנגוף. היא היתה אמורה להיות בירושלים. אורי עבר על פניה, לוחש לעצמו: „אל תהיה משוגע. אל תגיד שלום, זה רק הדמיון הקנאי שלך..." וכבר גליה אוחזת בו, וכבר היא נושקת לו. „תגיד לי, יצאת מדעתך? אתה כבר לא מכיר את אשתך?"

מעריב
השבוע לפני 35 שנה

בעמוד זה מבחר מהידיעות והמודעות שפורסמו ב"מעריב" בשבוע המקביל של 1950.
הנוסח המקורי נשמר.
ליקט: גבריאל שטרסמן.

לקוראינו!

מפאת העליה הגדולה שחלה במחירי הניר לעתונים בשוק הע־ולמי, החלטנו יחד עם שאר העתונים היומיים לקבוע החל מהיום את מחיר עתוננו בערבי שבתות וחגים — ל־30 פרוטות.
מחיר עתוננו בימי חול נשאר ללא שנוי.

הנהלת "מעריב"

הופעלו הגבלות למכוניות פרטיות

הבוקר נכנסו לתוקפן ההגבלות בתנועת המכוניות הפרטיות בכל חלקי הארץ.

המתקים הצבעוניים הראשו־נים, ועליהם אות ומספרים, המ־סמנים את אזורי התנועה המות־רים, הופיעו הבוקר בחלונות הקדמיים של המכוניות הפרטי־ות. במכוניות רבות הוצגו מספר פתקים, כהוכחה שלבעליהן הר־שות לנוע במחוזות שונים.

הארץ חולקה לשלושה מחו־זות וכל מחוז חולק לכמה אזו־רים. מהבוקר פג רשיונם של מאות בעלי מכוניות פרטיות, לאחר שתנועת המכוניות שלהם הופסקה בהתאם להחלטת הוע־דות הציבוריות.

חיסול משרד האספקה

ד"ר יוסף ייכנס לתפקידו החדש כשר התחבורה ביום א' הבא. עד סוף השבוע ימשיך לנהל את משרד האספקה.

אגף המזון יעבור בשלמותו למשרד החקלאות. לעומת זה טרם ברור מה יהא גורלם של אגף המחירים ואגף פיקוח. ביחס לאגף הפיקוח רווחות שמועות שכיחידה עצמאית הוא לא יוסיף להתקיים.

השר גרי יקבע משרדו בירושלים

קרוב לודאי כי שר המסחר והתעשיה מר גרי יקבע את משרדו הראשי בירושלים בשים לב לעובדה שאגף הסחורות והמ־לאי נמצא כבר כולו בבירה.

מר גרי כבר מקבל לידיו בהדרגה את ענייני המשרד. אתמול ערך שוב התיעצויות עם מספר פקידים גבוהים של אגף הסחו־רות והמלאי במשרד הקיצוב לשעבר.

גם היא בין הצליינים...



שחקנית הקולנוע המפורסמת מהוליווד, בין היתר, שהגיעה עם קבו־צת הצליינים האחרונה, נראית כאן כשהיא ליד קרון הרכבת בתחנת בירושלים, בין שני אנשי כמורה קתוליים שבאו לביקור בירושלים.

מברק ברכה מבן־גוריון לסטאלין ליום־המהפכה

במוסקבה נתפרסם נוסח מברק־הברכה ששלח ד. בן־גוריון ראש ממשלת ישראל לראש הממ־שלה הסובייטית, מר י. סטאלין.

הברכה נשלחה לרגל יום השנה ה־33 של המהפכה האוק־טוברית, החל מחר, יום ה־7 בנו־במבר, ובו מאחל ד. בן־גוריון לעמי רוסיה אושר, הצלחה ופרי־ספריטי.

במברק ד. בן־גוריון נאמר, כי ישראל המקימה מדינתה על אדמתה ההיסטורית לא תשכח לעולם את תפקידה של רוסיה במלחמה נגד הפאשיזם וכן את העזרה שהגישה רוסיה לישראל בעת הקמת המדינה.

ברנרד שאו מת הבוקר

ג'ורג' ברנרד שאו, גדול הסופרים ומחברי המחזות הב־ריטיים, מת הבוקר בביתו.

כומר הכנסיה האנגליקנית ערך לו תפילת וידוי אך הסופר הגוסס היה ללא הכרה.

בחדר שבו מת שאו היתה תלויה על הקיר, מול מטתו, תמונה גדולה של סטאלין, ועל כוננית ממול עמד פסל של בודהה.

קרב ראשון בין כוחות סיניים ואמריקניים

הכוחות הצפון קוריאניים, שחוזקו על ידי טאנקים של סין הקומוניסטית, תותחים וזורקי רקטות, פתחו אמש בהתקפת נגד כללית והדרימו עמוק לתוך קוי האמריקנים.

היתה זו הפעם הראשונה שכוחות אמריקניים וסיניים קו־מוניסטיים נפגשו בשדה הקרב.

דובר הדיביזיה הראשונה של הארים הודה זו הפעם הראשונה, כי כוחות סיניים מתקיפים את כוחות ארם באזור בה־שון ואונסאן אך הוסיף: אין אנו יודעים אם כוחות אלה מייצגים באופן רשמי את הממשלה הסי־נית".

קרב ראשון בין מטוסי־דחף בקוריאה

מטוסי דחף רוסיים ואמריקניים התנגשו הבוקר בקרב אוויר בשמי קוריאה הצפונית, מעל רופי אחד ושם.

המערכה התנהלה הגובה רב בין ארבעה מטוסי דחף אמריקני־ים לבין 8–12 מטוסים רוסיים. המטוסים האמריקניים עסקו בפ־עולת התקפה, כאשר נתקבלה ידיעה על להקה של מטוסי מיג 15 שנראתה במרחק 50 קילו־מטרים לגבול.

הגבלות בשימוש בחשמל – החודש

הגבלת השימוש בחשמל ייכנסו לתוקפן עוד החודש, כדי להסדיר בהצרכות בימי חורף.

חברת החשמל הכינה כעת תכנית המפורטת להגבלות, לא־חר שנתברר, כי כמות החשמל, שתסופק בימי החורף, לא תוכל למלא את כל הדרישות והצרכים. סבורים כי השנה לא תחול הגב־לה במאור בדירות, אולם תהיה הגבלה בשימוש בכלים חשמלי־ים. ההגבלות לא תסגעה בתע־שיה.

מורים תיכוניים תובעים העלאת שכר

המורים של 5 בתי הספר התיכוניים העירוניים בת"א הגי־שו למנהל מחלקת החינוך, ד"ר רוזנבאום, תביעה להעלאת שכ־רם מיד ולהעמדת שכר היסוד על 48 ל"י לחודש, המקביל לדרגה ז', אחרת יאלצו להכריז שביתה בימים הקרובים.

בפגישה עם נציגי המורים סוכם, כי תינתן תשובה לדריש־תם עד סוף החודש ובחודש הזה ישלמו להם מפרעות נוספות בסך 10 ל"י.

מועדון מטיילי מעריב

כל הטיולים ומבצעי הנופש מיועדים לכל קוראי „מעריב" – ללא תשלום דמי־חבר.

מועדון מטיילי מעריב

טיולי סופשבוע לאילת (כולל חנוכה)

טיול 3 ימים (2 לילות) באוטובוס־תיור עם מדריך במסלול הכולל בין השאר את: מצפה־רמון, פארק תמנע, טאבה ועוד ★ תאריכי הטיולים (כולל שני לילות וחצי פנסיון באילת): 30-28 בנובמבר; 10-8 בדצמבר (חנוכה); 14-12 בדצמבר (חנוכה).

מבצע ים־המלח

הנחה מיוחדת (של כ־10%) לקוראי „מעריב" המבקשים לבלות חופשת חורף, של לפחות יומיים, בים־המלח ★ הלינה במלון „לוט" (4 כוכבים) ★ לכל נופש: כניסה חופשית למרחצאות קופ"ח. (המבצע בתוקף עד 28.2.86).

„מועדון הזמר" עם אפי נצר

ניפגש שוב ביום ג' (12.11), בשעה 9 בערב ב„בית ציוני אמריקה" בת"א.

אורחת: **אופירה גלוסקא**

כרטיסי הנחה למטיילים ותיקים של „המועדון" (טל. 439207)
★ מכירה מוקדמת של כרטיסים בקופת בית־ציוני־אמריקה (טל. 259341)

הנחות מיוחדות לחופשות חורף בארץ – לקוראי „מעריב"

- טבריה: „טבריה קלאב הוטל" (מלון דה־לוקס, סוויטה קטנה לכל זוג או משפחה).
- אילת: „אלמוג ים" (3 כוכבים בחוף־אלמוג).
- חניון כפרי־תיירות: בתי־עץ הולנדיים במרחק כ־10 דקות נסיעה מהכנרת.

מלון „לוט" בים־המלח

שלושה מחזורי־חופשה, עם שפע פעילויות ואירועים (כולל טיולים באיזור ו־18 שעות ביום של סרטים למבוגרים ולילדים) במלון „לוט" (4 כוכבים) לחוף ים־המלח ★ תאריכי החופשות: 9.12-6.12; 12.12-9.12; 15.12-12.12.

„טבריה קלאב הוטל"

חופשות משפחתיות במלון הטבריייני החדיש (5 כוכבים) ★ סוויטה קטנה לכל זוג או משפחה ★ תאריכי החופשות: 9.12-6.12; 12.12-9.12; 15.12-12.12.

סופי שבוע בירושלים

סופי־שבוע קצרים (שישבת), הכוללים טיולים מודרכים בעיר העתיקה וסביבותיה וכן לינת לילה אחד ופנסיון מלא במלון „מוריה" ★ תאריכי החופשות: 7.12-6.12; 14.12-13.12.

סמינר סופשבוע מיוחד – בשיתוף עם „שרשים":

יהדות, נצרות ואיסלם: היחס והזיקה לארץ־ישראל

בין המשתתפים: פרופ' י.צ. ורבלובסקי; פרופ' עמנואל סיוון; פרופ' שלום רוזנברג; ד"ר אודה לימור; ד"ר אביעזר רביצקי; ד"ר הנואל מאק.

הסמינר יתקיים בימים שישי־שבת (29–30 בנובמבר) במעלה החמישה ★ המחיר: 90,000 שקל (כולל: לינה לילה אחד וכלכלה מלאה).

שוברי הנחה של 50%

ל־46 המועדונות יוקרה

הם רק חלק מ־430 שוברי ההנחה הכלולים ב„ספר ההנחות – אנטרטיימנט ישראל", שיופיע בחודש הבא.

הנחות נוספות ל–בתי־קפה, מוזיאונים, תיאטראות, בתי־קולנוע, אירועי ספורט ועוד.

הפצה בלעדית לקהל הרחב:
„מועדון מטיילי מעריב"
פרטים מלאים בקרוב.

אנטרטיימנט ישראל '86

חסכון של 50%

טיולים לחו"ל בחופשת חנוכה

שבוע של תיאטרון בלונדון

חגיגה תרבותית של 9 ימים (8 לילות) הכוללת: 5 הצגות תיאטרון, ביקור בסטרטפורד, סיור בלונדון, הסעות ומלון מדרגה א' ★ ביצוע: „אופיר טורס" ★ היציאה: 6.12 ★ המלווה: עודד תאומי.

טיול וחופשה למזרח הרחוק

טיול מקיף של 29 יום ביפאן, תאילנד, פיליפינים, הונג־קונג וטאיוואן

★ בתי־מלון מדרגה א' ודה־לוקס ★ המחיר: $ 2,599 ★ ביצוע: „אופיר טורס" ★ היציאה: 3.12.

מצרים

טיולים קלאסיים מקיפים של 8 ימים (היציאה: 6.12; 7.12; 8.12) או טיולים קצרים של 6 ימים בקאהיר־ואלכסנדריה (היציאה: 7.12; 10.12) ★ ביצוע והדרכה: „נאות הככר"

ספארי בקניה

טיולי ספארי של 10 או 17 יום בשמורות הטבע המרהיבות של קניה ★ הלינה בלודג'ים ★ ביצוע והדרכה: „נאות הככר" ★ יציאה: 5.12.

לונדון – לדתיים ושומרי מסורת

תכנית מיוחדת לדתיים ושומרי מסורת עם מזון כשר ומדריך דתי הכוללת, 7 לילות במלון דרגת תיירות מעולה, סיורים מודרכים בלונדון ווינדזור, כרטיס שבועי לרכבת התחתית, מלווה ישראלי ★ המחיר: 667 $ (כולל חצי פנסיון). ביצוע: „גשר" ★ היציאה: 8.12.

8 ימים באיסטנבול וסביבתה

טיול קצר במסלול הכולל את: בורסה, (הבירה העתיקה של העותומנים), הר האולו־דאג, איזניק, אבאנט, הרקה (מרכז ייצור שטיחי המשי) וכמובן – איסטנבול הססגונית ★ המחיר: $ 595 ★ ביצוע: „נאות הככר" ★ היציאה: 6.12 ★ המדריך: הארכיאולוג אבנר גורן.

בחופשת חנוכה:



חופשות סקי (עם רכב שכור) באתרי־סקי מושלגים באוסטריה: נוישטיפט, זפלד, צל־אם־זה ובאד־גסטיין.

המחיר: החל מ־425 $ – כולל: טיסה הלוך־ושוב למינכן, רכב לזוג ללא הגבל ק"מ, 7 לילות בפנסיון או מלון (בהתאם להזמנה) וביטוח נסיעות מקיף (כולל ביטוח סקי מיוחד).

ביצוע: „אופיר טורס"

דרום אמריקה בתקופת הקרנבל

★ טיול קלאסי של 34 יום בברזיל, ארגנטינה, פרו ובוליביה. שילוב של אתרי תרבות, היסטוריה ונופים ושלושה קרנבלים (באהייה, רסיפה וריו) ☆ היציאה: 6.2.

★ טיול של 34 יום לפטגוניה ואורץ־תאש – כולל: ארגנטינה, צ'ילי והקרנבל בריו־דה־ז'נירו ☆ היציאה: 12.1.

שיט של 15 יום לדרום־אפריקה מ־999 $ (כולל חזרה לארץ בטיסה)

אפשרות להצטרף לטיול של 8 ימים בדרום־אפריקה (כולל שמורת קרוגר) במחיר 300 $
הטיסה חזרה לארץ: „נתיבי אויר דרום־אפריקניים".
ארגון וביצוע: „מלחי נסיעות, תיירות וספנות בע"מ ☆ תאריך ההפלגה: 25.11.85.

מועדון מטיילי מעריב

פרטים והרשמה: „מועדון מטיילי מעריב"
מערכת „מעריב", רח' קרליבך 2, תל־אביב, טל' 03-439207
פתוח ברציפות בין השעות 8.30 עד 18.00

מועדון מטיילי מעריב